

Rada
Európskej únie

V Bruseli 29. septembra 2025
(OR. en)

9474/1/25
REV 1

Medziinštitucionálny spis:
2023/0232(COD)

ENV 414
CLIMA 174
AGRI 228
FORETS 29
RECH 248
TRANS 210
CODEC 696
PARLNAT

LEGISLATÍVNE AKTY A INÉ PRÁVNE AKTY

Predmet: Pozícia Rady v prvom čítaní na účely prijatia SMERNICE EURÓPSKEHO
PARLAMENTU A RADY o monitorovaní a odolnosti pôdy (smernica o
monitorovaní pôdy)
- prijatá Radou 29. septembra 2025

SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2025/...

Z ...

o monitorovaní a odolnosti pôdy (smernica o monitorovaní pôdy)

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 192 ods. 1,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru¹,

so zreteľom na stanovisko Výboru regiónov²,

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom³,

¹ Ú. v. EÚ C, C/2024/887, 6.2.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/887/oj>.

² Ú. v. EÚ C, C/2024/5371, 17.9.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/5371/oj>.

³ Pozícia Európskeho parlamentu z 10. apríla 2024 (OJ C, C/2025/1312, 13.3.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/1312/oj>) a pozícia Rady v prvom čítaní z 29. septembra 2025 (zatiaľ neuverejnená v úradnom vestníku). Pozícia Európskeho parlamentu z ... (zatiaľ neuverejnená v úradnom vestníku).

keďže:

- (1) Pôda je životne dôležitý, obmedzený zdroj, ktorý sa považuje za neobnoviteľný a nenahraditeľný v časovom horizonte človeka. Je kľúčový pre hospodárstvo, životné prostredie a spoločnosť vo všeobecnosti.
- (2) Zdravé pôdy sú pôdy, ktoré sú v dobrom chemickom, biologickom a fyzickom stave, takže dokážu poskytovať ekosystémové služby životne dôležité pre ľudí a životné prostredie, napríklad bezpečné a výživné potraviny v dostatočnom množstve, biomasu, čistú vodu, kolobeh živín, ukladanie uhlíka a biotop pre biodiverzitu. Pôda je nevyhnutná aj na zaistenie potravinovej bezpečnosti. V Únii je však podľa odhadov 60 % až 70 % pôd degradovaných a situácia sa naďalej zhoršuje.
- (3) Pôda poskytuje aj iné služby, napr. slúži ako fyzická platforma pre infraštruktúru a ľudské činnosti, je zdrojom surovín či tvorí archív geologického, geomorfologického a archeologického dedičstva. Nie všetky tieto iné služby potrebujú na to, aby boli poskytované, funkčný ekosystém. Takéto iné služby sú často najrozšírenejším využívaním pôdy, čo má za následok značnú stratu v poskytovaní životne dôležitých ekosystémových služieb. Preto je dôležité nájsť rovnováhu medzi týmito dvoma typmi služieb poskytovaných pôdou.

- (4) Degradácia pôdy ovplyvňuje ekosystémové služby poskytované pôdou, čo má negatívny dopad na ľudské zdravie a životné prostredie. Degradácia pôdy môže mať aspekt fyzickej degradácie, ako je zakrytie pôdy a jej premena na umelé plochy vo všeobecnosti, erózia pôdy, zhutnenie pôdy a zníženie zadržiavania vody v pôde a jej vsakovania, a aspekt chemickej alebo biologickej degradácie, ako je nadbytok a vyčerpanie živín, acidifikácia, salinizácia a kontaminácia pôdy ako i strata organického uhlíka v pôde, biodiverzity pôdy a biologickej aktivity pôdy.
- (5) Degradácia pôdy stojí Úniu desiatky miliárd eur ročne. Zdravie pôdy má vplyv na poskytovanie ekosystémových služieb, ktoré majú významnú ekonomickú návratnosť. Zlepšenie zdravia pôdy má preto z hospodárskeho hľadiska zmysel a mohlo by významne zvýšiť cenu a hodnotu krajiny v Únii. Navyše môže trvať stovky rokov, kým sa vytvorí len jeden centimeter ornice, zatiaľ čo k degradácii a úplnému úbytku pôdy môže dôjsť rýchlo.

- (6) Komisia vo svojom oznámení z 11. decembra 2019 s názvom Európska zelená dohoda stanovila ambiciózny plán na transformáciu Únie na spravodlivú a prosperujúcu spoločnosť s moderným a konkurencieschopným hospodárstvom, ktoré efektívne využíva zdroje a jeho cieľom je chrániť, zachovávať a zveľaďovať prírodný kapitál Únie a chrániť zdravie a blaho jej občanov. V rámci Európskej zelenej dohody Komisia prijala stratégiu EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030 stanovenú v jej oznámení z 20. mája 2020 s názvom Stratégia EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030. Prinavrátanie prírody do našich životov, stratégiu Z farmy na stôl stanovenú v jej oznámení z 20. mája 2020 s názvom Stratégia „Z farmy na stôl“ v záujme spravodlivého, zdravého potravinového systému šetrného k životnému prostrediu, akčný plán nulového znečistenia stanovený v jej oznámení z 12. mája 2021 s názvom Cesta k zdravej planéte pre všetkých. Akčný plán EÚ: „Dosahovanie nulového znečisťovania ovzdušia, vody a pôdy“, stratégiu EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy stanovenú v jej oznámení z 24. februára 2021 s názvom Budovanie Európy odolnej proti zmene klímy – nová stratégia EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy, ako aj stratégiu EÚ v oblasti pôdy do roku 2030 stanovenú v jej oznámení zo 17. novembra 2021 s názvom Stratégia EÚ v oblasti pôdy do roku 2030: Využívanie prínosov zdravej pôdy v prospech ľudí, potravín, prírody a klímy.

- (7) Únia má záväzky v súvislosti s Agendou Organizácie Spojených národov 2030 pre udržateľný rozvoj a s jej cieľmi udržateľného rozvoja. Zdravé pôdy predstavujú priamy príspevok k splneniu niekoľkých cieľov udržateľného rozvoja, konkrétne k cieľu č. 2 (žiadny hlad), cieľu č. 3 (kvalita zdravia a života), cieľu č. 6 (čistá voda a hygiena), cieľu č. 11 (udržateľné mestá a komunity), cieľu č. 12 (zodpovedná spotreba a výroba), cieľu č. 13 (ochrana klímy) a cieľu č. 15 (život na pevnine). Zámerom cieľa udržateľného rozvoja č. 15.3 je bojovať proti dezertifikácii, obnovovať degradovanú krajinu a pôdu vrátane krajiny postihnutej dezertifikáciou, suchom či povodňami a snažiť sa dosiahnuť do roku 2030 svet, v ktorom už nedochádza k degradácii pôdy.
- (8) Únia a jej členské štáty sa ako zmluvné strany Dohovoru Organizácie Spojených národov o biologickej diverzite⁴ schváleného rozhodnutím Rady 93/626/EHS⁵ dohodli na 15. konferencii zmluvných strán uvedeného dohovoru na Globálnom rámci pre biodiverzitu z Kchun-mingu a Montrealu, ktorý zahŕňa niekoľko svetových cieľov do roku 2030, ktoré sú orientované na akciu a sú relevantné pre zdravie pôdy. Podľa uvedeného rámca by sa mali prínosy prírody pre ľudí vrátane zdravia pôdy obnoviť, zachovať a zlepšiť.

⁴ Ú. v. ES L 309, 13.12.1993, s. 3.

⁵ Rozhodnutie Rady 93/626/EHS z 25. októbra 1993 o uzavretí Dohovoru o biologickej diverzite (Ú. v. ES L 309, 13.12.1993, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/1993/626/oj>).

- (9) Únia a jej členské štáty ako zmluvné strany Dohovoru Organizácie Spojených národov o boji proti dezertifikácii v krajinách postihnutých vážnym suchom a/alebo dezertifikáciou, hlavne v Afrike (UNCCD)⁶, ktorý bol schválený rozhodnutím Rady 98/216/ES⁷, sa zaviazali k boju proti dezertifikácii a k zmiernovaniu účinkov sucha v postihnutých krajinách. Štrnásť členských štátov, konkrétne Bulharsko, Grécko, Španielsko, Francúzsko, Chorvátsko, Taliansko, Cyprus, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Portugalsko, Rumunsko, Slovinsko a Slovensko sa vyhlásili za krajiny postihnuté dezertifikáciou podľa UNCCD.
- (10) V kontexte Rámcového dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy (UNFCCC) schváleného rozhodnutím Rady 94/69/ES⁸ sa krajina a pôda považujú za zdroj a zároveň za miesta zachytu uhlíka. Únia a členské štáty sa ako zmluvné strany UNFCCC zaviazali, že budú podporovať udržateľné riadenie, zachovanie a zvýšenie počtu zachytov a rezervoárov uhlíka.

⁶ Ú. v. ES L 83, 19.3.1998, s. 3, ELI: <http://data.europa.eu/eli/convention/1998/216/oj>.

⁷ Rozhodnutie Rady 98/216/ES z 9. marca 1998 o uzavretí Dohovoru Organizácie Spojených národov o boji proti rozširovaniu púští v krajinách vážne postihnutých suchom a/alebo rozširovaním púští, najmä v Afrike, v mene Európskeho spoločenstva (Ú. v. ES L 83, 19.3.1998, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/1998/216/oj>).

⁸ Rozhodnutie Rady 94/69/ES z 15. decembra 1993 o uzavretí Rámcového dohovoru Organizácie Spojených národov o klimatických zmenách (Ú. v. ES L 33, 7.2.1994, s. 11, ELI: [http://data.europa.eu/eli/dec/1994/69\(1\)/oj](http://data.europa.eu/eli/dec/1994/69(1)/oj)).

- (11) V stratégii EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030 sa uvádza, že je nevyhnutné zintenzívniť úsilie, pokiaľ ide o ochranu úrodnosti pôdy, znižovanie erózie pôdy a zvyšovanie pôdnej organickej hmoty, prijatím postupov udržateľného obhospodarovania pôdy. Takisto sa v nej píše, že treba dosiahnuť výrazný pokrok pri identifikácii lokalít s kontaminovanou pôdou, obnove degradovanej pôdy, definovaní podmienok pre dobrý ekologický stav pôd, stanovení cieľov obnovy a zlepšení monitorovania zdravia pôdy.
- (12) V stratégii EÚ v oblasti pôdy do roku 2030 sa stanovuje dlhodobá vízia, že do roku 2050 budú všetky pôdne ekosystémy Únie v zdravom stave, a teda budú odolnejšie. Zdravé pôdy ako kľúčové riešenie prispievajú k plneniu cieľov Únie, ktorými sú dosiahnutie klimatickej neutrality a odolnosti v súvislosti so zmenou klímy, rozvoj čistého a obehového hospodárstva vrátane čistého a obehového biohospodárstva, zvrátenie straty biodiverzity, ochrana ľudského zdravia, zastavenie dezertifikácie a zvrátenie degradácie pôdy.

- (13) Na umožnenie prechodu k zdravým pôdam je nevyhnutné financovanie. Vo viacročnom finančnom rámci na roky 2021 – 2027 stanovenom v nariadení Rady (EÚ, Euratom) 2020/2093⁹ sa prezentuje niekoľko možností financovania, ktoré sú dostupné na účely ochrany, udržateľného obhospodarovania a regenerácie pôd. „Dohoda o pôde pre Európu“ je jednou z piatich misií EÚ v rámci programu Horizont Európa – rámcového programu pre výskum a inovácie zriadeného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/695¹⁰ a osobitne sa zameriava na podporu zdravia pôdy. Misia EÚ „Dohoda o pôde pre Európu“ je kľúčovým nástrojom na vykonávanie tejto smernice a jej zámerom je riadiť premenu na zdravé pôdy prostredníctvom financovania ambiciózneho programu výskumu a inovácií, vytvorenia siete 100 živých laboratórií a vlajkových projektov vo vidieckych a mestských oblastiach, pokročenia vo vývoji harmonizovaného rámca monitorovania pôdy a zvýšenia povedomia o dôležitosti pôdy.

⁹ Nariadenie Rady (EÚ, Euratom) 2020/2093 zo 17. decembra 2020, ktorým sa stanovuje viacročný finančný rámec na roky 2021 až 2027 (Ú. v. EÚ L 433I, 22.12.2020, s. 11, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2093/oj>).

¹⁰ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/695 z 28. apríla 2021, ktorým sa zriaďuje Horizont Európa – rámcový program pre výskum a inovácie, stanovujú jeho pravidlá účasti a šírenia a zrušujú nariadenia (EÚ) č. 1290/2013 a (EÚ) č. 1291/2013 (Ú. v. EÚ L 170, 12.5.2021, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/695/oj>).

Medzi ďalšie politiky a programy Únie, v ktorých sa predstavujú ciele prispievajúce k zdravým pôdam, patrí spoločná poľnohospodárska politika (SPP), fondy politiky súdržnosti, Program pre životné prostredie a ochranu klímy (LIFE) zriadený nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/783¹¹, program Horizont Európa, Nástroj technickej podpory zriadený nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/240¹², Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti zriadený nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241¹³ a Program InvestEU zriadený nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/523¹⁴. Keďže cieľ, aby boli všetky pôdy v Únii v zdravom stave, je v spoločnom záujme, je potrebné zvýšiť mobilizáciu zdrojov vrátane súkromného kapitálu a posilniť spoluprácu s príslušnými finančnými inštitúciami, ako je Európska investičná banka, s cieľom podporiť zdravie pôdy a odolnosť pôdy.

-
- ¹¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/783 z 29. apríla 2021, ktorým sa zriaďuje Program pre životné prostredie a ochranu klímy (LIFE) a zrušuje nariadenie (EÚ) č. 1293/2013 (Ú. v. EÚ L 172, 17.5.2021, s. 53, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/783/oj>).
- ¹² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/240 z 10. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Nástroj technickej podpory (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/240/oj>).
- ¹³ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).
- ¹⁴ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/523 z 24. marca 2021, ktorým sa zriaďuje Program InvestEU a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2015/1017 (Ú. v. EÚ L 107, 26.3.2021, s. 30, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/523/oj>).

- (14) V stratégii EÚ v oblasti pôdy do roku 2030 Komisia oznámila, že predloží legislatívny návrh o zdraví pôdy, aby bolo možné splniť ciele uvedenej stratégie a dosiahnuť do roku 2050 dobré zdravie pôdy v celej Únii. Európsky parlament vo svojom uznesení z 28. apríla 2021 o ochrane pôdy zdôraznil význam ochrany pôdy a podpory zdravých pôd v Únii, pričom zohľadnil skutočnosť, že degradácia pôdy pokračuje aj napriek obmedzeným a nerovnakým opatreniam, ktoré prijali niektoré členské štáty. Európsky parlament vyzval Komisiu, aby navrhla spoločný právny rámec pre celú Úniu, pričom sa v plnej miere dodrží zásada subsidiarity, na účely ochrany a udržateľného využívania pôdy a na riešenie všetkých hlavných hrozieb pre pôdu. Čo je dôležitejšie, Európsky parlament zdôraznil riziká pre fungovanie vnútorného trhu, ktoré vyplývajú z neexistencie rovnakých podmienok, a silný potenciál spoločného právneho rámca pre pôdu podnecovať spravodlivú hospodársku súťaž v súkromnom sektore, rozvíjať inovatívne riešenia a know-how a posilniť vývoz technológií mimo Únie.
- (15) Rada vo svojich záveroch z 23. októbra 2020 podporila Komisiu v zintenzívnení úsilia o lepšiu ochranu pôd a pôdnej biodiverzity, keďže predstavujú neobnoviteľný zdroj kľúčového významu.

- (16) V nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1119¹⁵ sa stanovuje záväzný cieľ dosiahnuť klimatickú neutralitu v Únii do roku 2050 a následne záporné emisie, k čomu sa má dospieť uprednostnením rýchleho a predvídateľného znižovania emisií a zároveň zintenzívnením ich odstraňovania prirodzenými záchytmí. V dôsledku udržateľného obhospodarovania pôdy nastáva zvýšená sekvestrácia uhlíka a vo väčšine prípadov to má aj súvisiace prínosy pre ekosystémy a biodiverzitu. V oznámení Komisie z 15. decembra 2021 s názvom Udržateľný kolobeh uhlíka bola zdôraznená potreba jasne a transparentne identifikovať činnosti, ktorými sa jednoznačne odstraňuje uhlík z atmosféry, ako je napríklad vývoj certifikačného rámca Únie pre odstraňovanie uhlíka z prírodných ekosystémov vrátane pôd. Navyše sa v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/841¹⁶ uvádza, že uhlík v pôde je kľúčový pre dosiahnutie cieľov na ceste ku klimaticky neutrálnej Európe, a členské štáty sa vyzývajú na vypracovanie systému monitorovania zásob uhlíka v pôde, okrem iného s využitím súborov údajov štatistického prieskumu využívania pôdy/krajinnej pokrývky (LUCAS).

¹⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1119 z 30. júna 2021, ktorým sa stanovuje rámec na dosiahnutie klimatickej neutrality a menia nariadenia (ES) č. 401/2009 a (EÚ) 2018/1999 (európsky právny predpis v oblasti klímy) (Ú. v. EÚ L 243, 9.7.2021, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj>).

¹⁶ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/841 z 30. mája 2018 o začlenení emisií a odstraňovania skleníkových plynov z využívania pôdy, zo zmien vo využívaní pôdy a z lesného hospodárstva do rámca politík v oblasti klímy a energetiky na rok 2030, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 525/2013 a rozhodnutie č. 529/2013/EÚ (Ú. v. EÚ L 156, 19.6.2018, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/841/oj>).

- (17) V stratégii EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy sa podčiarklo, že využívaním riešení blízkych prírode vo vnútrozemí vrátane obnovy špongiovitej funkcie pôdy sa posilnia zásoby čistej sladkej vody, dopady povodní sa obmedzia a zmiernia sa dôsledky sucha. Je dôležité maximalizovať schopnosť pôd zadržiavať a čistiť vodu a znižovať znečistenie.
- (18) V akčnom pláne nulového znečistenia sa stanovuje vízia na rok 2050, podľa ktorej sa znečistenie ovzdušia, vody a pôdy zníži na úroveň, ktorá sa už nepovažuje za škodlivú pre zdravie a prírodné ekosystémy a v rámci ktorej sa dodržiavajú limity, ktoré naša planéta dokáže zvládnuť, čím sa dosiahne netoxické životné prostredie.
- (19) V oznámení Komisie z 23. marca 2022 s názvom Zaistenie potravinovej bezpečnosti a posilnenie odolnosti potravinových systémov sa zdôraznilo, že potravinová udržateľnosť má zásadný význam pre potravinovú bezpečnosť. Zdravé pôdy prispievajú k odolnosti potravinového systému Únie, keďže tvoria základ pre výživné potraviny v dostatočnom množstve.
- (20) Je nevyhnutné stanoviť opatrenia na harmonizované monitorovanie a posudzovanie a podporovanie zdravia pôdy a odolnosti pôdy v celej Únii a riešiť problém kontaminovaných lokalít, aby sa do roku 2050 dosiahli zdravé pôdy, aby sa pôdy zachovali v zdravom stave a splnili sa ciele Únie týkajúce sa klímy a biodiverzity, aby sa predchádzalo suchám a prírodným katastrofám a reagovalo sa na ne, aby sa chránilo ľudské zdravie a zabezpečila sa potravinová bezpečnosť a bezpečnosť potravín.

- (21) V pôdach sa nachádza viac ako 25 % všetkej biodiverzity a takisto sú druhým najväčším úložiskom uhlíka na planéte. Zdravé pôdy vďaka svojej schopnosti zachytávať a ukladať uhlík prispievajú k splneniu cieľov Únie v oblasti zmeny klímy. Súčasťou biodiverzity pôdy sú aj mikroorganizmy vrátane baktérií, húb, protist a hlístovcov, ako aj väčšie organizmy, ako sú dážďovky a hmyz, a korene rastlín, ktoré spoločne prispievajú k ekologickej a funkčnej rozmanitosti pôdných ekosystémov. Zdravé pôdy takisto poskytujú priaznivý biotop, v ktorom sa organizmom darí, a sú kľúčové pre zvýšenie biodiverzity a stability súvisiacich ekosystémov. Existuje úzke prepojenie medzi biodiverzitou pod zemou a nad zemou, pričom prebieha interakcia prostredníctvom vzájomných vzťahov medzi druhmi, napr. korene rastlín prepájajú mykorízne huby. Preto by sa mal uznať význam zberu a analýzy informácií o prítomnosti pôdných baktérií a húb a mal by slúžiť ako základ pre potenciálne budúce rozšírenie monitorovania biodiverzity.
- (22) Pre poskytovanie ekosystémových služieb a funkcií pôdy má zásadný význam organická hmota v pôde, pretože znižuje degradáciu pôdy, napr. eróziu a zhutňovanie, a zároveň zvyšuje tlmivú, vodozadržnú, vsakovaciu a kationovú výmennú kapacitu pôdy. Organická hmota v pôde môže zlepšiť nielen štrukturálnu stabilitu pôdy, ale aj rozvoj biomasy vrátane zvýšenia výnosov plodín. Okrem toho organická hmota v pôde pozitívne ovplyvňuje biodiverzitu pôdy a môže zvýšiť množstvo uhlíka sekvestrovaného v pôdach, a tým aj zásoby organického uhlíka v pôde, čím prispieva k zmierňovaniu zmeny klímy a adaptácii na ňu.

- (23) Povodne, prírodné požiare a extrémne výkyvy počasia predstavujú riziko prírodných katastrof, ktoré vyvolávajú najväčšie obavy v celej Európe. Naprieč Úniou narastajú obavy spojené so suchami a nedostatkom vody. V roku 2020 až 24 členských štátov považovalo suchá a nedostatok vody za najvýznamnejšie nové či klimatické riziká katastrof, pričom v roku 2015 to bolo len 11 členských štátov. Zdravé pôdy sú zásadné pre zabezpečovanie odolnosti voči suchám a prírodným katastrofám. Postupy, ktorými sa posilňuje zadržiavanie vody a dostupnosť živín v pôdach, štruktúra pôdy, pôdna biodiverzita a sekvestrácia uhlíka, vedú k zvýšeniu odolnosti ekosystémov, rastlín a plodín voči suchu, prírodným katastrofám, vlnám horúčav a extrémnym výkyvom počasia, ktoré budú v budúcnosti vplyvom zmeny klímy stále častejšie, a umožňujú následnú obnovu. A naopak platí, že bez správneho obhospodarovania pôdy spôsobujú suchá a prírodné katastrofy degradáciu pôdy a zhoršenie zdravia pôd. Zlepšenie zdravia pôdy prispieva k zníženiu počtu úmrtí a hospodárskych strát súvisiacich s extrémnymi udalosťami spojenými s klímou, keď v období rokov 1980 až 2021 Únia zaznamenala viac ako 182 000 strát na životoch a hospodárske straty vo výške približne 560 miliárd EUR.
- (24) Zdravie pôdy predstavuje priamy príspevok k ľudskému zdraviu a blahu. Zdravé pôdy zabezpečujú bezpečné a výživné potraviny a dokážu filtrovať kontaminanty, takže sa zachováva kvalita pitnej vody. Kontaminácia pôdy poškodzuje ľudské zdravie prostredníctvom konzumácie, vdýchnutia alebo kontaktu s kožou. Expozícia zdravej populácii pôdných mikróbov je prospešná pre rozvoj imunitného systému človeka a odolnosti voči určitým chorobám a alergiám. Zdravé pôdy podporujú rast stromov, kvetov a tráv a vytvárajú zelenú infraštruktúru, ktorá má estetickú hodnotu a prispieva k dobrým životným podmienkam a lepšej kvalite života.

- (25) Degradácia pôdy má vplyv na úrodnosť pôdy, výnosy, odolnosť voči škodcom a výživovú kvalitu potravín. Keďže sa 95 % našich potravín priamo či nepriamo produkuje na pôdach a svetová populácia naďalej rastie, je nevyhnutné zachovať zdravie tohto neobnoviteľného prírodného zdroja, aby sa zabezpečila dlhodobá potravinová bezpečnosť a produktivita a ziskovosť poľnohospodárstva Únie. Je dôležité zachovať alebo posilniť zdravie pôdy a prispievať k udržateľnosti a odolnosti potravinového systému.
- (26) Dlhodobým ambicióznym cieľom tejto smernice je dosiahnuť do roku 2050 zdravé pôdy. Vzhľadom na obmedzené poznatky o stave pôd, ako aj o účinnosti opatrení na regeneráciu ich zdravia a o nákladoch na takéto opatrenia sa táto smernica zameriava na vytvorenie rámca monitorovania pôdy a na posúdenie situácie pôd v celej Únii. Táto smernica zahŕňa aj podporu zdravia pôdy a odolnosti pôdy, ako aj posudzovanie a riadenie rizík kontaminovaných lokalít. Neukladá sa v nej však členským štátom povinnosť dosiahnuť zdravé pôdy do roku 2050 ani sa nestanovujú žiadne čiastkové cieľové hodnoty. Hneď ako budú k dispozícii výsledky prvého posúdenia zdravia pôd a analýza súvisiacich trendov, Komisia by mala zhodnotiť pokrok dosiahnutý pri plnení cieľov tejto smernice a posúdiť potrebu jej prípadnej zmeny.

- (27) Riešenie náporu na pôdy a podpora zdravia pôdy a odolnosti pôdy si vyžadujú, aby sa zohľadnili niektoré vlastnosti, a to rôznorodosť pôdných typov, špecifické miestne a klimatické podmienky, využívanie pôdy či krajinná pokrývka. Je preto vhodné, aby členské štáty stanovili pôdne okrsky a pôdne jednotky. Pôdne okrsky by mali vyjadrovať administratívne územia, za ktoré sú zodpovedné vhodné riadiace štruktúry, a mali by pokrývať jednu alebo viacero celých pôdných jednotiek. Na druhej strane pôdne jednotky by mali vyjadrovať určitý stupeň homogenity uvedených vlastností na monitorovanie a posudzovanie zdravia pôdy na celom území členských štátov. Za pôdne jednotky by mali byť zodpovedné uvedené riadiace štruktúry, čo členským štátom umožní zabezpečiť, aby sa monitorovanie a posudzovanie zdravia pôdy vykonávalo riadne a aby podpora zdravia pôdy a odolnosti pôdy bola v súlade s požiadavkami tejto smernice.

- (28) Pri navrhovaní odberu vzoriek na monitorovanie pôdy budú musieť členské štáty zohľadniť svoje pôdne okrsky a pôdne jednotky. S cieľom zabezpečiť dostatočnú úroveň harmonizácie medzi členskými štátmi by sa mal na úrovni Únie stanoviť súbor minimálnych kritérií na vymedzenie pôdných jednotiek, pričom by sa mal zohľadniť aspoň typ pôdy a využívanie pôdy. Na tento účel by sa mohla použiť mapa pôdných regiónov Európskej únie a susedných krajín 1:5 000 000, ktorú uverejnil Federálny inštitút pre geovedy a prírodné zdroje v spolupráci so Spoločným výskumným centrom (JRC). Uvedená mapa vychádza z typov pôdy v zmysle vymedzenia vo svetovej referenčnej databáze pôdných zdrojov koordinovanej Medzinárodnou úniou pôdoznaleckých vied, ako aj z plne porovnateľných a harmonizovaných základných údajov na kontinentálnej úrovni, ako sú údaje o podnebí, topografii, reliéfe, geológii a vegetácii. Pokiaľ ide o využívanie pôdy, ako harmonizovaný základ pre oznamovanie využívania pôdy slúžia kategórie vymedzené v nariadení (EÚ) 2018/841 a v usmerneniach Medzivládneho panelu o zmene klímy (IPCC). Preto by členské štáty mali na účely ohraničenia pôdných jednotiek zohľadniť aspoň pôdne okrsky, ako aj pôdne regióny a kategórie využívania pôdy. Z dôvodu priestorovej variability vlastností pôdy a využívania pôdy môže pôdna jednotka pozostávať z nesusediacich plôch. Okrem toho sa pri vytyčovaní pôdných jednotiek môžu zohľadniť klimatické a environmentálne podmienky. Ak sú k dispozícii, mohli by sa použiť podrobnejšie alebo aktualizované informácie na úrovni Únie, vnútroštátnej úrovni alebo nižšej ako celoštátnej úrovni. Členské štáty môžu pri stanovovaní svojich pôdných jednotiek vychádzať z dodatočných dostupných údajov o klíme, environmentálnych zónach alebo povodiach. V tejto súvislosti je mimoriadne dôležitá správa fondu Alterra č. 2281 z januára 2012 s názvom „Opisy európskych environmentálnych zón a vrstiev“, keďže poskytuje súbory údajov týkajúce sa všeobecnej klasifikácie environmentálnej stratifikácie Európy, agregované do environmentálnych zón, ktoré môžu členské štáty použiť na stanovenie pôdných jednotiek.

- (29) S cieľom zabezpečiť primerané riadenie v súvislosti s pôdou by sa od členských štátov malo vyžadovať, aby určili príslušné orgány zodpovedné na vhodnej úrovni za vykonávanie povinností stanovených v tejto smernici, vrátane jedného alebo viac príslušných orgánov za každý pôdny okrsok. Členské štáty by mali mať možnosť určiť akýkoľvek dodatočný príslušný orgán na vhodnej úrovni, aj na celoštátnej alebo na nižšej ako celoštátnej úrovni. Je nevyhnutné, aby členské štáty poskytovali o určených príslušných orgánoch Komisii aktuálne informácie.
- (30) Členské štáty by mali mať možnosť určiť vhodný príslušný orgán na vykonávanie povinností stanovených v tejto smernici na vojenských lokalitách. Okrem toho by sa údaje a informácie týkajúce sa vojenských lokalít nemali zverejňovať, ak má ich zverejnenie nepriaznivý vplyv na verejnú bezpečnosť alebo národnú obranu. Členským štátom by sa preto malo povoliť nesprístupňovať údaje a informácie verejnosti, ktorých zverejnenie by malo nepriaznivý vplyv na verejnú bezpečnosť alebo národnú obranu, a to ani prostredníctvom digitálneho portálu údajov o zdraví pôdy, ktorý má zriadiť Komisia a Európska environmentálna agentúra (EEA), alebo vnútroštátneho registra potenciálne kontaminovaných lokalít a kontaminovaných lokalít, ktorý majú zriadiť členské štáty, a malo by sa im povoliť neoznamovať takéto údaje a informácie Komisii a agentúre EEA.

- (31) Na účely spoločného chápania zdravého stavu pôdy je potrebné stanoviť minimálny spoločný súbor merateľných kritérií, ktorých nerešpektovanie by vyústilo do kritickej straty schopnosti pôdy fungovať ako životne dôležitý živý systém a poskytovať ekosystémové služby. Uvedené kritériá by mali vychádzať zo súčasnej úrovne pôdoznaleckej vedy a mali by ju zohľadňovať.
- (32) Aby bolo možné opísať degradáciu pôdy, je nevyhnutné zaviesť spoločné pôdne deskriptory, ktoré možno zmerať alebo odhadnúť. Aj keď sú pôdne typy, klimatické podmienky a využitia pôdy v značnej miere rôznorodé, súčasné vedecké poznatky umožňujú stanoviť v prípade niektorých pôdných deskriptorov kritériá na úrovni Únie. Členské štáty by však mali mať možnosť upraviť kritériá pre niektoré z týchto pôdných deskriptorov na základe špecifických celoštátnych alebo miestnych podmienok a určiť kritériá pre iné pôdne deskriptory, pre ktoré nie je možné v tomto štádiu stanoviť spoločné kritériá na úrovni Únie. V prípade tých pôdných deskriptorov, pre ktoré nie je možné v tomto štádiu stanoviť jasné kritériá na odlíšenie zdravého a nezdravého stavu pôdy, sa ich monitorovaním a posúdením uľahčí možné vypracovanie takýchto kritérií v budúcnosti.

- (33) Kritériá zdravého stavu pôdy pre pôdne deskriptory by sa mali rozdeliť na nezáväzné udržateľné cieľové hodnoty a prevádzkové spúšťacie hodnoty. Nezáväzné udržateľné cieľové hodnoty by mali odrážať ambiciózny dlhodobý cieľ tejto smernice a nemajú znamenať povinnosť konať. Tieto nezáväzné udržateľné cieľové hodnoty by mali na základe súčasných vedeckých poznatkov vyjadrovať ideálnu situáciu, keď sa schopnosť pôdy poskytovať ekosystémové služby nezníži a nedôjde k výraznému poškodeniu ľudského zdravia ani životného prostredia. Vzhľadom na potrebu efektívnosti a obmedzené dostupné zdroje a s cieľom zohľadniť miestne podmienky sú však potrebné prevádzkové spúšťacie hodnoty stanovené členskými štátmi. Prostredníctvom týchto prevádzkových spúšťacích hodnôt by sa mala aktivovať podpora zameraná na dosiahnutie zdravia a odolnosti pôdy. Pre každý aspekt degradácie pôdy by sa mala stanoviť jedna alebo viacero primeraných a uskutočniteľných prevádzkových spúšťacích hodnôt. Stanovením spúšťacích hodnôt na vnútroštátnej úrovni sa zabezpečí, aby sa v plnej miere zohľadnili miestne podmienky a postupy, využívanie pôdy a súčasné politiky. Členské štáty by mali mať možnosť rozhodnúť sa stanoviť prevádzkovú spúšťaciu hodnotu pre jeden alebo viacero aspektov degradácie pôdy na tej istej úrovni ako nezáväznú udržateľnú cieľovú hodnotu pre tieto aspekty degradácie pôdy. Komisia by mala podporovať členské štáty pri stanovovaní nezáväzných udržateľných cieľových hodnôt a prevádzkových spúšťacích hodnôt.
- (34) Niektoré pôdy majú osobitné vlastnosti buď preto, že sú od prírody atypické a predstavujú vzácne biotopy pre biodiverzitu či jedinečné krajiny, alebo preto, že ich ľudia významne zmenili a môžu obsahovať hmatateľné stopy histórie ľudstva. Tieto vlastnosti by sa mali zohľadniť v súvislosti s definíciou zdravých pôd a požiadavkami na dosiahnutie zdravého stavu pôdy.

- (35) Podobne ako v prípade ambiciózneho dlhodobého cieľa dosiahnuť zdravú pôdu do roku 2050 a v záujme prispenia k cieľom stratégie EÚ v oblasti pôdy do roku 2030, a najmä k cieľu nulového čistého záberu pôdy, je zámerom tejto smernice zaujať postupný prístup aj k otázke záberu pôdy. Na účely prispenia k uvedenému dlhodobému cieľu je dôležité posúdiť jednotlivé procesy záberu pôdy a zámerom je znížiť a zmierniť ich vplyv na zdravie pôdy a ekosystémové služby. Cieľom tejto smernice je preto vytvoriť rámec monitorovania pôdy viditeľnejších aspektov záberu pôdy, konkrétne zakrytie pôdy a odstraňovanie pôdy, s využitím nástrojov, ktoré sú už k dispozícii na úrovni Únie prostredníctvom služieb poskytovaných v rámci zložky Copernicus Vesmírneho programu Únie zriadeného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/696¹⁷ (ďalej len „služby Copernicus“), prípadne doplnené o vnútroštátne údaje z diaľkového snímania a o národné inventúry. Cieľom je spoločné chápanie, pokiaľ ide o zakrytie pôdy a jej odstraňovanie, a iniciovať predbežné úvahy na vnútroštátnej úrovni na základe spoľahlivých údajov.
- (36) Bez toho, aby bola dotknutá právomoc členských štátov v oblasti zdaňovania a zásada „znečisťovateľ platí“, ustanovenia týkajúce sa monitorovania zdravia pôdy podľa kapitoly II tejto smernice by sa nemali chápať tak, že nimi vzniká akákoľvek finančná záťaž pre iných vlastníkov pôdy a pôdohospodárov ako členské štáty a príslušné orgány.

¹⁷ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/696 z 28. apríla 2021, ktorým sa zriaďuje Vesmírny program Únie a Agentúra Európskej únie pre vesmírny program a ktorým sa zrušujú nariadenia (EÚ) č. 912/2010, (EÚ) č. 1285/2013 a (EÚ) č. 377/2014 a rozhodnutie č. 541/2014/EÚ (Ú. v. EÚ L 170, 12.5.2021, s. 69, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/696/oj>).

- (37) Pôda je obmedzený zdroj, vystavený neustále rastúcej konkurencii rôznych spôsobov využitia. Záber pôdy je proces, ktorý spôsobuje zmenu využívania pôdy a vlastností pôdy. Možno ho vnímať ako zastrešujúcu koncepciu, ktorá má viaceré aspekty. Prvým aspektom záberu pôdy je zmena z využívania pôdy ako prírodnej a poloprírodnej krajiny na osídlené oblasti. Druhým aspektom záberu pôdy je premena pôdy na umelé plochy spôsobená trvalou zmenou zložiek a vlastností pôdy, čo ústi do straty schopnosti pôdy poskytovať ekosystémové služby. Premenu pôdy na umelé plochy možno ďalej rozdeliť na tri hlavné procesy, a to zakrytie pôdy, odstraňovanie pôdy a iné druhy premeny pôdy na umelé plochy. Zakrytie pôdy spočíva v zakrytí pôdy umelými materiálmi, ktoré sú úplne alebo čiastočne nepriepustné. Budovy sú príkladom nepriepustného zakrývania pôdy. Vlakové trate vybudované z čiastočne nepriepustných materiálov sú typom polopriepustného zakrývania pôdy. Cesty, miesta zneškodňovania odpadu a skládky sa môžu považovať za ďalšie príklady zakrytia pôdy. Odstraňovanie pôdy je dočasné alebo dlhodobé odstránenie povrchovej vrstvy pôdy a niekedy aj podornice v danej oblasti. Dochádza k nemu napríklad počas stavebných prác, povrchovej ťažby alebo dolovania. Medzi ďalšie, menej viditeľné typy premeny pôdy na umelé plochy patrí napríklad zámerná stabilizácia a zhutňovanie pôdy, úprava vrstiev pôdy alebo podornice pridávaním umelých materiálov alebo čiastočné zakrytie pôdy kompozitnými materiálmi. Najviditeľnejšie a najdôraznejšie podtypy premeny pôdy na umelé plochy, konkrétne zakrytie pôdy a odstraňovanie pôdy, sa monitorujú najjednoduchšie, najmä prostredníctvom diaľkového snímania a strojového učenia. Zakrytie pôdy a odstraňovanie pôdy by sa preto mali monitorovať spolu s ich účinkami na schopnosť pôdy poskytovať ekosystémové služby.

- (38) Spomedzi aspektov záberu pôdy je proces rastu osídlených oblastí často poháňaný potrebami hospodárskeho rozvoja a zahŕňa zmenu využívania pôdy z prírodných a poloprírodných oblastí, vrátane chránených lesov, prírodných trávnych porastov, rašelinísk, poľnohospodárskej a lesnej pôdy, záhrad a parkov, na osídlené oblasti, napríklad v rámci mestského rozvoja. Osídlené oblasti opísané v nariadení (EÚ) 2018/841 zahŕňajú všetku zastavanú plochu, konkrétne obytnú, dopravnú, komerčnú a výrobnú infraštruktúru akejkoľvek veľkosti, pokiaľ už nie sú zahrnuté do iných kategórií využívania pôdy. Osídlené oblasti zahŕňajú aj pôdy, bylinnú trvalú vegetáciu, ako sú trávniky a záhradné rastliny, a stromy vo vidieckych sídlach, úžitkové záhrady a mestské oblasti. Najmä záber poľnohospodárskej pôdy na sídla má často vplyv na funkciu pôdy, pokiaľ ide o poskytovanie potravín. Takéto zmeny využívania pôdy často predznamenávajú niektoré ďalšie aspekty záberu pôdy, najmä zakrytie pôdy, a je dôležité tieto zmeny monitorovať, aby bolo možné predvídať aspoň časť procesu zakrytia pôdy. Takisto je dôležité uviesť, že sídla nie sú vždy úplne zakryté. Naopak, významný počet mestských oblastí má stále značné množstvo pôd, ktoré nie sú zakryté, a v niektorých mestských oblastiach to predstavuje viac ako 50 % ich plochy. Tento ukazovateľ súvisiaci s uvedeným aspektom záberu pôdy sám osebe preto nepostačuje na úplné monitorovanie záberu pôdy ako celku, keďže nerozlišuje medzi zakrytými a odkrytými pôdami a zneviditeľňuje zelené plochy v osídlených oblastiach, čo sťažuje ich monitorovanie a udržateľné obhospodarovanie.

- (39) Pôdy v osídlených oblastiach, ktoré nie sú zakryté, a najmä v husto osídlených mestských oblastiach, sú rovnako dôležité na monitorovanie a udržateľné obhospodarovanie ako akákoľvek iná pôda, pretože stále poskytujú ekosystémové služby, ktoré sú nevyhnutné na zachovanie dobrej kvality života v mestských oblastiach. V husto osídlených mestských oblastiach je prítomná a sústredená široká škála environmentálnych problémov, a to aj napriek ich relatívne malej ploche. Tieto problémy by mohli okrem iného zahŕňať aj vyšší počet kontaminovaných lokalít v dôsledku priemyselných činností v minulosti, vyššie riziko záplav z dôvodu zakrytia pôdy, vyšší výskyt teplotných ostrovov a obmedzenejší prístup k zeleným plochám, ktoré sú nevyhnutné pre duševnú a fyzickú pohodu. Pôdne ekosystémové služby poskytované zdravou pôdou v mestských oblastiach môžu mať veľmi silný pozitívny vplyv na veľký počet ľudí tým, že riešia tieto špecifické problémy, a ich význam by sa nemal podceňovať. Mestské zelené plochy, verejné aj súkromné, takisto prispievajú k modrozelenej sieti a biodiverzite a sú kľúčovým prvkom ďalších environmentálnych politík. Je to aj v súlade s článkom 8 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1991¹⁸ o obnove mestských ekosystémov, v ktorom sa odráža potreba členských štátov zachovať a zväčšiť plochu mestskej zelene.

¹⁸ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1991 z 24. júna 2024 o obnove prírody a o zmene nariadenia (EÚ) 2022/869 (Ú. v. EÚ L, 2024/1991, 29.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1991/oj>).

- (40) Zakrytie pôdy a odstraňovanie pôdy v rámci aspektu premeny pôdy na umelé plochy pri zábere pôdy sa líšia od rastu sídel, pretože nevyhnutne nepredstavujú zmenu využívania pôdy, ale skôr konkrétnu a merateľnú zmenu pokrývky pôdy a vlastností pôdy. Zakrytie pôdy a odstraňovanie pôdy môžu viesť k strate (často nezvratnej) schopnosti pôd poskytovať životne dôležité ekosystémové služby, ako je poskytovanie potravy a biomasy, kolobeh vody a živín, základ pre biodiverzitu alebo ukladanie uhlíka. V dôsledku zakrytia pôdy sú aj ľudské obydliá vystavené vyšším maximálnym stupňom povodní a intenzívnejším efektom teplotného ostrova.
- (41) Pokiaľ ide o miesta výroby energie z obnoviteľných zdrojov, členské štáty môžu považovať pôdu za zakrytú, za pôdu v oblasti, v ktorej prebehlo odstránenie pôdy, alebo za pôdu, ktorá nebola zakrytá alebo za pôdu v oblasti, v ktorej neprebehlo odstránenie pôdy, a to v závislosti od typu výstavby. Napríklad solárne parky by sa mohli považovať za zakrytú zástavbu pôdy alebo aj nie, v závislosti od toho, čo sa robí s pôdou pri základni solárnych panelov. Ak je pôda stále schopná dostatočne udržať ekosystém, vtedy sa takéto solárne parky nepovažujú za zakrytú pôdu. Toto posúdenie by sa malo vykonávať na základe vplyvu na pôdu bez ohľadu na účel alebo vzhl'ad príslušnej stavby. Súpisy oblastí s takýmto typom výstavby, kde sú k dispozícii informácie o tom, čo sa robí s pôdou pri základni takéhoto typu výstavby, sa môžu prelínať s mapami zakrytej zástavby pôdy z diaľkového snímania, aby sa tieto oblasti kvalifikovali ako pôdy, ktoré nie sú zakryté.

- (42) Pokiaľ ide o účinky zakrytia pôdy a odstraňovania pôdy vo všeobecnosti, je nevyhnutné zmierňovať ich. Preto je vhodné stanoviť určité zásady na zmiernenie účinkov zakrytia pôdy a odstraňovania pôdy zaujatím prístupu založeného na úsilí, pričom sa zohľadní rozsiahly súbor osvedčených postupov zameraných na minimalizáciu a kompenzáciu straty schopnosti pôdy poskytovať ekosystémové služby. Tieto zásady by mali byť založené na hierarchii záberu pôdy zo stratégie EÚ v oblasti pôdy do roku 2030, pričom by sa mali zohľadňovať rôzne podmienky a geografické a administratívne okolnosti v členských štátoch. Ustanovenia tejto smernice týkajúce sa záberu pôdy neukladajú nové povoloňovacie postupy a nemali by brániť povoloňovaniu činností vrátane projektov prevažujúceho verejného záujmu ani by nemali zasahovať do rozhodnutí o priestorovom plánovaní, ktoré patria do právomoci vnútroštátnych, regionálnych alebo miestnych orgánov. Uvedené zásady by mohli zahŕňať širokú škálu postupov, ako je minimalizácia zakrytia pôdy, odkrytie a rekonštrukcia predtým zakrytých pôd, racionálne zahusťovanie urbanizovaných oblastí pri súčasnej záchrane zelených plôch vrátane mestskej zelene a prírodných terénov, revitalizácia pozemkov s pustnúcimi stavbami a továrňami, uprednostňovanie časovo obmedzeného záberu pôdy a rekultivácia pôdy po ukončení záberu pôdy. S cieľom zmierniť dopady zakrytia pôdy a odstraňovania pôdy čo najudržateľnejším spôsobom môže byť potrebné, aby boli kompenzačné opatrenia v závislosti od ekosystémovej služby, ktorá sa má kompenzovať, geograficky čo najbližšie k zdroju straty ekosystémovej služby. Dôsledkom nesprávneho uplatňovania týchto zásad môže nastať presun zelených a vysokohodnotných ekosystémových oblastí a služieb ďaleko od oblastí so zakrytou pôdou, zatiaľ čo v postihnutých oblastiach dochádza k úplnej koncentrácii zakrytia pôdy a odstraňovania pôdy.

- (43) Posúdenie zdravia pôdy založené na monitorovacej sieti by malo byť presné, ale zároveň by sa náklady na takéto monitorovanie mali udržať na rozumnej úrovni. Preto je vhodné stanoviť kritériá pre miesta odberu vzoriek, ktoré sú reprezentatívne pre pôdne jednotky vyjadrujúce určitý stupeň homogenity stavu pôdy v rámci rôznych pôdných typov, klimatických podmienok a využití pôdy. Takisto je vhodné zvážiť osobitnú situáciu najvzdialenejších regiónov Únie uvedených v článku 349 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“), v ktorom sa odôvodňuje stanovenie osobitných opatrení na podporu týchto regiónov. Členské štáty by preto mali mať možnosť prispôbiť v prípade potreby povinnosti súvisiace s monitorovaním a posudzovaním zdravia pôdy osobitným charakteristikám ich najvzdialenejších regiónov. Sieť miest odberu vzoriek by sa mala určiť pomocou geoštatistických metód, mala by vychádzať z pôdných jednotiek a mala by byť dostatočne hustá na to, aby poskytla odhad plochy degradovaných pôd na území členských štátov s odchýlkou najviac 5 % na úrovni pôdnej jednotky. Vo všeobecnosti sa predpokladá, že táto hodnota umožňuje štatisticky správny odhad a dostatočné uistenie, že dotknutý cieľ bol splnený. Koncepcia odberu vzoriek na účely monitorovania pôdy by mala vychádzať z najlepších dostupných informácií o rozložení vlastností pôdy, ako sú informácie vyplývajúce z predchádzajúcich zisťovaní na celoštátnej alebo nižšej ako celoštátnej úrovni, z relevantných meraní vykonaných pôdohospodármi a z meraní vykonaných podľa práva Únie a medzinárodného práva alebo v rámci osobitných programov, ako sú kampane LUCAS týkajúce sa pôdy alebo Medzinárodný kooperatívny program hodnotenia a monitorovania vplyvu znečistenia ovzdušia na lesy (ICP Forests). Bez toho, aby boli dotknuté povinnosti podľa tejto smernice pre manažment kontaminovaných lokalít, údaje získané z miest odberu vzoriek odobratých pri prieskumoch pôdy v kontaminovaných lokalitách sa môžu použiť na posúdenie kritérií zdravého stavu pôdy.

- (44) V pôdnych archívoch je uložená reprezentatívna podmnožina vzoriek pôdy, čo umožňuje použiť jednu vzorku na viaceré účely vrátane výskumu, čím sa znižujú dlhodobé náklady na monitorovanie *in situ*. Pôdne archívy okrem toho umožňujú prehodnotiť v minulosti odobraté vzorky pôdy v kontexte súčasnosti na účely lepšieho pochopenia dlhodobých zmien v pôde alebo na iné výskumné účely vrátane zdravotníckeho výskumu. Komisia vrátane útvarov, ako je JRC, a členské štáty by mali zabezpečiť, aby bola reprezentatívna podmnožina vzoriek pôdy dobre uchovávaná vo fyzických archívoch a aby bola k dispozícii na účely ďalšieho výskumu a inovácie. Ak členské štáty vykonávajú takúto archiváciu, reprezentatívna podmnožina vzoriek pôdy by sa mala uchovávať v špecializovaných pôdnych archívoch aspoň počas dvoch monitorovacích cyklov. Členské štáty by mali mať možnosť rozhodnúť sa zaslať reprezentatívnu podmnožinu ich vzoriek pôdy do špecializovaného pôdneho archívu Komisie.

- (45) Komisia by mala členským štátom na ich žiadosť poskytovať pomoc a podporu pri monitorovaní zdravia ich pôdy tým, že bude naďalej vykonávať a zlepšovať pravidelné odbery vzoriek pôdy *in situ* a súvisiace pôdne merania (LUCAS – pôda) ako súčasť prieskumu LUCAS vykonávaného v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 223/2009¹⁹. Na tento účel a s prihliadnutím na súhlas členských štátov sa má prieskum LUCAS rozšíriť a vylepšiť, aby bol v úplnom súlade s osobitnými požiadavkami na kvalitu, ktoré treba splniť na účely tejto smernice. S cieľom zmierniť administratívnu a finančnú záťaž by sa členským štátom malo umožniť zohľadnenie údajov o zdraví pôdy zozbieraných v rámci prieskumu LUCAS. Uvedené údaje o zdraví pôdy by sa mali včas sprístupniť členským štátom. Členské štáty podporené uvedeným spôsobom by mali prijať nevyhnutné právne opatrenia, aby zabezpečili, že Komisia dokáže vykonávať takéto odbery vzoriek pôdy *in situ*, a to aj na pôde v súkromnom vlastníctve a v súlade s uplatniteľnými právom Únie alebo vnútroštátnym právom.

¹⁹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 223/2009 z 11. marca 2009 o európskej štatistike a o zrušení nariadenia (ES, Euratom) č. 1101/2008 o prenose dôverných štatistických údajov Štatistickému úradu Európskych spoločenstiev, nariadenia Rady (ES) č. 322/97 o štatistike Spoločenstva a rozhodnutia Rady 89/382/EHS, Euratom o založení Výboru pre štatistické programy Európskych spoločenstiev (Ú. v. EÚ L 87, 31.3.2009, s. 164, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2009/223/oj>).

- (46) Komisia vyvíja služby diaľkového snímania v kontexte programu Copernicus orientovaného na používateľov a zriadeného nariadením (EÚ) 2021/696, čím zároveň podporuje členské štáty. S cieľom zvýšiť aktuálnosť a účinnosť monitorovania zdravia pôdy by členské štáty v relevantných prípadoch mali používať údaje z diaľkového snímania vrátane výstupov zo služieb Copernicus na monitorovanie príslušných pôdných deskriptorov a ukazovateľov zakrytia pôdy a odstraňovania pôdy a v relevantných prípadoch na posudzovanie zdravia pôdy. Komisia by spolu s EEA mala podporovať výskumné možnosti pokiaľ ide o vývoj produktov diaľkového snímania pôdy, čo členským štátom pomôže s monitorovaním príslušných pôdných deskriptorov a ukazovateľov zakrytia pôdy a odstraňovania pôdy.
- (47) Opierajúc sa o súčasné Stredisko EÚ pre monitorovanie pôdy by ho Komisia mala vylepšiť zriadením digitálneho portálu údajov o zdraví pôdy, ktorý by mal byť kompatibilný s dátovou stratégiou EÚ stanovenou v oznámení Komisie z 19. februára 2020 s názvom „Európska dátová stratégia“, ako aj s dátovými priestormi EÚ. Digitálny portál údajov o zdraví pôdy by mal fungovať ako centrum poskytujúce prístup k údajom o pôde pochádzajúcim z rôznych zdrojov, ktoré sú v súhrnnej forme na úrovni pôdnej jednotky alebo v relevantných prípadoch na podrobnejšej úrovni, a to za predpokladu, že nebude možné identifikovať jednotlivé hodnoty alebo umiestnenie východiskových georeferencovaných vzoriek. Uvedený portál by mal v prvom rade obsahovať všetky údaje, ktoré zozbierali členské štáty a Komisia, ako sa vyžaduje v tejto smernici.

Spracúvanie týchto údajov a prístup k nim, a to aj na vedecké účely, by malo byť v súlade s príslušným právom Únie, ako sú smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/4/ES²⁰, 2007/2/ES²¹, (EÚ) 2019/1024²², ako aj nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/2854²³ a nariadenie (ES) č. 223/2009. Členské štáty by navyše mali mať možnosť preskúmať údaje o zdraví pôdy a požiadať o opravu akýchkoľvek chýb pred zverejnením takýchto údajov prostredníctvom digitálneho portálu údajov o zdraví pôdy. Okrem toho by malo byť možné dobrovoľne do portálu integrovať ďalšie relevantné údaje o pôde, ktoré zozbierali členské štáty alebo iné strany, a hlavne údaje, ktoré sú výsledkom projektov v rámci programu Horizont Európa a misie EÚ „Dohoda o pôde pre Európu“, ak dané údaje spĺňajú určité požiadavky týkajúce sa formátu a špecifikácií. Uvedené požiadavky by mala Komisia upresniť vo vykonávacích aktoch.

-
- ²⁰ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/4/ES z 28. januára 2003 o prístupe verejnosti k informáciám o životnom prostredí, ktorou sa zrušuje smernica Rady 90/313/EHS (Ú. v. EÚ L 41, 14.2.2003, s. 26, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2003/4/oj>).
- ²¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2007/2/ES zo 14. marca 2007, ktorou sa zriaďuje Infraštruktúra pre priestorové informácie v Európskom spoločenstve (Inspire) (Ú. v. EÚ L 108, 25.4.2007, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2007/2/oj>).
- ²² Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1024 z 20. júna 2019 o otvorených dátach a opakovanom použití informácií verejného sektora (Ú. v. EÚ L 172, 26.6.2019, s. 56, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1024/oj>).
- ²³ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/2854 z 13. decembra 2023 o harmonizovaných pravidlách týkajúcich sa spravodlivého prístupu k údajom a ich používania, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2017/2394 a smernica (EÚ) 2020/1828 (akt o údajoch) (Ú. v. EÚ L, 2023/2854, 22.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2854/oj>).

- (48) Takisto je potrebné zlepšiť harmonizáciu systémov monitorovania pôdy používaných v členských štátoch a využiť synergie medzi Úniou a vnútroštátnymi systémami monitorovania s cieľom získať lepšie porovnateľné údaje v rámci Únie. Je veľmi dôležité zabezpečiť kvalitu a porovnateľnosť pôdných meraní uplatňovaním postupov systému riadenia kvality príslušnými laboratóriami. S cieľom minimalizovať administratívne zaťaženie laboratórií by členský štát mohol považovať za dostatočné, aby laboratóriá mali jednu akreditáciu pre ktorúkoľvek z metodík určovania hodnôt pôdných deskriptorov. Laboratóriá alebo zmluvné strany, s ktorými laboratóriá na tento účel uzavreli zmluvu, ktoré vykonávajú pôdne merania, by mali uplatňovať postupy systému riadenia kvality v súlade s normou EN ISO/IEC-17025. Mohli by sa použiť rovnocenné normy riadenia kvality na úrovni Únie alebo na medzinárodnej úrovni a v relevantných prípadoch by sa mohlo usilovať o synergie so systémom riadenia kvality ICP Forests.
- (49) Je dôležité používať metodiky testovania pôdy, ktoré sú certifikované medzinárodne uznávanými orgánmi, ako je Medzinárodná organizácia pre normalizáciu (ISO) a Európsky výbor pre normalizáciu (CEN), ako aj uznávané globálnou výskumnou obcou, za predpokladu, že takéto metodiky sú k dispozícii. Na testovanie pôdy je možné použiť aj iné rovnocenné metodiky, konkrétne analytické postupy, ktoré určujú rovnaký parameter alebo deskriptor a o ktorých je preukázané, že prinášajú rovnaké výsledky v medziach ich koeficientu opakovateľnosti (0,95). Certifikácia akýchkoľvek rovnocenných metodík by sa mala získať aj od medzinárodne uznávaných orgánov, ako sú ISO a CEN, a takéto rovnocenné metodiky by mali byť uznané globálnou výskumnou obcou.

- (50) S cieľom zabezpečiť ochranu pôdy pred kontamináciou látkami, ktoré by mohli predstavovať závažné riziko pre ľudské zdravie a kontaminovať okolité ovzdušie, povrchové vody, podzemné vody a následne aj oceány, by sa mali zaviesť politické mechanizmy na detekciu a posudzovanie takýchto látok vzbudzujúcich obavy. V tejto súvislosti by sa mal vypracovať prístup týkajúci sa kontaminácie pôdy, ktorý umožní monitorovanie a analýzu takýchto látok alebo skupín látok prostredníctvom orientačného zoznamu a ktorý je podobný prístupu používanému v prípade povrchových a podzemných vôd. Medzi látky alebo skupiny látok, ktoré sa majú zaradiť do takéhoto orientačného zoznamu, by mali patriť látky predstavujúce významné riziko pre zdravie a odolnosť pôdy, ľudské zdravie alebo životné prostredie a látky, u ktorých z dostupných informácií vyplýva, že by mohli predstavovať významné riziko pre pôdu alebo prostredníctvom pôdy, a u ktorých sú dostupné údaje z monitorovania nedostatočné. Nemala by existovať horná hranica počtu látok alebo skupín látok, ktoré sa majú zahrnúť do orientačného zoznamu pôdnych kontaminantov na účely monitorovania a analýzy.

- (51) Je potrebné zhromaždiť údaje o prítomnosti pôdných kontaminantov, ktoré by mohli predstavovať riziko pre ľudské zdravie a životné prostredie, vrátane pesticídov, ich metabolitov, perfluóralkylových a polyfluóralkylových látok (PFAS) a iných nových pôdných kontaminantov. Táto smernica by preto mala poskytnúť rámec na zahrnutie takýchto kontaminantov do orientačného zoznamu pôdných kontaminantov, pre ktoré je potrebných viac údajov z monitorovania pôdy na riešenie rizika pre ľudské zdravie a životné prostredie. S cieľom obmedziť náklady na monitorovanie by členské štáty mali mať možnosť vykonávať merania pre uvedené kontaminanty na obmedzenom počte miest odberu vzoriek. Komisia by mohla členským štátom poskytnúť podporu meraním selekcie pôdných kontaminantov z orientačného zoznamu pôdných kontaminantov v prieskume LUCAS.
- (52) Mikroplasty a nanoplasty sú látky, ktoré môžu predstavovať riziko pre zdravie pôdy, ako aj pre základné činnosti, ako je poľnohospodárska výroba. Ich prítomnosť v pôde môže mať vplyv na úrodnosť pôdy, a tým ohroziť zdravie a zdravý vývoj plodín. Preto je nevyhnutné, aby sa v rámci tejto smernice umožnilo zahrnutie mikroplastov a nanoplastov do monitorovania pôdných kontaminantov.

- (53) Aby sa údaje o zdraví pôdy, ktoré vyplývajú z monitorovania vykonávaného v rámci tejto smernice, využívali v maximálnej možnej miere, mali by členské štáty byť povinné uľahčiť prístup verejnosti k takýmto údajom, a to v súhrnnej forme na úrovni pôdnej jednotky alebo v relevantných prípadoch na podrobnejšej úrovni, za predpokladu, že nie je možné identifikovať jednotlivé hodnoty alebo umiestnenie východiskových georeferencovaných vzoriek. Dôverné údaje zbierané Komisiou alebo členskými štátmi na tvorbu európskej štatistiky by sa mali chrániť v súlade s pravidlami a opatreniami nariadenia (ES) č. 223/2009, aby sa získala a zachovala dôvera strán zodpovedných za poskytovanie týchto informácií. V prípade, že Komisia alebo členské štáty zostavujú štatistiku o zdraví pôdy, mali by zabezpečiť, aby dôverné údaje rešpektovali zásady nariadenia (ES) č. 223/2009. Navyše je v záujme ochrany vlastníctva údajov dôležité, aby Komisia, EEA alebo členské štáty zverejňovali údaje len so súhlasom vlastníka údajov. Okrem toho by členské štáty mali oznamovať údaje o zdraví pôdy a výsledky posúdení zdravia pôdy príslušným zainteresovaným stranám, ako sú poľnohospodári, lesní hospodári, vlastníci pôdy a miestne orgány. Je dôležité, aby potenciálni nákupcovia a nájomcovia pôdy dostávali v súlade s vnútroštátnym právom a na ich žiadosť údaje o zdraví pôdy a výsledky posúdení zdravia pôdy. Okrem toho sa údaje o zdraví pôdy sprístupnené podľa tejto smernice môžu v relevantných prípadoch použiť na monitorovanie aspektov súvisiacich s pôdou vykonávané podľa iného práva Únie.

- (54) Výsledky posúdení zdravia pôdy vykonaných podľa tejto smernice budú podkladom pre proces identifikácie konkrétnych postupov potrebných na udržateľné obhospodarovanie pôdy, a tým aj pre podporu, ktorú by členské štáty mali poskytnúť na zvýšenie zdravia a odolnosti pôdy. Bez toho, aby boli dotknuté povinnosti vyplývajúce z iného práva Únie a vnútroštátneho práva, ustanoveniami tejto smernice o podpore zdravia a odolnosti pôdy sa neukladajú vlastníkom pôdy ani pôdohospodárom dodatočné povinnosti.
- Obhospodarovateľom pôdy, vlastníkom pôdy, pôdohospodárom a príslušným orgánom by sa zároveň mala poskytnúť podpora na účely zlepšenia zdravia a odolnosti pôdy. Táto podpora by mala mať okrem iného podobu informácií a poradenstva o postupoch, ktoré zlepšujú zdravie a odolnosť pôdy, pričom sa zohľadnia miestne pôdne podmienky; budovania kapacít; podpory informovanosti o prínosoch postupov, ktorými sa zlepšuje zdravie a odolnosť pôdy; podpory výskumu a inovácií; posudzovania technických a finančných potrieb; a uľahčovania prístupu k dostupným finančným prostriedkom a ich využívania.

- (55) Hospodárske nástroje vrátane nástrojov v rámci SPP, ktorými sa poskytuje podpora poľnohospodárom, zohrávajú kľúčovú úlohu pri zachovávaní a zlepšovaní zdravia a odolnosti pôdy a v menšom meradle aj lesnej pôdy. Cieľom SPP je podporovať zdravie pôdy prostredníctvom vykonávania kondicionality, ekoschémy a opatrení na rozvoj vidieka. Finančná podpora pre poľnohospodárov a lesných hospodárov uplatňujúcich postupy, ktorými sa zlepšuje zdravie a odolnosť pôdy, môže pochádzať aj zo súkromného sektora. Napríklad pri dobrovoľných značkách udržateľnosti, ktoré zaviedli súkromné zainteresované strany v potravinárskom a drevárskom priemysle, priemyselnom odvetví využívajúcom biologické materiály a v energetickom sektore, možno zohľadniť príspevok poľnohospodárov a lesných hospodárov k zlepšeniu zdravia a odolnosti pôdy v súlade s touto smernicou. Takéto značky by mohli umožniť, aby výrobcovia potravín, dreva a inej biomasy, ktorí vo výrobe dodržiavajú dané postupy, pretavili tieto postupy do hodnoty svojich výrobkov. Dodatočné financovanie siete fyzických lokalít na testovanie, preukazovanie a zlepšovanie riešení vrátane tých, ktoré súvisia s uhlíkovým pôdohospodárstvom, sprostredkujú živé laboratóriá a vlajkové projekty misie EÚ „Dohoda o pôde pre Európu“. Bez toho, aby bola dotknutá zásada „znečisťovateľ platí“, by členské štáty mali poskytovať podporu a poradenstvo, aby pomohli vlastníkom pôdy, pôdohospodárom aj užívateľom pôdy, ktorých sa týkajú opatrenia prijaté podľa tejto smernice. Zohľadnia sa pritom najmä potreby a obmedzené kapacity malých a stredných podnikov.

- (56) Podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2115²⁴ majú členské štáty vo svojich strategických plánoch SPP opísať, ako má environmentálna a klimatická architektúra uvedených plánov prispieť k dosiahnutiu dlhodobých vnútroštátnych cieľových hodnôt, ktoré sú stanovené v legislatívnych aktoch uvedených v prílohe XIII k danému nariadeniu alebo z nich vychádzajú, a ako má byť s nimi v súlade.
- (57) Členské štáty by mali byť povinné pozorne monitorovať vplyv podpory zdravia pôdy a odolnosti pôdy, pričom zohľadnia nové poznatky z výskumu a inovácií. V tejto súvislosti sa očakávajú cenné príspevky z misie EÚ „Dohoda o pôde pre Európu“, ktoré by mali pochádzať hlavne z jej živých laboratórií a činností na podporu monitorovania pôdy, vzdelávania o pôde a zapojenia občanov.

²⁴ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2115 z 2. decembra 2021, ktorým sa stanovujú pravidlá podpory strategických plánov, ktoré majú zostaviť členské štáty v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky (strategické plány SPP) a ktoré sú financované z Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu (EPZF) a Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV), a ktorým sa zrušujú nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 a (EÚ) č. 1307/2013 (Ú. v. EÚ L 435, 6.12.2021, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2115/oj>).

- (58) Regeneráciou pôdy sa degradované pôdy vrátia do zdravého stavu. V súvislosti s regeneráciou pôdy možno zohľadniť výsledky posúdení zdravia pôdy a je vhodné prispôbiť regeneračné opatrenia špecifickým charakteristikám polohy, typu, využitia a stavu pôdy, ako aj miestnym, klimatickým a environmentálnym podmienkam. V prípade oblastí so zakrytím pôdy alebo s odstraňovaním pôdy si obnova schopnosti pôdy poskytovať ekosystémové služby vyžaduje najprv rekonštrukciu pôdy s cieľom dosiahnuť takú úroveň fungovania pôdy a ekosystémových služieb, ktorá sa čo najviac približuje k jej prirodzenému fungovaniu a jej optimálnej úrovni poskytovania ekosystémových služieb.

- (59) S cieľom zabezpečiť synergie medzi rôznymi opatreniami prijatými podľa iného práva Únie, ktoré môžu mať vplyv na zdravie pôdy, by členské štáty mali zabezpečiť, aby činnosti na podporu zdravia pôdy a odolnosti pôdy boli v súlade s/so: národnými plánmi obnovy prírody pripravenými v súlade s nariadením (EÚ) 2024/1991; národnými stratégiami a akčnými plánmi v oblasti biodiverzity vypracovanými v súlade s článkom 6 Dohovoru Organizácie Spojených národov o biologickej diverzite; strategickými plánmi SPP, ktoré majú členské štáty vypracovať v súlade s nariadením (EÚ) 2021/2115; kódexmi vhodných postupov v poľnohospodárstve a akčnými programami pre označené ohrozené pásma, ktoré sa prijali v súlade so smernicou Rady 91/676/EHS²⁵; ochrannými opatreniami a prioritným akčným rámcom, ktoré sa zaviedli pre lokality sústavy Natura 2000 v súlade so smernicou Rady 92/43/EHS²⁶;

²⁵ Smernica Rady 91/676/EHS z 12. decembra 1991 o ochrane vôd pred znečistením dusičnanmi z poľnohospodárskych zdrojov (Ú. v. ES L 375, 31.12.1991, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/1991/676/oj>).

²⁶ Smernica Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (Ú. v. ES L 206, 22.7.1992, s. 7, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/1992/43/oj>).

opatreniami na dosiahnutie dobrého ekologického stavu a dobrého chemického stavu vodných útvarov zahrnutých do plánov manažmentu povodia, ktoré boli vypracované v súlade so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2000/60/ES²⁷; opatreniami manažmentu povodňových rizík zavedenými v súlade so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2007/60/ES²⁸; plánmi manažmentu sucha, ktoré sa presadzujú v stratégii EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy; národnými akčnými programami zavedenými podľa článku 10 Dohovoru OSN o boji proti dezertifikácii; cieľmi stanovenými v rámci nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/841 a (EÚ) 2018/842²⁹; integrovanými národnými energetickými a klimatickými plánmi vytvorenými v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1999³⁰; národnými programami riadenia znečisťovania ovzdušia pripravenými podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/2284³¹;

-
- ²⁷ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/60/ES z 23. októbra 2000, ktorou sa stanovuje rámec pôsobnosti pre opatrenia Spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva (Ú. v. ES L 327, 22.12.2000, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2000/60/oj>).
- ²⁸ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2007/60/ES z 23. októbra 2007 o hodnotení a manažmente povodňových rizík (Ú. v. EÚ L 288, 6.11.2007, s. 27, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2007/60/oj>).
- ²⁹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/842 z 30. mája 2018 o záväznom ročnom znižovaní emisií skleníkových plynov členskými štátmi v rokoch 2021 až 2030, ktorým sa prispieva k opatreniam v oblasti klímy zameraným na splnenie záväzkov podľa Parížskej dohody, a o zmene nariadenia (EÚ) č. 525/2013 (Ú. v. EÚ L 156, 19.6.2018, s. 26, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/842/oj>).
- ³⁰ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1999 z 11. decembra 2018 o riadení energetickej únie a opatrení v oblasti klímy, ktorým sa menia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 663/2009 a (ES) č. 715/2009, smernice Európskeho parlamentu a Rady 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EÚ, 2012/27/EÚ a 2013/30/EÚ, smernice Rady 2009/119/ES a (EÚ) 2015/652 a ktorým sa zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 525/2013 (Ú. v. EÚ L 328, 21.12.2018, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1999/oj>).
- ³¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/2284 zo 14. decembra 2016 o znížení národných emisií určitých látok znečisťujúcich ovzdušie, ktorou sa mení smernica 2003/35/ES a zrušuje smernica 2001/81/ES (Ú. v. EÚ L 344, 17.12.2016, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2016/2284/oj>).

posúdením rizík a plánom riadenia rizika katastrof zavedenými v súlade s rozhodnutím Európskeho parlamentu a Rady č. 1313/2013/EÚ³²; národnými akčnými plánmi prijatými v súlade s článkom 4 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/128/ES³³ a posúdením vplyvov na životné prostredie vykonaným v súlade so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2011/92/EÚ³⁴. Činnosti podporujúce zdravie pôdy a odolnosť pôdy by sa mali podľa možnosti začleniť do uvedených programov, kódexov, akčných rámcov, cieľov, plánov a opatrení v rozsahu, v akom predstavujú príspevok k splneniu ich cieľov. V dôsledku toho by relevantné ukazovatele a údaje, napr. ukazovatele výsledkov súvisiace s pôdou podľa nariadenia (EÚ) 2021/2115 a štatistické údaje o poľnohospodárskych vstupoch a výstupoch oznámených v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2379³⁵, mali byť dostupné pre príslušné orgány, aby mohli krížovo odkazovať na tieto údaje a ukazovatele, a tak umožniť získanie čo najpresnejšieho posúdenia účinnosti zvolených opatrení.

³² Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 1313/2013/EÚ zo 17. decembra 2013 o mechanizme Únie v oblasti civilnej ochrany (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 924, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2013/1313/oj>).

³³ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/128/ES z 21. októbra 2009, ktorou sa ustanovuje rámec pre činnosť Spoločenstva na dosiahnutie trvalo udržateľného používania pesticídov (Ú. v. EÚ L 309, 24.11.2009, s. 71, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/128/oj>).

³⁴ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/92/EÚ z 13. decembra 2011 o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie (Ú. v. EÚ L 26, 28.1.2012, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/92/oj>).

³⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2379 z 23. novembra 2022 o štatistike poľnohospodárskych vstupov a výstupov, ktorým sa mení nariadenie Komisie (ES) č. 617/2008 a zrušujú nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1165/2008, (ES) č. 543/2009 a (ES) č. 1185/2009 a smernica Rady 96/16/ES (Ú. v. EÚ L 315, 7.12.2022, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2379/oj>).

- (60) Kontaminované lokality sú často dôsledkom desaťročí činností v Únii, ako je priemyselná alebo vojenská činnosť, a môžu predstavovať riziká pre ľudské zdravie a životné prostredie – či už v súčasnosti alebo v budúcnosti. Preto treba najprv identifikovať a preskúmať potenciálne kontaminované lokality a následne v prípade potvrdenej kontaminácie posúdiť riziká kontaminovanej lokality a prijať opatrenia na riešenie neprijateľných rizík. V tejto súvislosti je nevyhnutné zvážiť aj vplyv kontaminovaných lokalít na iné environmentálne zložky či matrice ako pôdu, napr. na podzemné alebo povrchové vody. Niektoré z týchto činností, napríklad využívanie podzemných skladovacích zariadení pre nebezpečné látky, sa mohli vykonávať v skalnom podloží alebo materskej hornine. Ak došlo k úniku z takéhoto podzemného skladovacieho zariadenia, kontaminanty sa mohli presunúť do skalného podložia alebo materskej horniny a s najväčšou pravdepodobnosťou sa nenachádzajú v pôde. Kontaminanty sa však mohli rozšíriť a mohli by teda ovplyvniť ľudské zdravie alebo životné prostredie. Preto ak sa takéto činnosti vykonávajú na potenciálne kontaminovaných lokalitách, bude potrebné preskúmať aj skalné podložie alebo materskú horninu v blízkosti danej činnosti, aby sa overilo, či táto činnosť spôsobila kontamináciu, ktorá ovplyvňuje ľudské zdravie alebo životné prostredie.

- (61) Pri prieskume pôdy sa musí určiť, či je potenciálne kontaminovaná lokalita skutočne kontaminovaná a či kontaminácia predstavuje riziko pre ľudské zdravie alebo životné prostredie. V tejto smernici sa nevyžaduje, aby sa v rámci prieskumu pôdy analyzovali iné pôdne deskriptory než kontaminácia pôdy. Keďže využívanie pôdy sa môže časom zmeniť, je dôležité, aby boli informácie o kontaminácii prístupné verejnosti. Ak sa napríklad musí prijať rozhodnutie o zmene využívania pôdy, je dôležité posúdiť, či by kontaminácia, ktorá sa zistila pri predchádzajúcom prieskume pôdy, mohla predstavovať riziko pre plánované nové využitie pôdy. S cieľom posúdiť, či je potenciálne kontaminovaná lokalita skutočne kontaminovaná, sa preto musia zohľadniť aj riziká pre ľudské zdravie alebo životné prostredie spojené s citlivým využívaním lokalít. Citlivé využívanie lokalít zahŕňa využívanie detských ihrísk, škôl alebo lokalít využívaných na starostlivosť o deti, alebo oblastí v ich blízkosti, využívanie oblastí určených na bývanie, alebo využívanie iných oblastí zraniteľnými osobami. Ak sa na základe prieskumu pôdy preukáže, že potenciálne kontaminovaná lokalita nie je v skutočnosti kontaminovaná, členský štát by ju už nemal považovať za potenciálne kontaminovanú okrem prípadu, ak existuje podozrenie na kontamináciu založené na nových dôkazoch.

- (62) Keďže množstvo potenciálne kontaminovaných a kontaminovaných lokalít by mohlo byť veľmi veľké a úroveň rizika, ktoré kontaminovaná lokalita predstavuje, sa môže pohybovať od veľmi nízkej po veľmi vysokú, je vhodné, aby sa pri identifikácii a skúmaní potenciálne kontaminovaných a pri manažmente kontaminovaných lokalít uplatňoval postupný prístup založený na riziku. Takýto prístup môže členským štátom umožniť, aby uprednostnili určité lokality. Uprednostnením určitých lokalít môžu členské štáty zohľadniť potenciálne riziko, ktoré podozrivý alebo potvrdený prípad kontaminácie predstavuje pre ľudské zdravie a životné prostredie, ako aj sociálny alebo hospodársky kontext. Vyhodnotenie potenciálneho rizika, ktoré je súčasťou takéhoto uprednostnenia, je oveľa všeobecnejšie ako posúdenie rizika špecifického pre danú lokalitu, ktoré sa vykonáva v kontaminovanej lokalite.
- (63) Na účely identifikácie potenciálne kontaminovaných lokalít by členské štáty mali zbierať dôkazy, a to aj prostredníctvom historického výskumu skúmaním informácií o priemyselných aktivitách, nehodách a haváriách pomocou starých máp, archívov, článkov v tlači, environmentálnych povolení a oznámení verejnosti alebo orgánov, ako aj údajov z biomonitoringu človeka alebo z monitorovania životného prostredia pri výskumných projektoch. Členské štáty by mali zostaviť zoznam potenciálne kontaminujúcich činností a mali by mať možnosť uprednostniť určité potenciálne kontaminované lokality, ktoré s najväčšou pravdepodobnosťou predstavujú potenciálne riziko pre ľudské zdravie alebo životné prostredie, a to na základe druhu činnosti, rozsahu potenciálnej kontaminácie, indikácie na bezprostredné riziko alebo iných relevantných informácií. Keďže množstvo potenciálne kontaminovaných lokalít sa môže časom meniť, prvá identifikácia takýchto lokalít by sa mala dokončiť vo vymedzenom časovom rámci na základe existujúcich dôkazov, zatiaľ čo ďalšia identifikácia uvedených lokalít by sa mala vykonávať prostredníctvom systematického prístupu.

- (64) Aby sa zabezpečilo, že prieskumy pôdy v potenciálne kontaminovaných lokalitách prebiehajú včas a účinne, členské štáty by okrem povinnosti stanoviť časový rámec, v ktorom treba vykonať prieskumy pôdy, mali mať aj povinnosť identifikovať špecifické udalosti, ktoré aktivujú takéto prieskumy. Medzi takéto aktivujúce udalosti by mohli patriť žiadosť o environmentálne či stavebné povolenie alebo o jeho preskúmanie, prípadne žiadosť o povolenie, ktoré sa vyžaduje podľa práva Únie či vnútroštátneho práva, alebo o preskúmanie takéhoto povolenia, výkopové práce, zmeny vo využívaní pôdy alebo transakcie s pôdou či nehnuteľnosťami. Prieskumy pôdy by mohli prebiehať v rôznych fázach, ako je predbežná administratívna štúdia, historická štúdia špecifická pre danú lokalitu s cieľom zbierať informácie o minulých priemyselných činnostiach, nehodách alebo haváriách, návšteva lokality, predbežné alebo prieskumné vyšetrovanie, podrobnejší alebo opisný výskum a terénne alebo laboratórne testovanie, a mohli by zahŕňať posúdenie rizík špecifických pre danú lokalitu, ktoré kontaminácia predstavuje pre ľudské zdravie a životné prostredie. Ak sa zistí kontaminácia, prieskum pôdy by mal byť základom pre charakterizáciu kontaminácie a jej environmentálneho kontextu a mal by poskytnúť základné informácie pre posúdenie rizika špecifického pre danú lokalitu a návrh opatrení na zníženie rizika, ktoré by mohli byť potrebné. Vo vhodných prípadoch možno za prieskum pôdy považovať aj východiskové správy a monitorovacie opatrenia vykonávané v súlade so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2010/75/EÚ³⁶.

³⁶ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/75/EÚ z 24. novembra 2010 o emisiách z priemyslu a chovu hospodárskych zvierat (integrovaná prevencia a kontrola znečisťovania životného prostredia) (Ú. v. EÚ L 334, 17.12.2010, s. 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2010/75/oj>).

- (65) Flexibilita v súvislosti s manažmentom kontaminovaných lokalít je potrebná, aby sa zohľadnili náklady, prínosy a miestne špecifiká. Členské štáty by teda mali zvoliť postupný prístup založený na riziku, a to prinajmenšom v prípade identifikácie a skúmania potenciálne kontaminovaných a v prípade manažmentu kontaminovaných lokalít, pričom by mali zohľadniť rozdiel medzi uvedenými dvoma kategóriami, čo umožní pridelovať prostriedky s ohľadom na špecifické environmentálne, sociálne a hospodárske súvislosti. Rozhodnutia s ohľadom na manažment kontaminovaných lokalít, a to aj o postupnom prístupe založenom na riziku, by sa mali prijímať na základe povahy a miery potenciálnych rizík pre ľudské zdravie, pričom sem patrí aj expozícia zraniteľných skupín, napr. tehotných žien, osôb so zdravotným postihnutím, starších ľudí a detí kontaminantom, a pre životné prostredie v dôsledku jeho expozície pôdnym kontaminantom alebo kontaminantom, ktoré prešli do podzemných vôd, a ak je to možné, na základe kumulatívnych účinkov na ľudské zdravie, pôdne ekosystémy a súvisiace ekosystémové služby.
- (66) Pri posudzovaní rizík by sa mali zohľadniť prirodzené a antropogénne požadované úrovne, keďže by mohli pomôcť aj pri stanovovaní cieľov sanácie alebo obhospodarovania pôdy.

- (67) Výsledky analýzy nákladov a prínosov vykonania posúdenia rizika špecifického pre danú lokalitu alebo sanácie pôdy by mali byť kladné. Napríklad v prípade kontaminovaných lokalít malého rozsahu môže byť podrobné posúdenie rizika špecifického pre danú lokalitu drahšie ako okamžitá sanácia pôdy, alebo lokalita môže byť natoľko jednoznačne a závažne kontaminovaná, že na účely prijatia rozhodnutia o sanácii pôdy nie je potrebné podrobné posúdenie rizika špecifického pre danú lokalitu. V takýchto prípadoch možno znížiť počet krokov v postupnom prístupe založenom na riziku pri identifikácii a skúmaní potenciálne kontaminovaných a pri manažmente kontaminovaných lokalít, keďže podrobné posúdenie rizika špecifické pre danú lokalitu má len malú pridanú hodnotu. V prípade kontaminovaných lokalít by členské štáty mali stanoviť osobitnú metodiku na posudzovanie rizík špecifických pre danú lokalitu. Členské štáty by mali takisto určiť, čo predstavuje neprijateľné riziko vyplývajúce z kontaminovanej lokality, a to na základe vedeckých poznatkov, zásady predbežnej opatrnosti, miestnych špecifik a súčasného a plánovaného využívania pôdy.

- (68) S cieľom znížiť riziká kontaminovaných lokalít na prijateľnú úroveň pre ľudské zdravie a životné prostredie, by členské štáty mali zabezpečiť, aby sa prijali primerané opatrenia na zníženie rizík vrátane sanácie pôdy. Optimálne opatrenia na zníženie rizík by mali byť udržateľné a zvolené vo vyváženom rozhodovacom procese, v ktorom sa zohľadní environmentálny, sociálny a hospodársky dopad. Výber techniky alebo opatrenia závisí od kombinácie kritérií, ako je povaha kontaminantov, vlastnosti pôdy, objem kontaminácie, dostupný čas a priestor, rozpočtové obmedzenia, ciele sanácie pôdy, súčasné a plánované využívanie pôdy a potenciál na zlepšenie zdravia pôdy, Opatrenia na zníženie rizika by nemali mať negatívny vplyv na posúdenie rizika a riadenie rizika v súvislosti s plochami povodia pre miesta odberu vody určenej na ľudskú spotrebu stanovené v článku 8 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/2184³⁷. Keďže sanácia pôdy sa zameriava na odstránenie rizika, ktoré predstavuje kontaminácia pôdy pre ľudské zdravie alebo životné prostredie, môže sa stať, že sanáciou pôdy sa nezlepšia iné pôdne deskriptory. Určité techniky sanácie pôdy môžu mať negatívny vplyv aj na zdravie pôdy. Preto by sa mali zohľadniť všetky výhody a nevýhody techník sanácie. Opatrenia prijaté podľa iného práva Únie by malo byť možné považovať za opatrenia na zníženie rizík v súlade s touto smernicou, ak sa opatreniami účinne znižujú riziká, ktoré predstavujú kontaminované lokality.

³⁷ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/2184 zo 16. decembra 2020 o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu (Ú. v. EÚ L 435, 23.12.2020, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2020/2184/oj>).

- (69) Pri prieskume potenciálne kontaminovaných a manažmente kontaminovaných lokalít by sa mala dodržiavať zásada „znečisťovateľ platí“, ako aj zásada predbežnej opatrnosti a zásada proporcionality. Členské štáty by sa mali zamerať na identifikáciu znečisťovateľa a mali by stanoviť hierarchiu zodpovednosti alebo rozhodovací reťazec zodpovednosti s cieľom určiť fyzickú alebo právnickú osobu, ktorá bude zodpovedná za znášanie nákladov na prieskum pôdy, posúdenie rizík a opatrenia na zníženie rizík. Členské štáty by mali mať možnosť rozhodnúť sa aj rozlišovať medzi lokalitami kontaminovanými v minulosti a novo kontaminovanými a uplatňovať prísnejší prístup ku kontaminácii spôsobenej po určitom referenčnom dátume. Pokiaľ ide o kontaminované lokality, v prípade ktorých nie je možné identifikovať fyzickú alebo právnickú osobu zodpovednú za kontamináciu, členské štáty by mali mať možnosť využiť na vykonávanie povinností týkajúcich sa prieskumu a sanácie pôdy finančné nástroje a finančné programy Únie.
- (70) Kontaminácia pôdy je už upravená v práve Únie, ako sú smernice Európskeho parlamentu a Rady 2010/75/EÚ alebo 2004/35/ES³⁸. Ustanoveniami tejto smernice nie sú dotknuté požiadavky podľa príslušného práva Únie.

³⁸ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/35/ES z 21. apríla 2004 o environmentálnej zodpovednosti pri prevencii a odstraňovaní environmentálnych škôd (Ú. v. EÚ L 143, 30.4.2004, s. 56, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2004/35/oj>).

- (71) Prieskumy pôdy, posúdenia rizík alebo opatrenia na zníženie rizík, ktoré sa vykonali na potenciálne kontaminovaných alebo kontaminovaných lokalitách pred ... [deň nadobudnutia účinnosti tejto smernice] a ktoré spĺňajú požiadavky stanovené v tejto smernici, by sa mali považovať za vhodné na splnenie požiadaviek stanovených v tejto smernici pre takéto lokality.
- (72) V rámci opatrení prijatých podľa tejto smernice by sa mali zohľadniť aj iné ciele politiky Únie, ako sú ciele sledované nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1252³⁹, konkrétne zaistenie bezpečných a udržateľných dodávok kritických surovín pre priemyselné odvetvia Únie.

³⁹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1252 z 11. apríla 2024, ktorým sa stanovuje rámec na zaistenie bezpečných a udržateľných dodávok kritických surovín a ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 168/2013, (EÚ) 2018/858, (EÚ) 2018/1724 a (EÚ) 2019/1020 (Ú. v. EÚ L, 2024/1252, 3.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj>).

- (73) Transparentnosť je kľúčovým prvkom politiky v oblasti pôdy. Zabezpečuje sa ňou verejná zodpovednosť a informovanosť, spravodlivé trhové podmienky a možnosť monitorovať pokrok. Členské štáty by preto mali zriadiť a udržiavať vnútroštátny register potenciálne kontaminovaných a kontaminovaných lokalít. Tieto registre by mali obsahovať informácie špecifické pre dané lokality a mali by byť verejne prístupné vo forme online databázy georeferencovaných priestorových údajov. Ak sa registre zriadia na nižšej ako celoštátnej úrovni, členské štáty by mali stanoviť koordinované celoštátne miesto vstupu do jednotlivých registrov na nižšej ako celoštátnej úrovni, napríklad centralizované celoštátne webové sídlo s webovými odkazmi. Registre by mali obsahovať informácie, ktoré sú nevyhnutné na to, aby bola verejnosť informovaná o existencii potenciálne kontaminovaných lokalít a manažmente kontaminovaných lokalít. Vzhľadom na to, že pri potenciálne kontaminovaných lokalitách môže z podstaty veci existovať len podozrenie na prítomnosť kontaminácie pôdy, rozdiel medzi potenciálne kontaminovanými a kontaminovanými lokalitami by sa mal verejnosti oznámiť a jasne vysvetliť, aby sa zabránilo vzniku neodôvodnených obáv. Registre, ktoré existujú k ... [deň nadobudnutia účinnosti tejto smernice] a ktoré spĺňajú požiadavky stanovené v tejto smernici, by sa mali považovať za vhodné na splnenie požiadaviek stanovených v tejto smernici.

- (74) V článku 19 ods. 1 druhom pododseku Zmluvy o Európskej únii (ďalej len „Zmluva o EÚ“) sa vyžaduje, aby členské štáty poskytovali v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje právo Únie, prostriedky nápravy potrebné na zabezpečenie účinnej právnej ochrany. Okrem toho v súlade s Dohovorom o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia⁴⁰ (ďalej len „Aarhuský dohovor“), ktorý Európske spoločenstvo schválilo 17. februára 2005 rozhodnutím Rady 2005/370/ES⁴¹, majú mať dotknutí členovia verejnosti prístup k spravodlivosti s cieľom prispieť k ochrane práva žiť v životnom prostredí, ktoré je postačujúce pre zachovanie ich osobného zdravia a dobrých životných podmienok.

⁴⁰ Ú. v. EÚ L 124, 17.5.2005, s. 4, ELI: <http://data.europa.eu/eli/convention/2005/370/oj>.

⁴¹ Rozhodnutie Rady 2005/370/ES zo 17. februára 2005 o uzavretí v mene Európskeho spoločenstva Dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia (Ú. v. EÚ L 124, 17.5.2005, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2005/370/oj>).

- (75) Ako bolo objasnené v judikatúre Súdneho dvora Európskej únie⁴², členské štáty nemôžu obmedziť procesnú spôsobilosť na námietku voči rozhodnutiu subjektu verejnej moci na tých členov dotknutej verejnosti, ktorí sa podieľali na rozhodovacom procese, ktorý viedol k prijatiu daného rozhodnutia. Okrem toho, každý postup preskúmania by mal byť spravodlivý, nestranný a včasný, nesmie byť neúnosne nákladný, a musia sa ním zabezpečiť primerané prostriedky nápravy vrátane súdnych príkazov ukladajúcich povinnosť zdržať sa určitého konania vo vhodných prípadoch. Okrem toho sa v súlade s judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie⁴³ má prístup k spravodlivosti poskytnúť prinajmenšom dotknutej verejnosti.

⁴² Rozsudok Súdneho dvora (prvá komora) zo 14. januára 2021, *LB a i./College van burgemeester en wethouders van de gemeente Echt-Susteren*, C-826/18, ECLI:EU:C:2021:7, body 58 a 59.

⁴³ Rozsudok Súdneho dvora (druhá komora) z 25. júla 2008, *Dieter Janecek/Freistaat Bayern*, C-237/07, ECLI:EU:C:2008:447, bod 42; rozsudok Súdneho dvora (druhá komora) z 19. novembra 2014, *Client Earth/the Secretary of State for the Environment, Food and Rural Affairs*, C-404/13, ECLI:EU:C:2014:2382, bod 56; rozsudok Súdneho dvora (druhá komora) z 26. júna 2019, *Craeynest a i.*, C-723/17, ECLI:EU:C:2019:533, bod 56; rozsudok Súdneho dvora (druhá komora) z 19. decembra 2019, *Deutsche Umwelthilfe eV/Freistaat Bayern*, C-752/18, ECLI:EU:C:2019:1114, bod 56.

- (76) Smernicou (EÚ) 2019/1024 sa udeľuje mandát na zverejnenie informácií verejného sektora v bezplatnom a otvorenom formáte. Celkovým cieľom smernice (EÚ) 2019/1024 je pokračovať v posilňovaní dátového hospodárstva Únie prostredníctvom zvýšenia množstva interoperabilných údajov verejného sektora, ktoré sú dostupné na opätovné použitie, pričom sa zabezpečí spravodlivá hospodárska súťaž a jednoduchý prístup k informáciám verejného sektora a zintenzívnia sa cezhraničné inovácie založené na údajoch. Hlavnou zásadou uvedenej smernice je, že údaje verejného sektora by mali byť štandardne a cielene otvorené. Cieľom smernice 2003/4/ES je zaručiť právo na prístup k informáciám o životnom prostredí v členských štátoch v súlade s Aarhuským dohovorom. Aarhuský dohovor spolu so smernicou 2003/4/ES obsahujú rozsiahle povinnosti týkajúce sa sprístupnenia informácií o životnom prostredí na požiadanie a aktívneho šírenia takýchto informácií. V smernici 2003/4/ES sa stanovuje obmedzený zoznam výnimiek zo šírenia alebo zverejňovania informácií o životnom prostredí, pričom sa zohľadňuje verejný záujem, ktorému slúži šírenie, v prípade, že by šírenie alebo zverejnenie informácií mohlo nepriaznivo ovplyvniť určité záujmy. Takéto záujmy zahŕňajú verejnú bezpečnosť alebo národnú obranu; dôvernoscť obchodných alebo priemyselných informácií, keď je takáto dôvernoscť ustanovená právom Únie alebo vnútroštátnym právom s cieľom ochrany oprávneného hospodárskeho záujmu, ako aj verejného záujmu pri zachovávaní štatistickej dôvernosti a daňového tajomstva; a dôvernoscť osobných údajov alebo spisov týkajúcich sa fyzickej osoby, keď táto osoba nedala súhlas na zverejnenie týchto informácií, ak je takáto dôvernoscť ustanovená právom Únie alebo vnútroštátnym právom. Aj smernica 2007/2/ES má široký rozsah pôsobnosti a vzťahuje sa na zdieľanie priestorových informácií vrátane súborov s údajmi o rôznych environmentálnych témach. Je dôležité, aby ustanovenia tejto smernice týkajúce sa prístupu k informáciám a opatrení o zdieľaní údajov dopĺňali smernice (EÚ) 2019/1024, 2003/4/ES a 2007/2/ES a nevytvárali osobitný právny režim. Preto by uvedené smernice nemali byť dotknuté ustanoveniami tejto smernice týkajúcimi sa informácií pre verejnosť a informácií o monitorovaní vykonávania.

- (77) Je tiež dôležité, aby ustanovenia tejto smernice týkajúce sa opatrení o zdieľaní údajov umožnili členským štátom opätovne použiť existujúce dátové infraštruktúry zriadené podľa smerníc (EÚ) 2019/1024 a 2007/2/ES s cieľom zabezpečiť účinnú a včasnú výmenu informácií. Na tento účel by členské štáty a Komisia mohli využívať nástroje, ako je REPORTNET, ktorý spravuje EEA. Uvedený prístup sa riadi zásadou „jedenkrát a dost“⁴⁴ a zabráňuje ukladaniu dodatočného zaťaženia členským štátom pri zriaďovaní špecializovanej dátovej infraštruktúry podľa tejto smernice.
- (78) S cieľom zabezpečiť potrebnú úpravu pravidiel týkajúcich sa monitorovania zdravia pôdy a manažmentu kontaminovaných lokalít by sa mala na Komisiu delegovať právomoc prijímať akty v súlade s článkom 290 ZFEÚ, pokiaľ ide o zmenu tejto smernice, ktorou sa metodiky na monitorovanie zdravia pôdy, orientačný zoznam opatrení na zníženie rizík a fázy a zásady posúdenia rizika špecifického pre danú lokalitu prispôbia vedeckému a technickému pokroku. Je osobitne dôležité, aby Komisia počas prípravných prác uskutočnila príslušné konzultácie, a to aj na úrovni expertov, a aby tieto konzultácie vykonávala v súlade so zásadami stanovenými v Medziinštitucionálnej dohode z 13. apríla 2016 o lepšej tvorbe práva⁴⁴. Predovšetkým v záujme rovnakého zastúpenia pri príprave delegovaných aktov sa všetky dokumenty doručujú Európskemu parlamentu a Rade v rovnakom čase ako expertom z členských štátov a experti Európskeho parlamentu a Rady majú systematicky prístup na zasadnutia skupín expertov Komisie, ktoré sa zaoberajú prípravou delegovaných aktov.

⁴⁴ Ú. v. EÚ L 123, 12.5.2016, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2016/512/oj.

- (79) Na účely zabezpečenia jednotných podmienok vykonávania tejto smernice by sa mali na Komisiu preniesť vykonávacie právomoci s cieľom stanoviť formáty alebo metódy na výmenu alebo zber údajov o zdraví pôdy a na integráciu týchto údajov do digitálneho portálu údajov o zdraví pôdy a stanoviť formát, štruktúru a podrobné podmienky elektronického oznamovania údajov a informácií Komisii. Tieto právomoci by sa mali vykonávať v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011⁴⁵.

⁴⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 zo 16. februára 2011, ktorým sa ustanovujú pravidlá a všeobecné zásady mechanizmu, na základe ktorého členské štáty kontrolujú vykonávanie vykonávacích právomocí Komisie (Ú. v. EÚ L 55, 28.2.2011, s. 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj>).

- (80) S cieľom podporiť členské štáty pri plnení ich povinností podľa tejto smernice by Komisia mala v relevantných prípadoch v spolupráci s členskými štátmi a inými zainteresovanými stranami vypracovať dokumenty a vyvinúť vedecké nástroje vrátane možných metodík a postupov, ktoré by sa mohli uplatňovať. Tieto nezáväzné dokumenty a vedecké nástroje by členským štátom včas poskytli dôležité informácie a zároveň by zabezpečili flexibilitu pri ďalšom rozvíjaní už zavedených metodík a postupov. Tieto dokumenty a vedecké nástroje by mali byť doplnené o potrebnú pomoc a budovanie kapacít. Komisia by mala členským štátom poskytnúť potrebné budovanie kapacít a pomoc a podporovať mnohostrannú harmonizáciu metód, a tým prostredníctvom výmeny odborných znalostí odstrániť existujúce medzery v údajoch a úzke miesta v pracovných postupoch. Na tento účel by Komisia mala vychádzať z existujúcich mechanizmov na úrovni Únie a na medzinárodnej úrovni vrátane iniciatívy Soil BON, Svetového partnerstva pre pôdu, platformy SOILveR, fóra NICOLE, siete EUROSOLAN, zrkadlových skupín misie EÚ pre pôdu a siete EIONET. Komisia by mala podporovať cezhraničnú spoluprácu medzi členskými štátmi s cieľom zabezpečiť, aby sa prijal harmonizovaný prístup k monitorovaniu pôdy a aby existovali rovnaké podmienky medzi susediacimi pôdnymi okrskami.

- (81) Okrem vypracúvania dokumentov a navrhovania vedeckých nástrojov by Komisia mala organizovať pravidelné výmeny informácií, skúseností a najlepších postupov týkajúcich sa uplatňovania tejto smernice medzi členskými štátmi a v náležitých prípadoch s ostatnými zainteresovanými skupinami. Takéto výmeny informácií by okrem toho mohli poskytnúť príležitosť na diskusiu o: informovaní verejnosti o výsledkoch posúdení zdravia pôdy; postupoch na zlepšenie odolnosti pôdy; inej kontaminácii ako antropogénnej z bodových zdrojov; uplatňovaní hierarchie zodpovednosti, ktorou sa určuje strana alebo strany zodpovedné za manažment kontaminovaných lokalít; obhospodarovaní osirotených lokalít; technikách sanácie pôdy pre kontaminované lokality; identifikácii a hodnotení prírodných a antropogénnych pozad'ových úrovní; prístupoch k identifikácii oblastí, v ktorých nie sú splnené jednotlivé kritériá zdravého stavu pôdy; postupoch systému riadenia kvality pre laboratóriá; a zásadách zmierňovania záberu pôdy.

- (82) Komisia by mala do ... [90 mesiacov odo dňa nadobudnutia účinnosti tejto smernice] vykonať hodnotenie založené na dôkazoch a v relevantných prípadoch revíziu tejto smernice na základe výsledkov posúdení zdravia pôdy. V uvedenom hodnotení by sa mala posúdiť najmä potreba stanoviť špecifickejšie požiadavky na zabezpečenie dosiahnutia cieľov tejto smernice. V danom hodnotení by sa mala posúdiť aj potreba prispôbiť definíciu zdravej pôdy vedeckému a technickému pokroku, a to doplnením ustanovení o určitých pôdnych deskriptoroch alebo kritériách zdravého stavu pôdy na základe nových vedeckých dôkazov súvisiacich s ochranou pôdy alebo v dôsledku problému, ktorý je špecifický pre daný členský štát a ktorý vznikol vplyvom nových environmentálnych či klimatických okolností. V súlade s bodom 22 Medziinštitucionálnej dohody o lepšej tvorbe práva z 13. apríla 2016 má byť toto hodnotenie založené na kritériách, ktorými sú efektívnosť, účinnosť, relevantnosť, súdržnosť a pridaná hodnota, a má poskytovať základ pre posúdenie vplyvu možností ďalších opatrení.

- (83) Koordinované opatrenia všetkých členských štátov sú nevyhnutné na splnenie vízie, podľa ktorej budú do roku 2050 všetky pôdy zdravé, a takisto na zabezpečenie dlhodobého poskytovania ekosystémových služieb pôdami v celej Únii. Ukázalo sa, že individuálne opatrenia členských štátov nie sú dostatočné, keďže degradácia pôdy pokračuje a dokonca sa zvyšuje. Keďže ciele tejto smernice nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni samotných členských štátov, ale z dôvodov rozsahu a dôsledkov činnosti ich možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, môže Únia prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy o EÚ. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku táto smernica neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie týchto cieľov.
- (84) V súlade s článkom 42 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1725⁴⁶ sa konzultovalo s európskym dozorným úradníkom pre ochranu údajov, ktorý vydal 11. decembra 2023 svoje stanovisko.

⁴⁶ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1725 z 23. októbra 2018 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov inštitúciami, orgánmi, úradmi a agentúrami Únie a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 45/2001 a rozhodnutie č. 1247/2002/ES (Ú. v. EÚ L 295, 21.11.2018, s. 39, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1725/oj>).

- (85) V súlade so spoločným politickým vyhlásením členských štátov a Komisie z 28. septembra 2011 k vysvetľujúcim dokumentom⁴⁷ sa členské štáty zaviazali v odôvodnených prípadoch pripojiť k svojim oznámeniam transpozičných opatrení jeden alebo viacero dokumentov vysvetľujúcich vzťah medzi prvkami smernice a zodpovedajúcimi časťami vnútroštátnych transpozičných nástrojov. V súvislosti s touto smernicou sa zákonodarca domnieva, že zasielanie takýchto dokumentov je odôvodnené,

PRIJALI TÚTO SMERNICU:

⁴⁷ Ú. v. EÚ C 369, 17.12.2011, s. 14.

Kapitola I

Všeobecné ustanovenia

Článok 1

Ciele a predmet úpravy

1. Ciele tejto smernice sú: zaviesť pevný a koherentný rámec monitorovania pôdy pre všetky pôdy v celej Únii, neustále zlepšovať zdravie pôdy v Únii, znížiť kontamináciu pôdy na úroveň, ktorá sa už nebude považovať za škodlivú pre ľudské zdravie alebo životné prostredie, udržiavať pôdy v zdravom stave a predchádzať všetkým aspektom degradácie pôdy a riešiť ich so zámerom dosiahnuť do roku 2050 také zdravé pôdy, aby mohli poskytovať rozmanité ekosystémové služby v rozsahu, ktorý bude dostatočný na uspokojenie environmentálnych, spoločenských a hospodárskych potrieb, prispievať k prevencii účinkov zmeny klímy a straty biodiverzity a zmierňovať ich, a zvyšovať odolnosť voči prírodným katastrofám a zaistiť potravinovú bezpečnosť.
2. Touto smernicou sa stanovujú rámec a opatrenia týkajúce sa:
 - a) monitorovania a posúdenia zdravia pôdy;
 - b) odolnosti pôdy a
 - c) manažmentu kontaminovaných lokalít.

Článok 2

Rozsah pôsobnosti

Táto smernica sa vzťahuje na všetky pôdy na území členských štátov.

Článok 3

Vymedzenie pojmov

Na účely tejto smernice sa uplatňujú tieto vymedzenia pojmov:

1. „pôda“ je vrchná vrstva zemskej kôry, ktorá sa nachádza medzi skalným podložím alebo materskou horninou a zemským povrchom a skladá sa z minerálnych častíc, organickej hmoty, vody, vzduchu a živých organizmov;
2. „ekosystém“ je dynamický komplex spoločenstiev rastlín, živočíchov a mikroorganizmov a ich neživého prostredia, ktoré navzájom pôsobia ako funkčná jednotka;
3. „ekosystémové služby“ sú priame alebo nepriame príspevky ekosystémov k zabezpečeniu environmentálnych, hospodárskych, spoločenských, kultúrnych a iných prínosov, ktoré z týchto ekosystémov pre ľudí plynú;
4. „pôdna biodiverzita“ je rozmanitosť života v pôde, od génov po spoločenstvá organizmov, a ekologické komplexy, ktorých sú súčasťou, t. j. od pôdných mikrobiotopov po krajinu;

5. „zdravie pôdy“ je fyzikálny, chemický a biologický stav pôdy, ktorý určuje jej schopnosť fungovať ako vitálny živý systém a poskytovať ekosystémové služby;
6. „odolnosť pôdy“ je schopnosť pôdy zachovať si svoje funkcie a kapacitu poskytovať ekosystémové služby a odolávať narušeniam a zotaviť sa z nich;
7. „postupy obhospodarovania pôdy“ sú postupy, ktoré majú vplyv na fyzikálne, chemické alebo biologické vlastnosti pôdy;
8. „pôdny okrsk“ je časť územia členského štátu, ktorá bola ohraničená týmto členským štátom v súlade s touto smernicou;
9. „pôdna jednotka“ je priestorovo oddelená oblasť v rámci pôdneho okrsku, ktorá vznikla ako prienik priestorových údajov použitých ako faktory štatistickej homogenity v rámci daného pôdneho okrsku;
10. „pôdny deskriptor“ je parameter, ktorý opisuje fyzikálne, chemické alebo biologické vlastnosti zdravia pôdy;
11. „posúdenie zdravia pôdy“ je vyhodnotenie zdravia pôdy na základe merania alebo odhadu hodnôt pôdnych deskriptorov;
12. „kontaminácia pôdy“ je prítomnosť látky v pôde v takej miere, ktorá môže byť priamo alebo nepriamo škodlivá pre ľudské zdravie alebo životné prostredie;
13. „kontaminant“ je látka, ktorá môže spôsobiť kontamináciu pôdy alebo kontamináciu skalného podložia či materskej horniny;

14. „potenciálne kontaminovaná lokalita“ je ohraničená plocha, v ktorej je na základe relevantných dôkazov podozrenie na kontamináciu pôdy alebo kontamináciu skalného podložia či materskej horniny spôsobenú antropogénnymi činnosťami z bodových zdrojov;
15. „kontaminovaná lokalita“ je ohraničená plocha s potvrdenou kontamináciou pôdy alebo kontamináciou skalného podložia či materskej horniny v dôsledku antropogénnych činností z bodových zdrojov;
16. „krajina“ je povrch Zeme, ktorý nie je obvykle pokrytý vodnými útvarmi;
17. „krajinná pokrývka“ je fyzikálna a biologická pokrývka povrchu Zeme;
18. „zakrytie pôdy“ je zakrytie pôdy materiálom, ktorý je úplne alebo čiastočne nepriepustný;
19. „zakrytá pôda“ je plocha pôdy, kde nastalo zakrytie pôdy;
20. „odstraňovanie pôdy“ je dočasné alebo dlhodobé celkové alebo čiastočné odstraňovanie pôdy v danej oblasti;
21. „odkrytie pôdy“ je premena zakrytej pôdy na pôdu, ktorá nie je zakrytá;
22. „transferová funkcia“ je matematické pravidlo, ktoré umožňuje, aby sa hodnota merania vykonaného pomocou inej metodiky, než je referenčná metodika, prepočítala na hodnotu, ktorá by sa získala vykonaním pôdnych meraní pomocou referenčnej metodiky;

23. „dotknutá verejnosť“ je verejnosť dotknutá alebo pravdepodobne dotknutá degradáciou pôdy alebo verejnosť, ktorá má záujem na rozhodovacích postupoch týkajúcich sa plnenia povinností podľa tejto smernice, vrátane vlastníkov pôdy, pôdohospodárov a užívateľov pôdy, ako aj mimovládnych organizácií, ktoré presadzujú ochranu ľudského zdravia alebo životného prostredia a splňajú všetky požiadavky podľa vnútroštátneho práva;
24. „regenerácia pôdy“ je úmyselná činnosť zameraná na zmenu stavu pôdy z degradovaného na zdravý;
25. „riziko“ je pravdepodobnosť škodlivých účinkov na ľudské zdravie alebo životné prostredie v dôsledku expozície kontaminácii pôdy alebo kontaminácii skalného podložia či materskej horniny;
26. „prieskum pôdy“ je proces, ktorý možno vykonať vo viacerých a opakujúcich sa fázach s cieľom posúdiť prítomnosť a hladinu kontaminantov v pôde, skalnom podloží či materskej hornine a v relevantných prípadoch charakterizovať a určiť rozsah kontaminovanej lokality;
27. „sanácia pôdy“ je súbor opatrení, ktorými sa znižujú, izolujú alebo imobilizujú kontaminanty v pôde, skalnom podloží či materskej hornine;
28. „opatrenia na zníženie rizík“ sú opatrenia, ktorých cieľom je znížiť riziká, ktoré kontaminované lokality predstavujú pre ľudské zdravie a životné prostredie, a to buď prostredníctvom sanácie pôdy alebo úpravou prepojenia medzi zdrojom, cestou a receptorom bez zmeny charakteristík samotnej kontaminácie.

Článok 4

Pôdne okrsky a pôdne jednotky

1. Členské štáty stanovia na administratívne účely jeden alebo viacero pôdných okrskov, ktoré pokrývajú celé ich územie a patria do zodpovednosti jedného alebo viacerých príslušných orgánov určených podľa článku 5.
2. Členské štáty stanovia pôdne jednotky, ktoré spoločne pokrývajú celé ich územie, na účely koncepcie monitorovania zdravia pôdy a príslušného oznamovania s danou chybovou odchýlkou v rámci dotknutej pôdnej jednotky, pričom zohľadnia:
 - a) geografický rozsah pôdných okrskov stanovených podľa odseku 1;
 - b) typ pôdy v zmysle vymedzenia na mape pôdných regiónov Európskej únie a susedných krajín v mierke 1:5 000 000, ktorú uverejnil Federálny inštitút pre geovedy a prírodné zdroje v spolupráci so Spoločným výskumným centrom (JRC);
 - c) kategórie využívania pôdy s výnimkou vodných útvarov, ako sa uvádzajú v nariadení (EÚ) 2018/841.
3. Členské štáty môžu na účely stanovenia svojich pôdných jednotiek použiť aktualizácie údajov uvedených v odseku 2 alebo podrobnejšie údaje rovnocenné s týmito údajmi, ak sú k dispozícii na úrovni Únie, na celoštátnej alebo nižšej ako celoštátnej úrovni.

Členské štáty môžu pri stanovovaní svojich pôdnych jednotiek zohľadniť dodatočné priestorové údaje, napr. údaje o klíme, environmentálnych zónach opísaných v príslušných vedeckých štúdiách či správach alebo o povodiach riek.

Článok 5

Príslušné orgány

Členské štáty určia príslušné orgány, ktoré sú na vhodnej úrovni zodpovedné za plnenie povinností stanovených v tejto smernici.

Kapitola II

Monitorovanie a posudzovanie zdravia pôdy

Článok 6

Rámec monitorovania zdravia pôdy a zakrytia a odstraňovania pôdy

1. Členské štáty zavedú rámec monitorovania (ďalej len „rámec monitorovania pôdy“) na úrovni, ktorá je primeraná vo vzťahu k pôdnym deskriptorom a ukazovateľom zakrytia pôdy a odstraňovania pôdy, s cieľom zabezpečiť pravidelné, koherentné a presné monitorovanie zdravia pôdy a zakrytia a odstraňovania pôdy v súlade s týmto článkom a prílohami I a II.

Rámec monitorovania pôdy vychádza z existujúcich rámcov monitorovania na vnútroštátnej úrovni a na úrovni Únie, vo vhodných prípadoch vrátane údajov zo štatistického prieskumu využívania pôdy/krajinnej pokrývky (LUCAS).

V prípade potreby môžu členské štáty prispôbiť svoj rámec monitorovania pôdy pre svoje najvzdialenejšie regióny s cieľom zohľadniť osobitné charakteristiky týchto regiónov.

2. Členské štáty monitorujú zdravie pôdy v každej pôdnej jednotke a zakrytie pôdy a odstraňovanie pôdy v každom pôdnom okrsku.
3. Rámec monitorovania je založený na týchto prvkoch:
 - a) pôdne deskriptory a kritériá zdravého stavu pôdy uvedené v článku 7;
 - b) miesta odberu vzoriek, ktoré sa určia v súlade s článkom 9 ods. 1;
 - c) pôdne merania, ktoré majú vykonať členské štáty a v uplatniteľných prípadoch Komisia v súlade s článkom 9 ods. 3 a 4;
 - d) vedecky podložené údaje a produkty diaľkového snímania, ako sa uvádzajú v odseku 4 tohto článku, ak existujú;
 - e) ukazovatele zakrytia pôdy a odstraňovania pôdy uvedené v článku 7 ods. 1 druhom pododseku.

4. Komisia spolu s Európskou environmentálnou agentúrou (EEA) využije existujúce satelitné údaje a produkty poskytnuté v rámci zložky Copernicus Vesmírneho programu Únie zriadeného nariadením (EÚ) 2021/696, s cieľom preskúmať relevantné možnosti a v spolupráci s členskými štátmi vyvíjať produkty diaľkového snímania pôdy, poskytnúť členským štátom potrebné údaje o ukazovateľoch zakrytia pôdy a odstraňovania pôdy a podporiť ich pri monitorovaní príslušných pôdných deskriptorov.
5. Komisia a EEA do ... [24 mesiacov odo dňa nadobudnutia účinnosti tejto smernice] zriadia na základe existujúcich údajov digitálny portál údajov o zdraví pôdy (ďalej len „digitálny portál údajov o zdraví pôdy“) s cieľom poskytnúť v georeferencovanom priestorovom formáte prístup aspoň k dostupným údajom o zdraví pôdy agregovaným na úrovni pôdnej jednotky alebo na podrobnejšej úrovni, ktoré vychádzajú z:
 - a) pôdných meraní uvedených v článku 9 ods. 3 a 4;
 - b) príslušných údajov a produktov diaľkového snímania pôdy uvedených v odseku 4 tohto článku.

Spracovanie údajov o zdraví pôdy uvedených v prvom pododseku a prístup k nim sa vykonávajú v súlade s príslušným právom Únie.

6. Komisia a EEA zabezpečia, aby členské štáty mali možnosť v náležitom čase a účinne preskúmať údaje o zdraví pôdy a požiadať o opravu akýchkoľvek chýb pred tým, ako sa takéto údaje zverejnia prostredníctvom digitálneho portálu údajov o zdraví pôdy. Komisia a EEA zabezpečia, aby sa takáto možnosť poskytla aj v súvislosti s akýmkoľvek iným oznámením, ktoré sa má uverejniť na digitálnom portáli údajov o zdraví pôdy a je založené na rámci monitorovania pôdy.
7. Cez digitálny portál údajov o zdraví pôdy možno poskytovať prístup aj k iným údajom týkajúcim sa zdravia pôdy, než sú údaje uvedené v odseku 5, ak sa takéto údaje týkajúce sa zdravia pôdy vymieňali alebo zbierali v súlade s formátmi či metódami, ktoré stanovila Komisia podľa článku 9.
8. Digitálny portál údajov o zdraví pôdy neposkytuje prístup k údajom a informáciám, ktorých zverejnenie by mohlo mať nepriaznivý vplyv na verejnú bezpečnosť alebo národnú obranu.
9. Komisia prijme vykonávacie akty, ktorými stanoví formáty alebo metódy na účely výmeny či zberu údajov uvedených v tomto článku alebo na účely vloženia takýchto údajov do digitálneho portálu údajov o zdraví pôdy. Uvedené vykonávacie akty sa prijímú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 22 ods. 2.

Článok 7

Pôdne deskriptory, kritériá zdravého stavu pôdy a ukazovatele zakrytia pôdy a odstraňovania pôdy

1. Členské štáty pri monitorovaní a posudzovaní zdravia pôdy uplatňujú pôdne deskriptory uvedené v častiach A, B a C prílohy I.

Členské štáty pri monitorovaní zakrytia pôdy a odstraňovania pôdy uplatňujú ukazovatele zakrytia pôdy a odstraňovania pôdy uvedené v časti D prílohy I.

2. Členské štáty pri posudzovaní zdravia pôdy používajú kritériá zdravého stavu pôdy pozostávajúce z:
 - a) nezáväzných udržateľných cieľových hodnôt uvedených v častiach A a B prílohy I a
 - b) prevádzkových spúšťacích hodnôt stanovených v súlade s odsekom 6.
3. Členské štáty stanovujú zoznam organických kontaminantov pre pôdny deskriptor súvisiaci s kontamináciou pôdy uvedený v časti B prílohy I. Na tento účel môžu členské štáty zohľadniť orientačný zoznam pôdnych kontaminantov uvedený v článku 8.

4. Členské štáty stanovlia zoznam kontaminantov pre pôdne deskriptory súvisiace s kontamináciou pôdy uvedené v časti C prílohy I vrátane pesticídov, ich metabolitov a perfluóralkylových a polyfluóralkylových látok (PFAS), ktoré predstavujú najväčšie riziko pre ľudské zdravie a životné prostredie, pričom zohľadnia orientačný zoznam pôdnych kontaminantov uvedený v článku 8, ako aj nasledujúce relevantné informácie, ak sú k dispozícii:
- a) toxicita pôdneho kontaminantu;
 - b) perzistencia a mobilita pôdneho kontaminantu;
 - c) možné zdroje a výskyt pôdneho kontaminantu;
 - d) kvantitatívne údaje o objemoch výroby, používania, spotreby alebo predaja zapojených látok v dotknutých členských štátoch;
 - e) údaje z biomonitoringu človeka z výskumných projektov a prítomnosť kontaminantov v environmentálnych zložkách.
5. Členské štáty stanovlia nezáväznú udržateľnú cieľovú hodnotu pre pôdne deskriptory uvedené v časti B prílohy I, a to v súlade s ustanoveniami v časti B tret'om stĺpci prílohy I.

6. Členské štáty stanovujú jednu alebo viac prevádzkových spúšťacích hodnôt pre každý pôdny deskriptor uvedený v častiach A a B prílohy I, ktoré vyjadrujú úrovne degradácie pôdy, na základe ktorých je potrebná podpora zdravia pôdy a odolnosti pôdy v súlade s článkom 11. Členské štáty môžu stanoviť prevádzkovú spúšťaciu hodnotu pre jeden alebo viacero pôdnych deskriptorov na tej istej úrovni ako nezáväznú udržateľnú cieľovú hodnotu pre tieto pôdne deskriptory.
7. Členské štáty môžu stanoviť pôdne deskriptory a ukazovatele zakrytia pôdy a odstraňovania pôdy nad rámec tých, ktoré sú uvedené v prílohe I.
8. Členské štáty informujú Komisiu, keď stanovujú alebo prispôbujú pôdne deskriptory, ukazovatele zakrytia pôdy a odstraňovania pôdy alebo kritériá zdravého stavu pôdy v súlade s odsekmi 1 až 8.

Článok 8

Orientačný zoznam pôdnych kontaminantov

1. Komisia v spolupráci s členskými štátmi vypracuje orientačný zoznam obsahujúci pôdne kontaminanty predstavujúce potenciálne závažné riziko pre zdravie pôdy a odolnosť pôdy, ľudské zdravie alebo životné prostredie a pôdne kontaminanty, pri ktorých sú potrebné údaje na riešenie vplyvu takéhoto potenciálneho závažného rizika.

2. Pôdne kontaminanty vrátane pesticídov, ich metabolitov a PFAS, ktoré sa majú zahrnúť do orientačného zoznamu uvedeného v odseku 1, sa vyberajú na základe ich potenciálu predstavovať závažné riziko pre zdravie pôdy a odolnosť pôdy, ľudské zdravie alebo životné prostredie a na základe ich toxicity a expozície v celej Únii.
3. Komisia v spolupráci s členskými štátmi vypracuje do ... [18 mesiacov odo dňa nadobudnutia účinnosti tejto smernice] orientačný zoznam pôdných kontaminantov uvedený v odseku 1 a v prípade potreby ho aktualizuje na základe výsledkov monitorovania a posudzovania zdravia pôdy vykonaného podľa tejto kapitoly a so zreteľom na vedecký a technický pokrok.

Článok 9

Merania a metodiky

1. Členské štáty určia počet a umiestnenie miest odberu vzoriek s použitím metodiky vymedzenej v časti A prílohy II.

Na účely prvého pododseku Komisia poskytne členským štátom príslušné mapy pôdných deskriptorov, počiatočné miesta odberu vzoriek a príslušné údaje späté s miestami odberu vzoriek zozbierané v predchádzajúcich prieskumoch pôdy LUCAS.

2. Po určení počtu a umiestnenia miest odberu vzoriek a pred vykonaním odberu vzoriek členské štáty oznámia Komisii akúkoľvek potenciálnu potrebu podpory, pokiaľ ide o odber vzoriek v teréne a analýzu pôdy, ako aj akékoľvek iné potreby súvisiace s odberom vzoriek.

Komisia posúdi potreby a v koordinácii s dotknutými členskými štátmi stanoví primeranú úroveň podpory.

V prípade, že Komisia poskytne podporu podľa tohto odseku, dotknutý členský štát odber vzoriek zodpovedajúcim spôsobom upraví. Dotknutý členský štát a Komisia v písomnej dohode stanovia praktické dojednania pre takúto podporu.

V prípade, že Komisia poskytne podporu na odber vzoriek v teréne, dotknutý členský štát zabezpečí, aby Komisia mohla vykonávať odber vzoriek pôdy *in situ*.

3. Členské štáty a Komisia, v prípade že poskytuje podporu podľa odseku 2 v súlade s písomnou dohodou uvedenou v treťom pododseku uvedeného odseku, vykonávajú pôdne merania prostredníctvom odberu vzoriek pôdy na miestach odberu vzoriek uvedených v odseku 1 a podľa potreby zbierajú, spracúvajú a analyzujú údaje s cieľom určiť:
 - a) hodnoty pôdných deskriptorov uvedených v prílohe I;
 - b) v relevantných prípadoch hodnoty dodatočných pôdných deskriptorov uvedených v článku 7 ods. 7.

Členské štáty sú oslobodené od odoberania vzoriek zo zakrytej pôdy a z oblastí, z ktorých bola pôda odstránená.

Členské štáty môžu vyňať oblasti, ktoré nie sú ohrozené salinizáciou, z merania elektrickej vodivosti uvedenej v časti A prílohy I a informujú o tom Komisii, pričom poskytnú vysvetlenie.

Odber vzoriek pôdy in situ sa vykonáva v súlade s minimálnymi kritériami metodiky odberu vzoriek v teréne vymedzenými v časti A bode 2 prílohy II.

V prípade deskriptorov kontaminácie pôdy uvedených v časti C prílohy I môžu členské štáty obmedziť miesta odberu vzoriek na relevantnú podmnožinu celkového počtu miest odberu vzoriek určených v súlade s odsekom 1 prvým pododsekom tohto článku.

V prípade deskriptora týkajúceho sa straty biodiverzity pôdy uvedeného v časti C prílohy I vykonajú členské štáty merania aspoň na 5 % celkového počtu miest odberu vzoriek určených v súlade s odsekom 1 prvým pododsekom tohto článku.

4. Za predpokladu, že údaje boli zozbierané v rovnakom cykle monitorovania, počas ktorého sa vykonal odber vzoriek, a v súlade s metodikami uvedenými v časti A bode 2 a časti B prílohy II môžu pôdne merania, ktoré majú vykonať členské štáty podľa odseku 3 tohto článku, v relevantných prípadoch pozostávať z meraní vykonaných:
 - a) členskými štátmi v súlade s existujúcimi vnútroštátnymi alebo regionálnymi sieťami a prieskumami na monitorovanie pôdy;
 - b) členskými štátmi v súlade s právom Únie a medzinárodným právom;

- c) súkromnými aktérmi, výskumnými organizáciami a inými stranami, ak sú k dispozícii.

Na vykonanie prvých pôdných meraní uvedených v odseku 8 sa cyklus zberu údajov uvedený v prvom pododseku tohto odseku začína v rozsahu, v akom sú údaje dostupné, ... [12 mesiacov pred dátumom nadobudnutia účinnosti tejto smernice].

- 5. Členské štáty zbierajú, spracúvajú a analyzujú údaje s cieľom určiť hodnoty ukazovateľov zakrytia pôdy a odstraňovania pôdy uvedených v časti D prílohy I.
- 6. Členské štáty uplatňujú:
 - a) metodiky na určenie alebo odhad hodnôt pôdných deskriptorov vymedzené v časti B prílohy II;
 - b) minimálne metodické kritériá na určenie hodnôt ukazovateľov zakrytia pôdy a odstraňovania pôdy, ktoré sú vymedzené v časti C prílohy II;
 - c) všetky požiadavky stanovené Komisiou v súlade s odsekom 13 tohto článku.

Členské štáty môžu uplatňovať iné metodiky než tie, ktoré sa uvádzajú v prvom pododseku písm. a) a b) tohto odseku, ak sú dostupné overené transferové funkcie, ako sa vyžaduje v časti B štvrtom stĺpci prílohy II.

7. Členské štáty zabezpečia, aby laboratóriá alebo zmluvné strany, s ktorými laboratóriá na tento účel uzavreli zmluvu, ktoré vykonávajú pôdne merania, ktoré majú vykonávať členské štáty podľa odseku 3, uplatňovali postupy systému riadenia kvality v súlade s normou EN ISO/IEC-17025 alebo s inými rovnocennými normami uznanými na úrovni Únie alebo medzinárodnej úrovni a aby mali prístup k vhodne kvalifikovanému personálu s primeranou odbornou prípravou a k infraštruktúre, vybaveniu a produktom potrebným na vykonávanie pôdných meraní.

Pri posudzovaní súladu s postupmi systému riadenia kvality môžu členské štáty považovať za dostatočné mať jednu akreditáciu pre ktorúkoľvek z metodík určovania hodnôt pôdných deskriptorov vymedzených v časti B prílohy II.

Členské štáty zabezpečia, aby laboratóriá alebo zmluvné strany, s ktorými laboratóriá na tento účel uzavreli zmluvu, ktoré vykonávajú pôdne merania, ktoré majú vykonávať členské štáty podľa odseku 3, preukázali svoju spôsobilosť na analýzu príslušných meraných veličín prostredníctvom:

- a) účasti na programoch skúšok spôsobilosti zahŕňajúcich metódy analýzy na úrovniach koncentrácie, ktoré sú reprezentatívne pre programy monitorovania pôdy, ak sú k dispozícii;
- b) analýzy referenčných materiálov, ktoré sú reprezentatívne pre odobraté vzorky pôdy, ktoré obsahujú primerané úrovne koncentrácie, ak sú k dispozícii.

Ak pôdne merania vykonáva v súlade s odsekmi 3 a 4 Komisia, vzťahuje sa tento odsek na Komisiu.

8. Členské štáty a Komisia, v prípade, že poskytuje podporu podľa odseku 2, zabezpečia, aby sa prvé pôdne merania vykonali do ... [60 mesiacov odo dňa nadobudnutia účinnosti tejto smernice].
9. Členské štáty zabezpečia, aby sa nové pôdne merania vykonávali každých šesť rokov v rámci jednej kampane odberu vzoriek alebo ako súčasť systému nepretržitého odberu vzoriek počas príslušného šesťročného obdobia.
10. Odchyľne od odseku 9 tohto článku sa členské štáty môžu pred druhou a následnou kampaňou odberu vzoriek rozhodnúť, že nevykonajú nové pôdne merania pôdneho deskriptora na časti svojho územia alebo na celom svojom území, ak je na základe predtým zozbieraných údajov podľa tohto článku a článkov 6, 7 a 8 a na základe použitia vedeckých dôkazov vrátane prediktívnych pôdných modelov podporených štatisticky významným množstvom údajov z terénu z hľadiska geografického a časového pokrytia rozumné a opodstatnené očakávať, že hodnota tohto pôdneho deskriptora sa od posledného cyklu monitorovania, pokiaľ ide o neistotu merania, výrazne nezmenila. Členské štáty bez zbytočného odkladu oznámia Komisii každé takéto rozhodnutie.

Výnimka stanovená v prvom pododseku sa neuplatňuje, pokiaľ ide o vykonávanie pôdných meraní toho istého deskriptora počas dvoch po sebe nasledujúcich kampaní odberov vzoriek.

11. Za každý cyklus monitorovania členské štáty uchovávajú v špecializovaných pôdnych archívoch reprezentatívnu podmnožinu pôdnych vzoriek aspoň počas dvoch cyklov monitorovania. Členské štáty sa môžu rozhodnúť neuchovávať vzorky pôdy z najvzdialenejších regiónov.

Ak členské štáty uchovávajú vzorky pôdy vo svojich špecializovaných pôdnych archívoch, stanovia podmienky prístupu k týmto vzorkám pôdy a ich používania.

Ak sa členské štáty rozhodnú presunúť reprezentatívnu podmnožinu svojich pôdnych vzoriek do špecializovaného pôdneho archívu Komisie, Komisia zabezpečí tento presun. Členské štáty a Komisia stanovia praktické opatrenia týkajúce sa zasielania týchto pôdnych vzoriek a podmienky prístupu k nim a ich používania. Komisia zašle členským štátom všetky výsledky vyplývajúce z ďalších kontrol príslušných parametrov alebo budúcej analýzy nových parametrov. Komisia uchováva vzorky pôdy v súlade so svojím protokolom archivácie.

12. Členské štáty zabezpečia, aby sa hodnoty ukazovateľov zakrytia pôdy a odstraňovania pôdy na základe dostupných informácií aktualizovali aspoň každé 3 roky.
13. Komisia je splnomocnená prijímať delegované akty v súlade s článkom 21 s cieľom zmeniť časť B prílohy II na účely prispôsobenia referenčných metodík, ktoré sú v nej uvedené, vedeckému a technickému pokroku, najmä ak hodnoty pôdnych deskriptorov možno určiť pomocou produktov diaľkového snímania pôdy uvedených v článku 6 ods. 4.

Článok 10

Posúdenie zdravia pôdy

1. Členské štáty posudzujú zdravie pôdy vo všetkých svojich pôdnych okrskoch a súvisiacich pôdnych jednotkách na základe údajov zozbieraných pri monitorovaní uvedenom v článkoch 6 až 9 pre každý pôdny deskriptor uvedený v častiach A a B prílohy I.

Zabezpečia, aby sa posúdenia zdravia pôdy vykonávali každých šesť rokov a aby sa prvé posúdenie zdravia pôdy uskutočnilo do ... [72 mesiacov odo dňa nadobudnutia účinnosti tejto smernice].

2. Zdravie pôdy sa posudzuje s ohľadom na každý aspekt degradácie pôdy pomocou nezáväzných udržateľných cieľových hodnôt a prevádzkových spúšťacích hodnôt pre súvisiace kritérium zdravého stavu pôdy stanovených v súlade s článkom 7 ods. 2, 5 a 6.
3. Členské štáty vykonávajú analýzu hodnôt v prípade pôdnych deskriptorov uvedených v časti C prílohy I s cieľom určiť, či dochádza ku kritickej strate ekosystémových služieb, pričom zohľadnia príslušné údaje a dostupné vedecké poznatky. Členské štáty uskutočňujú analýzu hodnôt ukazovateľov zakrytia pôdy a odstraňovania pôdy, ktoré sú uvedené v časti D prílohy I, s cieľom posúdiť vplyv zakrytia pôdy a odstraňovania pôdy na stratu ekosystémových služieb a na ciele a zámery stanovené v nariadení (EÚ) 2018/841.
4. Členské štáty môžu identifikovať zlepšenia pre každý pôdny deskriptor uvedený v častiach A, B a C prílohy I.

5. Dobrý stav pre deskriptor uvedený v častiach A a B prílohy I sa považuje za splnený, ak je splnená nezáväzná udržateľná cieľová hodnota. Členské štáty stanovujú interval hodnôt pre pôdne deskriptory uvedené v častiach A a B prílohy I, ktorý zodpovedá strednému stavu a zlému stavu, pokiaľ ide o prevádzkové spúšťacie hodnoty. Iba interval stredného stavu môže byť nulový.
6. Na základe posúdení zdravia pôdy vykonaných v súlade s týmto článkom príslušné orgány uvedené v článku 5, v relevantných prípadoch v koordinácii s miestnymi, regionálnymi a celoštátnymi orgánmi, určujú v každom pôdnom okrsku oblasti, v ktorých nie sú splnené jednotlivé kritériá zdravého stavu pôdy a pre ktoré je potrebná podpora zdravia pôdy a odolnosti pôdy v súlade s článkom 11, a informujú verejnosť na súhrnnej úrovni v súlade s článkom 20. Údaje z monitorovania zdravia pôdy, výsledky posúdení zdravia pôdy a analýza uvedená v odseku 3 sú základným vstupom pre vypracovanie programov, plánov, cieľov a opatrení uvedených v prílohe III.
7. S cieľom prispieť k zlepšeniu zdravia pôdy príslušné orgány uvedené v článku 5, v relevantných prípadoch v koordinácii s miestnymi, regionálnymi a celoštátnymi orgánmi, určujú v každom pôdnom okrsku oblasti s vysokým potenciálom na zlepšenie zdravia pôdy prostredníctvom odkrytia alebo obnovy pôdy. Potenciál oblastí so zakrytou pôdou a oblastí, z ktorých bola odstránená pôda, sa posudzuje na základe technickej uskutočniteľnosti, nákladovej efektívnosti a dosiahnuteľnej úrovne zlepšenia zdravia pôdy.

8. Okrem povinností stanovených v článku 20 a v súlade s vnútroštátnym právom členské štáty oznamujú príslušným vlastníkom pôdy a pôdohospodárom na ich žiadosť údaje o zdraví pôdy uvedené v článkoch 6 až 9 a výsledky posúdení zdravia pôdy vykonaných v súlade s týmto článkom, najmä s cieľom podporiť rozvoj vedecky podloženého poradenstva uvedeného v článku 11 ods. 1 písm. a).

Kapitola III

Odolnosť pôdy

Článok 11

Podpora zdravia pôdy a odolnosti pôdy

1. Členské štáty podnecujú a podporujú vlastníkov pôdy a pôdohospodárov, pokiaľ ide o zlepšenie zdravia pôdy a odolnosti pôdy, a pomáhajú vlastníkom pôdy a pôdohospodárom pri takomto zlepšení, okrem iného tým, že:
- a) zabezpečujú jednoduchý a rovnaký prístup k nestrannému a nezávislému vedecky podloženému poradenstvu a k informáciám, odbornej príprave a budovaniu kapacít pre obhospodarovateľov pôdy, vlastníkov pôdy, pôdohospodárov a príslušné orgány, pokiaľ ide o postupy, ktorými sa zlepšuje zdravie pôdy a odolnosť pôdy;

- b) podporujú informovanosť o početných strednodobých a dlhodobých prínosoch postupov, ktorými sa zlepšuje zdravie pôdy a odolnosť pôdy, a upozorňujú na náklady spojené s postupmi škodlivými pre zdravie pôdy a odolnosť pôdy;
- c) podporujú výskum a inovácie v súvislosti s koncepciami udržateľného obhospodarovania pôdy a postupmi regenerácie pôdy prispôsobenými miestnym vlastnostiam pôdy, klimatickým podmienkam a využívaniu pôdy;
- d) poskytujú informácie na miestnej úrovni o vhodných opatreniach a postupoch na zvýšenie zdravia pôdy a odolnosti pôdy na základe posúdenia zdravia pôdy vykonaného v súlade s článkom 10 a vo vhodných prípadoch s prihliadnutím na dokumenty a vedecké nástroje uvedené v článku 24 ods. 1 písm. k);
- e) sprístupňujú pravidelne aktualizovaný prehľad dostupných finančných prostriedkov, nástrojov a iných opatrení na podporu zdravia pôdy a odolnosti pôdy.

2. Členské štáty takisto pravidelne vykonávajú tieto opatrenia:

- a) posudzujú, aké technické a finančné potreby existujú v súvislosti so zlepšovaním zdravia pôdy a odolnosti pôdy;
- b) spolupracujú s dotknutou verejnosťou, najmä s vlastníkami pôdy a pôdohospodármi, a zabezpečujú, aby dotknutá verejnosť dostala včas účinné možnosti na určenie úrovne potrebnej podpory; a
- c) posudzujú očakávané účinky opatrení prijatých v kontexte programov, plánov, cieľov a opatrení uvedených v prílohe III na zdravie pôdy a odolnosť pôdy.

Článok 12

Zásady zmierňovania záberu pôdy

Bez toho, aby bola dotknutá autonómia členských štátov, pokiaľ ide o priestorové plánovanie, členské štáty zabezpečia, aby sa v prípade nového zakrytia pôdy alebo nového odstraňovania pôdy ako súčasti záberu pôdy zohľadnili na ich území na vhodnej územnej úrovni tieto zásady:

- a) v čo najväčšej možnej miere zamedziť strate schopnosti pôdy poskytovať rozmanité ekosystémové služby vrátane produkcie potravín alebo ju v čo najväčšej možnej miere znížiť, a to:
 - i) maximálnym znížením obsahu plochy pôdy postihnutej zakrytím pôdy a odstránením pôdy, najmä podporou opätovného využívania a zmeny účelu zakrytých pôd, napríklad existujúcich budov,
 - ii) výberom oblastí, v ktorých by strata ekosystémových služieb bola minimálna, najmä v oblastiach s vážne degradovanou pôdou, ako sú pozemky s pustnúcimi stavbami, a
 - iii) realizovaním zakrytia pôdy a odstraňovania pôdy spôsobom, ktorým sa minimalizuje negatívny vplyv na pôdu, najmä ochranou okolitých pôd alebo zachovaním zakrytia pôdy v čo najväčšej možnej miere zvratným;
- b) usilovať sa vykompenzovať v rozumnej miere stratu schopnosti pôdy poskytovať rozmanité ekosystémové služby, a to aj obnovením poskytovania služieb, a to prostredníctvom návratu ekosystémových služieb podporou odkrývania zakrytých pôd a obnovy oblastí, v ktorých došlo k odstráneniu pôdy.

Kapitola IV

Manažment kontaminovaných lokalít

Článok 13

Postupný prístup založený na riziku

1. Členské štáty zabezpečia, aby sa riziká, ktoré potenciálne kontaminované lokality a kontaminované lokality predstavujú pre ľudské zdravie a životné prostredie, identifikovali, riadili a udržiavali na prijateľnej úrovni, pričom sa zohľadní environmentálny, sociálny a hospodársky dopad kontaminácie pôdy a opatrení na zníženie rizík prijatých v súlade s článkom 16 ods. 4. Tieto riziká sa môžu vyhodnotiť s prihliadnutím na súčasné a plánované využívanie pôdy počas každého z krokov uvedených v odseku 2 tohto článku.

Členské štáty stanovia hierarchiu zodpovednosti s cieľom určiť stranu alebo strany zodpovedné za vykonávanie odseku 2 písm. b) a c) tohto článku pre jednotlivé lokality.

2. Bez toho, aby boli dotknuté prísnejšie požiadavky vyplývajúce z práva Únie alebo vnútroštátneho práva, členské štáty do ... [48 mesiacov odo dňa nadobudnutia účinnosti tejto smernice] zavedú postupný prístup založený na riziku, pokiaľ ide o:
 - a) identifikáciu potenciálne kontaminovaných lokalít v súlade s článkom 14;

- b) prieskum potenciálne kontaminovaných lokalít v súlade s článkom 15;
- c) posúdenie rizika špecifického pre danú lokalitu a manažment kontaminovaných lokalít v súlade s článkom 16.

3. Dotknutá verejnosť dostane včas účinné možnosti na:

- a) poskytnutie pripomienok k zavedeniu a konkrétnemu uplatňovaniu postupného prístupu založeného na riziku uvedenému v odseku 2;
- b) poskytnutie informácií relevantných pre činnosti uvedené v písmene a), ako je biomonitoring človeka alebo údaje z monitorovania životného prostredia z výskumných projektov;
- c) poskytnutie informácií na účely opravy informácií v registri kontaminovaných lokalít a potenciálne kontaminovaných lokalít uvedenom v článku 17.

Pripomienky uvedené v písmene a) tohto odseku sa zohľadnia, ak členské štáty zaviedli a uplatňujú postupný prístup založený na riziku.

4. Členské štáty na účely odseku 3 zabezpečia, aby sa relevantné informácie poskytovali verejnosti včas, primeraným a účinným spôsobom, a to aj prostredníctvom verejných oznamov a elektronických médií.

Článok 14

Identifikácia potenciálne kontaminovaných lokalít

1. Členské štáty systematicky identifikujú potenciálne kontaminované lokality na svojom území.
2. Na účely identifikácie potenciálne kontaminovaných lokalít vypracujú členské štáty zoznam potenciálne kontaminujúcich činností. Takéto činnosti možno následne klasifikovať alebo prioritizovať podľa ich potenciálu spôsobiť kontamináciu pôdy, a to na základe vedeckých dôkazov. Pri identifikácii potenciálne kontaminovaných lokalít na ich území členské štáty v relevantných prípadoch zohľadnia tieto kritériá:
 - a) minulé alebo súčasné prevádzkovanie potenciálne kontaminujúcej činnosti;
 - b) prevádzkovanie činnosti uvedenej v prílohe I k smernici 2010/75/EÚ;
 - c) prevádzkovanie podniku, na ktorý sa odkazuje v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2012/18/EÚ⁴⁸;
 - d) prevádzkovanie činnosti uvedenej v prílohe III k smernici 2004/35/ES;
 - e) výskyt potenciálne kontaminujúcej udalosti, nehody, pohromy, katastrofy, havárie alebo úniku, ktoré môžu spôsobiť kontamináciu pôdy;

⁴⁸ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/18/EÚ zo 4. júla 2012 o kontrole nebezpečenstiev závažných havárií s prítomnosťou nebezpečných látok, ktorou sa mení a dopĺňa a následne zrušuje smernica Rady 96/82/ES (Ú. v. EÚ L 197, 24.7.2012, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2012/18/oj>).

f) relevantné informácie vyplývajúce z monitorovania zdravia pôdy, ktoré sa uskutočnilo v súlade s článkami 6 až 9.

3. Členské štáty zabezpečia, aby potenciálne kontaminované lokality existujúce k ... [deň nadobudnutia účinnosti tejto smernice] alebo pred týmto dátumom boli do ... [120 mesiacov odo dňa nadobudnutia účinnosti tejto smernice] identifikované a riadne zaznamenané v registri uvedenom v článku 17.

Článok 15

Prieskum potenciálne kontaminovaných lokalít

1. Členské štáty zabezpečia, aby sa prieskumy pôdy na potenciálne kontaminovaných lokalitách identifikovaných podľa článku 14 vykonávali v súlade s odsekom 2 tohto článku a postupným prístupom založeným na riziku uvedeným v článku 13.
2. Členské štáty stanovujú pravidlá týkajúce sa časového rámca, obsahu, formy a prioritizácie prieskumov pôdy.

Členské štáty zohľadnia pri prioritizácii prieskumov pôdy potenciálne kontaminované lokality nachádzajúce sa v oblastiach využívaných na odber vody na ľudskú spotrebu.

Členské štáty môžu za prieskum pôdy považovať východiskové správy a opatrenia na monitorovanie vykonávané v súlade so smernicou 2010/75/EÚ, ako aj iné prieskumy, ak takéto správy, opatrenia a prieskumy spĺňajú požiadavky tejto smernice.

3. Členské štáty zostavia zoznam špecifických udalostí, ktoré aktivujú prieskum pôdy. Prieskumy pôdy sa vykonávajú v časovom rámci uvedenom v odseku 2.

Článok 16

Posúdenie rizika špecifického pre danú lokalitu a manažment kontaminovaných lokalít

1. V prípade kontaminovaných lokalít členské štáty stanovia osobitnú metodiku na posúdenie rizík špecifických pre danú lokalitu. Pri stanovovaní tejto metodiky členské štáty zabezpečia, aby sa zohľadnili fázy a zásady uvedené v prílohe V.
2. Členské štáty určia, čo predstavuje neprijateľné riziko pre ľudské zdravie a životné prostredie vyplývajúce z kontaminovaných lokalít, pričom zohľadnia existujúce vedecké poznatky, stanoviská zdravotníckych orgánov, zásadu predbežnej opatrnosti, miestne špecifiká a súčasné a plánované využívanie pôdy.

3. V súvislosti s každou kontaminovanou lokalitou, ktorá bola zistená ako kontaminovaná po vykonaní prieskumu podľa článku 15 alebo iným spôsobom členské štáty zabezpečia, aby sa v súvislosti so súčasným a plánovaným využívaním pôdy vykonalo posúdenie rizika špecifického pre danú lokalitu s cieľom určiť, či kontaminovaná lokalita predstavuje neprijateľné riziko pre ľudské zdravie alebo životné prostredie. Ak informácie zhromaždené podľa článku 15 postačujú na vyvodenie záveru, že kontaminácia pôdy nepredstavuje žiadne neprijateľné riziko pre ľudské zdravie ani životné prostredie, alebo na vyvodenie záveru, že je potrebná sanácia pôdy, členské štáty sa môžu rozhodnúť nevykonať posúdenie rizika špecifického pre danú lokalitu.
4. Na základe výsledkov posúdenia rizika špecifického pre danú lokalitu uvedeného v odseku 3, alebo vyvodenia záveru v súlade s uvedeným odsekom, že je potrebná sanácia pôdy, členské štáty zabezpečia, aby sa bez zbytočného odkladu prijali a vykonali vhodné opatrenia na zníženie rizík s cieľom znížiť riziká na prijateľnú úroveň pre ľudské zdravie a životné prostredie.
5. Členské štáty pri rozhodovaní o vhodných opatreniach na zníženie rizík zohľadňujú dlhodobé náklady, prínosy, účinnosť, trvácnosť a technickú uskutočniteľnosť dostupných opatrení na zníženie rizík, pričom sa zameriavajú na dekontamináciu pôdy vrátane predchádzania ďalšej kontaminácii. Opatrenia na zníženie rizík môžu tvoriť opatrenia uvedené v prílohe IV.
6. Komisia je splnomocnená prijímať delegované akty v súlade s článkom 21 s cieľom prispôsobiť prílohy IV a V vedeckému a technickému pokroku.

Článok 17

Register

1. Členské štáty do ... [48 mesiacov odo dňa nadobudnutia účinnosti tejto smernice] v súlade s odsekom 2 zriadia a udržiavajú register potenciálne kontaminovaných lokalít a kontaminovaných lokalít vytvorený v súlade s touto kapitolou.
2. Register obsahuje údaje a informácie uvedené v prílohe VI s výnimkou údajov a informácií, ktorých zverejnenie by mohlo mať nepriaznivý vplyv na verejnú bezpečnosť alebo národnú obranu.
3. Členské štáty register spravujú alebo dozorujú a zabezpečujú jeho pravidelné preskúmanie a aktualizáciu.
4. Členské štáty bezplatne verejne sprístupnia register, ako aj údaje a informácie uvedené v odsekoch 1 a 2 tohto článku. Príslušný orgán môže zamietnuť alebo obmedziť zverejnenie akýchkoľvek údajov a informácií, ak sú splnené podmienky stanovené v článku 4 smernice 2003/4/ES.

Register sa sprístupní vo forme online databázy georeferencovaných priestorových údajov.

Kapitola V

Financovanie, oznamovanie zo strany členských štátov a informovanie verejnosti

Článok 18

Financovanie z prostriedkov Únie

Keďže zavedenie monitorovania pôdy, zabezpečovanie odolnosti pôdy a manažment kontaminovaných lokalít majú neodmysliteľnú prioritu, vykonávanie tejto smernice treba podporovať prostredníctvom finančných programov Únie v súlade s ich uplatniteľnými pravidlami a podmienkami.

Komisia posúdi akýkoľvek rozdiel medzi dostupným financovaním Únie a potrebami financovania potrebnými na podporu členských štátov pri vykonávaní tejto smernice, pričom osobitnú pozornosť venuje potrebám monitorovania životného prostredia.

Pri vykonávaní tejto smernice sa Komisia a členské štáty nabádajú, aby využívali finančné prostriedky z vhodných zdrojov vrátane finančných prostriedkov Únie, národných, regionálnych a miestnych prostriedkov na financovanie opatrení so zameraním na ochranu pôdy, odolnosť pôdy a jej regeneráciu.

Článok 19

Oznamovanie zo strany členských štátov

1. Členské štáty Komisii a agentúre EEA každých šesť rokov elektronicky oznamujú tieto údaje a informácie:
 - a) údaje a výsledky z monitorovania zdravia pôdy a posudzovania zdravia pôdy, ktoré sa vykonávajú v zmysle článkov 6 až 10;
 - b) analýzu trendov v oblasti zdravia pôdy v súvislosti s pôdnymi deskriptormi uvedenými v častiach A, B a C prílohy I, ako aj analýzu trendov v prípade ukazovateľov zakrytia pôdy a odstraňovania pôdy uvedených v časti D prílohy I, a to v súlade s článkom 10;
 - c) zhrnutie pokroku pri:
 - i) podpore zdravia pôdy a odolnosti pôdy v súlade s článkom 11;
 - ii) identifikácii a prieskume potenciálne kontaminovaných lokalít, manažmente kontaminovaných lokalít a registrácii potenciálne kontaminovaných lokalít a kontaminovaných lokalít v súlade s článkami 13 až 17.

Členské štáty uskutočnia oznamovanie uvedené v prvom pododseku prvýkrát do ...
[78 mesiacov odo dňa nadobudnutia účinnosti tejto smernice].

2. Členské štáty a Komisia s podporou EEA zabezpečia vzájomnú výmenu údajov a informácií uvedených v odseku 1 tohto článku, ako aj to, aby takáto výmena bola účinná a rešpektovala štatistickú dôvernosť. Členské štáty tiež zabezpečia, aby Komisia spolu s agentúrou EEA mali v náležitom čase účinný prístup k údajom a informáciám obsiahnutým v registri uvedenom v článku 17.
3. Odchyľne od odsekov 1 a 2 platí, že ak by zverejnenie určitých údajov a informácií nepriaznivo ovplyvnilo verejnú bezpečnosť alebo národnú obranu, členské štáty sa môžu rozhodnúť, že takéto údaje a informácie nebudú oznamovať, nebudú si ich vymieňať ani k nim neudelí prístup.
4. Do ... [39 mesiacov odo dňa nadobudnutia účinnosti tejto smernice] členské štáty poskytnú Komisii online prístup k:
 - a) aktuálnemu zoznamu ich pôdnych okrskov a pôdnych jednotiek uvedených v článku 4 a informáciám o ich geografickom rozsahu;
 - b) aktuálnemu zoznamu príslušných orgánov uvedených v článku 5.
5. Členské štáty informujú Komisiu o výsledku zavedenia postupného prístupu založeného na riziku uvedeného v článku 13, o metodike stanovenej podľa článku 16 ods. 1 a o tom, čo považujú za neprijateľné riziko podľa článku 16 ods. 2.

6. Komisia je splnomocnená prijímať vykonávacie akty, ktorými sa stanoví formát a podmienky predkladania údajov a informácií uvedených v odseku 1 tohto článku. Uvedené vykonávacie akty sa prijímú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 22 ods. 2.

Článok 20

Informovanie verejnosti

1. Členské štáty zverejnia výsledky monitorovania zdravia pôdy vykonaného podľa článku 9 a posúdení zdravia pôdy vykonaných v súlade s článkom 10 vo forme súhrnných údajov a zverejnia register uvedený v článku 17.
2. Komisia zabezpečí, aby verejnosť mala prístup k digitálnemu portálu údajov o zdraví pôdy.

Komisia zverejní zoznam príslušných orgánov oznámených členskými štátmi v súlade s článkom 19 ods. 4 písm. b).
3. Zverejnenie akýchkoľvek údajov a informácií vyžadovaných podľa tejto smernice možno zamietnuť alebo obmedziť, ak sú splnené podmienky stanovené v článku 4 smernice 2003/4/ES.

4. Ak Komisia alebo členské štáty používajú na tvorbu európskej štatistiky dôverné údaje, chránia takéto údaje v súlade s nariadením (ES) č. 223/2009.

Od Komisie alebo EEA sa vyžaduje, aby pred zverejnením dôverných údajov získali výslovné povolenie orgánu, ktorý tieto údaje zozbieral.

Kapitola VI

Delegovanie právomoci a postup výboru

Článok 21

Vykonávanie delegovania právomoci

1. Komisii sa udeľuje právomoc prijímať delegované akty za podmienok stanovených v tomto článku.
2. Právomoc prijímať delegované akty uvedené v článku 9 ods. 13 a článku 16 ods. 6 sa Komisii udeľuje na dobu neurčitú od ... [deň nadobudnutia účinnosti tejto smernice].
3. Delegovanie právomoci uvedené v článku 9 ods. 13 a článku 16 ods. 6 môže Európsky parlament alebo Rada kedykoľvek odvolať. Rozhodnutím o odvolaní sa ukončuje delegovanie právomoci, ktoré sa v ňom uvádza. Rozhodnutie nadobúda účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie* alebo k neskoršiemu dátumu, ktorý je v ňom určený. Nie je ním dotknutá platnosť delegovaných aktov, ktoré už nadobudli účinnosť.

4. Komisia pred prijatím delegovaného aktu konzultuje s expertmi určenými jednotlivými členskými štátmi v súlade so zásadami stanovenými v Medziinštitucionálnej dohode z 13. apríla 2016 o lepšej tvorbe práva.
5. Komisia oznamuje delegovaný akt hneď po jeho prijatí súčasne Európskemu parlamentu a Rade.
6. Delegovaný akt prijatý podľa článku 9 ods. 13 alebo článku 16 ods. 6 nadobudne účinnosť, len ak Európsky parlament alebo Rada voči nemu nevzniesli námietku v lehote dvoch mesiacov odo dňa oznámenia uvedeného aktu Európskemu parlamentu a Rade alebo ak pred uplynutím uvedenej lehoty Európsky parlament a Rada informovali Komisiu o svojom rozhodnutí nevzniesť námietku. Na podnet Európskeho parlamentu alebo Rady sa táto lehota predĺži o dva mesiace.

Článok 22

Postup výboru

1. Komisii pomáha výbor. Uvedený výbor je výborom v zmysle nariadenia (EÚ) č. 182/2011.
2. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňuje sa článok 5 nariadenia (EÚ) č. 182/2011.

Kapitola VII

Záverečné ustanovenia

Článok 23

Prístup k spravodlivosti

1. Členské štáty zabezpečia, aby v súlade s ich vnútroštátnym právnym systémom mali dotknutí občania z radov verejnosti prístup k postupom preskúmania pred súdom alebo iným nezávislým a nestranným orgánom, ktorý je zriadený zákonom, aby mohli vzniesť hmotnoprávnu alebo procesnú námietku týkajúcu sa zákonnosti posúdenia zdravia pôdy, opatrení prijatých v zmysle tejto smernice a akejkol'vek nečinnosti príslušných orgánov za predpokladu, že je splnená jedna z týchto podmienok:
 - a) majú dostatočný záujem;
 - b) pretrváva podľa nich porušovanie práva v prípadoch, keď právne predpisy členského štátu upravujúce správne konanie vyžadujú takéto porušovanie ako predbežnú podmienku.

Členské štáty určia, čo predstavuje dostatočný záujem a porušovanie práva, a urobia tak v súlade s cieľom poskytnúť verejnosti široký prístup k spravodlivosti. Na tento účel sa záujem akejkoľvek mimovládnej organizácie, ktorá presadzuje ochranu životného prostredia a splňa všetky požiadavky podľa vnútroštátneho práva, považuje za dostatočný na účely prvého pododseku písm. a). Na účely prvého pododseku písm. b) sa takéto organizácie považujú aj za nositeľov práv, ktoré môžu byť porušené.

2. Spôsobilosť v postupe preskúmania nie je podmienená úlohou, ktorú dotknutý občan verejnosti zohrával vo fáze účasti na rozhodovacích postupoch podľa tejto smernice.
3. Postup preskúmania musí byť spravodlivý, nestranný a včasný, nesmie byť neúnosne nákladný a musia sa ním zabezpečiť primerané a účinné mechanizmy nápravy, medzi ktoré patrí vo vhodných prípadoch aj súdny príkaz ukladajúci povinnosť zdržať sa určitého konania.

Článok 24

Podpora zo strany Komisie

1. Komisia poskytne členským štátom potrebnú podporu, pomoc a zabezpečí budovanie kapacít, aby im pomohla pri vykonávaní ich povinností podľa tejto smernice. Komisia v spolupráci s členskými štátmi vypracuje najmä dokumenty a vyvinie vedecké nástroje, ktoré môžu členské štáty použiť na to, aby sa im uľahčilo:
 - a) zavedenie rámca monitorovania pôdy a určenie počtu a umiestnenia miest odberu vzoriek podľa článku 9 ods. 1 a 2 a časti A bodu 1 prílohy II;
 - b) stanovenie nezáväzných udržateľných cieľových hodnôt a prevádzkových spúšťacích hodnôt pre pôdne deskriptory podľa článku 7 ods. 2 a častí A a B prílohy I;
 - c) stanovenie ich zoznamu organických kontaminantov, ktoré sa majú monitorovať podľa článku 7 ods. 3 a časti B prílohy I;
 - d) posúdenie oblasti, ktorým nehrozí riziko salinizácie a ktoré možno vylúčiť z meraní elektrickej vodivosti podľa článku 9 ods. 3 tretieho pododseku a časti A prílohy I;

- e) vykonávanie odberu vzoriek pôdnych deskriptorov in situ v súlade s článkom 9 ods. 3 štvrtým pododsekom a s časťou A bodom 2 prílohy II;
- f) určenie hodnôt ukazovateľov zakrytia pôdy a odstraňovania pôdy podľa článku 9 ods. 5 a v súlade s časťou C prílohy II;
- g) určenie alebo odhad hodnôt pôdnych deskriptorov podľa článku 9 ods. 6 a časti B prílohy II;
- h) identifikovanie a posúdenie kritickej straty ekosystémových služieb a vplyv zakrytia pôdy a odstraňovania pôdy na stratu ekosystémových služieb podľa článku 10 ods. 3;
- i) identifikovanie potenciálne kontaminovaných lokalít a zostavenie zoznamu potenciálne kontaminujúcich činností podľa článku 14;
- j) stanovenie osobitnej metodiky posudzovania špecifických rizík kontaminovaných lokalít, pričom sa zohľadnia spoločné postupy, metodiky a toxikologické údaje podľa článku 16; a
- k) poskytovanie informácií na miestnej úrovni o opatreniach a postupoch na zvýšenie odolnosti pôdy podľa článku 11 ods. 1 písm. d) poskytovaním a pravidelnou aktualizáciou registra poznatkov o odolnosti pôdy obsahujúceho praktické informácie o postupoch obhospodarovania pôdy.

2. Dokumenty a vedecké nástroje uvedené v odseku 1 sa vypracujú a vyvinú v týchto lehotách:
- a) pokiaľ ide o písmeno a), do ... [12 mesiacov odo dňa nadobudnutia účinnosti tejto smernice];
 - b) pokiaľ ide o písmená b), c), e) a j), do ... [18 mesiacov odo dňa nadobudnutia účinnosti tejto smernice];
 - c) pokiaľ ide o písmeno i), do ... [24 mesiacov odo dňa nadobudnutia účinnosti tejto smernice];
 - d) pokiaľ ide o písmená d), f) a g) do ... [36 mesiacov odo dňa nadobudnutia účinnosti tejto smernice];
 - e) pokiaľ ide o písmeno h), do ... [48 mesiacov odo dňa nadobudnutia účinnosti tejto smernice].
3. Komisia organizuje pravidelné výmeny informácií, skúseností a najlepších postupov medzi členskými štátmi a v relevantných prípadoch s inými zainteresovanými stranami, pokiaľ ide o uplatňovanie tejto smernice Prvá výmena sa uskutoční do ... [troch mesiacov odo dňa nadobudnutia účinnosti tejto smernice].

Komisia uverejní výsledky výmen informácií, skúseností a najlepších postupov uvedených v prvom pododseku a v relevantných prípadoch poskytne členským štátom odporúčania alebo usmernenia.

4. Komisia uľahčuje spoluprácu medzi členskými štátmi s cieľom vo vhodných prípadoch zabezpečiť, aby si príslušné orgány zodpovedné za susediace pôdne okrsky, v ktorých dochádza k cezhraničným účinkom na pôdu, sú v nich porovnateľné typy pôdy alebo sa pôda využíva cez hranicu pôdneho okrsku, vymieňali najlepšie postupy a usilovali sa o dosiahnutie koherentného prístupu pri uplatňovaní tejto smernice.

Článok 25

Hodnotenie a preskúmanie

1. Komisia do ... [90 mesiacov odo dňa nadobudnutia účinnosti tejto smernice] vykoná hodnotenie tejto smernice, aby posúdila pokrok pri dosahovaní jej cieľov a potrebu zmeniť ju so zámerom stanoviť konkrétnejšie požiadavky, aby sa dosiahli jej ciele. V uvedenom hodnotení sa okrem iného zohľadnia tieto prvky:
 - a) skúsenosti získané pri vykonávaní tejto smernice;
 - b) údaje a informácie uvedené v článku 19;
 - c) relevantné vedecké a analytické údaje vrátane výsledkov výskumných projektov financovaných z prostriedkov Únie;

- d) analýza toho, kde ešte treba pokročiť na dosiahnutie zdravých pôd do roku 2050;
- e) analýza účinnosti podpory poskytovanej členskými štátmi na zlepšenie zdravia pôdy a odolnosti pôdy;
- f) analýza potenciálnej potreby prispôbiť ustanovenia tejto smernice vedeckému a technickému pokroku, najmä s ohľadom na tieto prvky:
 - i) vymedzenie pojmu zdravé pôdy;
 - ii) stanovenie kritérií pre pôdne deskriptory uvedené v časti C prílohy I, ako aj ukazovatele zakrytia pôdy a odstraňovania pôdy uvedené v časti D prílohy I;
 - iii) doplnenie nových pôdných deskriptorov na účely monitorovania alebo úprava existujúcich pôdných deskriptorov a kritérií zdravého stavu pôdy uvedených v prílohe I;
 - iv) nezáväzné udržateľné cieľové hodnoty a prevádzkové spúšťacie hodnoty pre pôdne deskriptory podľa článku 7 ods. 2 a častí A a B prílohy I, pričom sa okrem iného zohľadní cieľ zabezpečiť rovnaké podmienky na vnútornom trhu;
 - v) možnosť stanovenia vyššieho percentuálneho podielu podmnožiny miest odberu vzoriek vybranej na analýzu deskriptorov biodiverzity pôdy uvedených v časti C prílohy I na základe výsledkov prvého cyklu monitorovania.

2. Komisia predloží správu o hlavných zisteniach hodnotenia podľa odseku 1 Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov a vo vhodných prípadoch pripojí aj legislatívny návrh.

Článok 26

Transpozícia

1. Členské štáty uvedú do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou do ... [36 mesiacov odo dňa nadobudnutia účinnosti tejto smernice]. Znenie týchto opatrení bezodkladne oznámia Komisii.

Členské štáty uvedú priamo v prijatých opatreniach alebo pri ich úradnom uverejnení odkaz na túto smernicu. Podrobnosti o odkaze upravujú členské štáty.

2. Členské štáty oznámia Komisii znenie hlavných opatrení vnútroštátneho práva, ktoré prijímajú v oblasti pôsobnosti tejto smernice. K oznámeniu nezáväzných udržateľných cieľových hodnôt a operačných spúšťačích hodnôt pre pôdne deskriptory uvedené v prílohe I sa pripojí odôvodnenie.

Článok 27

Nadobudnutie účinnosti

Táto smernica nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jej uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Článok 28

Adresáti

Táto smernica je určená členským štátom.

V ...

Za Európsky parlament
predsedníčka

Za Radu
predseda/predsedníčka

PRÍLOHA I

PÔDNE DESKRIPTORY, KRITÉRIÁ ZDRAVÉHO STAVU PÔDY A UKAZOVATELE ZAKRYTIA PÔDY A ODSTRAŇOVANIA PÔDY

Na účely tejto prílohy sa uplatňujú tieto vymedzenia pojmov:

1. „prírodná krajina“ je oblasť, v ktorej prevládajú prírodné procesy a ľudské zásahy sú minimálne alebo žiadne a v ktorej primárne ekologické funkcie a druhové zloženie neboli podstatne zmenené;
2. „čisté zakrytie pôdy“ je výsledné zakrytie pôdy po odpočítaní odkrytia pôdy;
3. „sídlna plocha“ je sídlna plocha v zmysle usmernení Medzivládneho panelu o zmene klímy (IPCC) z roku 2006 pre národné inventúry skleníkových plynov;
4. „organické pôdy“ sú organické pôdy v zmysle usmernení IPCC z roku 2006 pre národné inventúry skleníkových plynov;
5. „minerálne pôdy“ sú minerálne pôdy v zmysle usmernení IPCC z roku 2006 pre národné inventúry skleníkových plynov;
6. „obhospodarovaná pôda“ je pôda, na ktorej sa vykonávajú postupy obhospodarovania pôdy.

Aspekt degradácie pôdy	Pôdny deskriptor ¹	Kritériá zdravého stavu pôdy – nezáväzné udržateľné cieľové hodnoty ²	Pôdne plochy vyňaté z plnenia súvisiaceho kritéria
Časť A: Pôdne deskriptory s kritériami zdravého stavu pôdy, ktoré sú stanovené na úrovni Únie			
Salinizácia ³	elektrická vodivosť (deciSiemens na meter)	<4 dS m ⁻¹ pri použití metódy extrakcie nasýtenej pôdnej pasty (ECe), alebo ekvivalentné kritérium pri použití inej meracej metódy	prirodzene slané pôdne plochy, oblasti s pravidelnými záplavami spôsobenými zaplaveniami morom a oblasti vystavené morskému aerosólu
Strata organického uhlíka v pôde	koncentrácia organického uhlíka v pôde (g na kg)	– v prípade organických pôd: dodržiavanie cieľových hodnôt stanovených pre takéto pôdy na vnútroštátnej úrovni v súlade s článkom 4 ods. 2 a 4 a článkom 11 ods. 4 nariadenia (EÚ) 2024/1991	bez výnimiek
		– v prípade minerálnych pôd: pomer organického uhlíka v pôde a ílovitej pôdy > 1/13 [t. j. pomer obsahu organického uhlíka v pôde k obsahu ílovitej frakcie (frakcia s priemerom menším ako 0,002 mm)] Očakáva sa, že členské štáty uplatnia na pomer korekčné faktory, pokiaľ je to odôvodnené špecifickými pôdnymi typmi alebo klimatickými podmienkami, pričom zohľadnia súvislosť so štrukturálnou stabilitou.	neobhospodarované pôdy na plochách prírodnej krajiny

¹ Minimálne kritériá metodiky odberu vzoriek pôdných deskriptorov in situ sú stanovené v časti A prílohy II a ďalšie podrobnosti sa majú poskytnúť podľa článku 24.

² Ďalšie podrobnosti týkajúce sa metodiky stanovovania nezáväzných udržateľných cieľových hodnôt a prevádzkových spúšťacích hodnôt pre pôdne deskriptory uvedené v časti A, B a, ak je to možné, v časti C prílohy I sa majú poskytnúť podľa článku 24.

³ Meranie elektrickej vodivosti možno vylúčiť v oblastiach, ktorým nehrozí riziko salinizácie. Ďalšie podrobnosti týkajúce sa metodiky posudzovania oblastí, ktorým nehrozí riziko salinizácie, sa majú poskytnúť podľa článku 24.

Zhutnenie podornice	objemová hmotnosť v podornici (g na cm ³)	Textúra pôdy ⁴	Rozsah	neobhospodarované pôdy na plochách prírodnej krajiny a na plochách s prirodzene zhutnenými pôdami
		piesočnaté, hlinito-piesočnaté, piesočnato-hlinité a hlinité pôdy	< 1,80	
		piesočnato-ílovito-hlinité, hlinité, ílovito-hlinité, prachovité a prachovito-hlinité pôdy	< 1,75	
		prachovito-hlinité a prachovito-ílovito-hlinité pôdy	< 1,65	
		piesočnato-ílovité, prachovito-ílovité, ílovito-hlinité pôdy s 35 – 45 % podielom ílu	< 1,58	
		ílovitá pôda	< 1,47	
		Členské štáty môžu uplatňovať rôzne triedy textúry alebo hodnoty zodpovedajúce úrovniám, ktoré sa považujú za problematické pre vývoj systému zakoreňovania rastlín.		
	nepovinné:			
– nasýtená hydraulická vodivosť – K _{sat} (cm na deň)	≥ 10 cm/deň ⁵ Členské štáty môžu prispôsobiť túto hodnotu svojim miestnym pôdnym podmienkam.			
– vzdušná kapacita (%)	≥ 5 % ⁶ Členské štáty môžu prispôsobiť túto hodnotu svojim miestnym pôdnym podmienkam.			

- ⁴ V zmysle vymedzenia v dokumente IUSS Working Group WRB. 2022. Svetová referenčná databáza pôdných zdrojov. Medzinárodný systém klasifikácie pôd na pomenovávanie pôd a vytváranie vysvetliviek pre mapy pôd, štvrté vydanie. Medzinárodná únia pôdoznaleckých vied (IUSS), Viedeň, Rakúsko.
- ⁵ Lebert, M., Böken, H., Glante, F., 2007, Soil compaction—indicators for the assessment of harmful changes to the soil in the context of the German Federal Soil Protection Act (Zhutnenie pôdy – ukazovatele posudzovania škodlivých zmien v pôde v kontexte nemeckého spolkového zákona o ochrane pôdy), Journal of Environmental Management 82(3): s. 388 – 397.
- ⁶ Lebert, M., Böken, H., Glante, F., 2007, Soil compaction—indicators for the assessment of harmful changes to the soil in the context of the German Federal Soil Protection Act (Zhutnenie pôdy – ukazovatele posudzovania škodlivých zmien v pôde v kontexte nemeckého spolkového zákona o ochrane pôdy), Journal of Environmental Management 82(3): s. 388 – 397.

Časť B: Pôdne deskriptory s kritériami zdravého stavu pôdy, ktoré sú stanovené na úrovni členského štátu			
Nadmerný obsah živín v pôde	extrahovateľný fosfor (mg na kg)	< „maximálna hodnota“ Členské štáty stanovujú svoju vlastnú maximálnu hodnotu na úrovni, ktorá by nevedla k poškodeniu ľudského zdravia a životného prostredia.	neobhospodarované pôdy na plochách prírodnej krajiny
Erózia pôdy	miera erózie pôdy (tony na hektár ročne)	< „maximálna hodnota“ Členské štáty stanovujú svoju vlastnú maximálnu hodnotu na úrovni, ktorá by nevedla k poškodeniu ľudského zdravia a životného prostredia.	neúrodné erodované oblasti a plochy prírodnej krajiny, pokiaľ nepredstavujú značné riziko katastrof
Kontaminácia pôdy	– koncentrácia ťažkých kovov v pôde: As, Sb, Cd, Co, Cr (spolu), Cu, Hg, Pb, Ni, Tl, V, Zn (mg na kg) – koncentrácia vybraných organických kontaminantov, ktoré stanovili členské štáty, pričom sa zohľadňujú existujúce koncentračné limity v práve Únie, napr. pre kvalitu vody a emisie do ovzdušia	Dostatočné uistenie získané na základe vzorky pôdy z miesta odberu, identifikácie a prieskumu potenciálne kontaminovaných lokalít či iných relevantných informácií, že kontaminácia pôdy nepredstavuje žiadne neprijateľné riziko pre ľudské zdravie a životné prostredie. Pri posudzovaní rizika by sa mali zohľadňovať prirodzené a antropogénne pozadové úrovne. Ak je prirodzené pozadie jediným dôvodom pre neprijateľné riziká, tak sa príslušná pôda považuje za pôdu spĺňajúcu kritériá zdravej pôdy za predpokladu, že sa s ňou hospodári takým spôsobom, že neexistuje žiadne neprijateľné riziko pre ľudské zdravie. Biotopy s prirodzene vysokou koncentráciou ťažkých kovov, ktoré sú zahrnuté v prílohe I k smernici 92/43/EHS, sú naďalej chránené.	bez výnimiek

Zníženie zadržiavania vody a vsakovania v pôde	zadržiavanie vody: – vodozadržná kapacita príslušnej vzorky pôdy (% vody na celkovú pôdu (objem alebo hmotnosť)) vsakovanie vody: – nasýtená hydraulická vodivosť – K_{sat} (cm na deň) – vzdušná kapacita (%)	Odhadovaná hodnota celkovej vodozadržnej kapacity, nasýtenej hydraulikkej vodivosti a vzdušnej kapacity pôdnej jednotky presahuje minimálnu prahovú hodnotu a môže sa posúdiť aj v rámci povodia alebo čiastkového povodia, pričom sa zohľadnia vodné procesy, ktoré na tejto úrovni prebiehajú. Minimálnu prahovú hodnotu stanovia (v tonách) členské štáty na príslušnej úrovni v takej hodnote, aby sa zmiernili vplyvy povodní po silných dažďoch alebo obdobiach nízkej vlhkosti pôdy v dôsledku súch.	bez výnimiek
Strata organického uhlíka v pôde	zásoby organického uhlíka v pôde ($tC\ ha^{-1}$) nepovinné: – obsah organického uhlíka v pôde (g na kg)	Prispievať k národným cieľom v oblasti čistého odstraňovania emisií skleníkových plynov v sektore LULUCF, ako sa uvádza v článku 4 ods. 3 nariadenia (EÚ) 2018/841. > „minimálna hodnota“ Členské štáty stanovia minimálnu hodnotu podľa textúry pôdy.	bez výnimiek

Časť C: Pôdne deskriptory bez kritérií	
Aspekt degradácie pôdy	Pôdny deskriptor
Nadmerný obsah živín v pôde	obsah celkového dusíka v pôde (mg g^{-1}) pomer organického uhlíka k dusíku v pôde
Acidifikácia	kyslosť pôdy (pH) Členské štáty si môžu vybrať aj voliteľný deskriptor: – nasýtenie zásadami [t. j. $(\text{Ca} + \text{Mg} + \text{K})$ /skutočná kationová výmenná kapacita]
Zhutnenie ornice	objemová hmotnosť v ornici (A-horizont ⁷) (g cm^{-3}) nepovinné – nasýtená hydraulická vodivosť (cm na deň) – vzdušná kapacita (%)

⁷ V zmysle vymedzenia v kapitole 5 dokumentu organizácie FAO Guidelines for soil description (Usmernenia k opisu pôdy) (<https://www.fao.org/3/a0541e/a0541e.pdf>).

Strata biodiverzity pôdy	metačiarové kódovanie DNA húb a baktérií Členské štáty si takisto môžu vybrať aspoň jeden nepovinný pôdny deskriptor pre biodiverzitu, napr.: – metačiarové kódovanie archeónov, protist a zvierat, – analýza fosfolipidových mastných kyselín (PLFA), – abundancia a rozmanitosť hlístovcov, – abundancia a rozmanitosť dážďoviek, – abundancia a rozmanitosť chvostoskokov, – abundancia a rozmanitosť miestnych druhov mravcov, – biologická kvalita pôdy na základe článkonožcov (QBS-ar), – prítomnosť invázných nepôvodných druhov a škodcov rastlín, – bazálna respirácia pôdy.
--------------------------	--

Kontaminácia pôdy ⁸	koncentrácie PFAS-21⁹ alebo koncentrácie PFAS-43¹⁰ alebo vybraných PFAS stanovené členskými štátmi v súlade s článkom 7 ods. 4 koncentrácie vybraných účinných látok v pesticídoch a ich metabolitoch stanovených členskými štátmi v súlade s článkom 7 ods. 4 nepovinné: – koncentrácie alebo prítomnosť vybraných iných nových pôdných kontaminantov stanovených členskými štátmi v súlade s článkom 7 ods. 4
--------------------------------	---

⁸ Môže sa merať na obmedzenom počte miest odberu vzoriek.

⁹ 6:2 FTS, PFBA, PFBS, PFDA, PFDODA, PFDoDS, PFDS, PFHpA, PFHpS, PFHxA, PFHxS, PFNA, PFNS, PFOA, PFOS, PFPeA, PFPeS, PFTTrDA, PFTTrDS, PFUnDA, PFUnDS alebo ďalšie zo skupiny PFAS-21, podľa dostupnosti v laboratóriách.

¹⁰ PFOS, PFOA, PFHxS, PFNA, PFBS, PFPeS, PFHpS, PFNS, PFDS, PFUnDS, PFDoDS, PFTTrDS, PFBA, PFPeA, PFHxA, PFHpA, PFDA, PFUnDA, PFDODA, PFTTrDA, PFTTeDA, PFOSA, N-EtFOSA, N-MeFOSA, FOSAA, N-EtFOSAA, N-MeFOSAAm, FHxSA, N-EtFHxSA, N-MeFHxSA, FHxSAA, N-EtFHxSAA, N-MeFHxSAA, FBSA, N-EtFBSA, N-MeFBSA, FBSAA, N-EtFBSAA, N-MeFBSAA, 6:2 FTS, 8:2 FTS, 5:3 FTCA, 7:3 FTCA alebo ďalšie zo skupiny PFAS-43, podľa dostupnosti v laboratóriách.

Časť D: Ukazovatele zakrytia pôdy a odstraňovania pôdy	
Aspekt degradácie pôdy	Ukazovatele zakrytia pôdy a odstraňovania pôdy
Zakrytie pôdy a odstraňovanie pôdy	Celkové zakryté pôdy a oblasti, z ktorých bola odstránená pôda (km² a % plochy členského štátu) Zakrytie pôdy a odstraňovanie pôdy, odkrytie a čisté zakrytie pôdy (priemer za rok – v km² a % plochy členského štátu) Celková sídelná plocha (km² a % plochy členského štátu) Zmena využívania pôdy na sídelnú plochu alebo zo sídelnej plochy na iné využitie (priemer za rok – v km² a % plochy členského štátu) Členské štáty môžu takisto merať iné súvisiace dobrovoľné ukazovatele, ako je: – premena pôdy na umelé plochy, – fragmentácia územia, – miera recyklácie územia, – záber pôdy na účely obchodných činností, logistických centier, obnoviteľných zdrojov energie a takých plôch, ako sú letiská, cesty, bane, – následky zakrytia pôdy a odstraňovania pôdy, napríklad vyčíslenie straty ekosystémových služieb, zmena intenzity povodní.

PRÍLOHA II

METODIKY

Časť A: Metodika určovania počtu a umiestnenia miest odberu vzoriek a odberu vzoriek pôdy

Činnosť	Minimálne metodické kritériá
1. Určenie miest odberu vzoriek (odber vzoriek) na posúdenie zdravia pôdy	Návrh odberu vzoriek má vychádzať z kompletného vzorkovacieho rámca, ktorý obsahuje najlepšie dostupné informácie o rozdelení pôdných vlastností, ako sú informácie vyplývajúce z relevantných meraní podľa článku 9 ods. 3 a 4. Vzorkovacia schéma je stratifikovaný náhodný výber vzorky optimalizovaný podľa najlepších dostupných informácií o variabilite pôdných deskriptorov a stratifikácia je založená na pôdných jednotkách stanovených v súlade s článkom 4 ods. 2. Miesta odberu vzoriek na merania uvedené v článku 9 ods. 4 sa môžu čiastočne alebo úplne zohľadniť vo vzorkovacej schéme bez ohľadu na ich koncepciu. Počet a umiestnenie miest odberu vzoriek predstavuje variabilitu vybraných pôdných deskriptorov v rámci pôdných jednotiek s maximálnou percentuálnou chybovosťou (alebo variačným koeficientom) v hodnote 5 %. Distribúcia a veľkosť vzorky sa stanovujú pomocou vhodných postupov (napr. Bethelovho algoritmu – Bethel, 1989¹), ktoré umožňujú zohľadniť požadovanú maximálnu chybovosť odhadu. Schéma odberu vzoriek navrhnutá členskými štátmi pre každý cyklus monitorovania sa môže zmeniť alebo zostať nezmenené. Ďalšie podrobnosti o určení počtu a umiestnenia miest odberu vzoriek sa majú poskytnúť podľa článku 24 ods. 1 písm. a).

¹ Bethel, J. 1989. „Sample Allocation in Multivariate Surveys“ (Pridel’ovanie vzoriek v zisťovaniach s viacerými premennými). Survey Methodology č. 15, s. 47 – 57.

Činnosť	Minimálne metodické kritériá
2. Odber vzoriek v teréne	Vzorky sa odoberajú na presne stanovených miestach odberu vzoriek, pokiaľ odberu vzoriek z týchto miest nebránia riadne odôvodnené okolnosti, napríklad pôda nasýtená vodou alebo vysoký obsah hornín. Ak sa odoberajú súhrnné vzorky pôdy, musia byť zmesou najmenej piatich podvzoriek. Pri odbere vzoriek pôdy v nezalesnených oblastiach sa z povrchu odstránia zvyšky a organický odpad. Pri odbere vzoriek pôdy v zalesnených oblastiach sa lesná pôda v relevantných prípadoch rozdelí na hrabanku a organické vrstvy, vzorkujú sa samostatne a zaznamená sa hrúbka a hmotnosť. Vzorky alebo podvzorky pre súhrnnú vzorku sa, ak je to možné, odoberajú do hĺbky najmenej 30 cm pôdy. Zaznamenajú sa informácie ako typ pôdy, a ak je to možné, genetické pôdne horizonty. Podvzorky sa zmiešajú, aby sa získala homogénna súhrnná vzorka. Odber vzoriek sa môže vykonávať podľa pevne stanovenej hĺbky alebo horizontu, ale údaje sa vykazujú podľa pevne stanovenej hĺbky. Vzorky objemovej hmotnosti musia byť nenarušené vzorky odobraté v príslušnej hĺbke vrátane vzoriek podornice odobratých v hĺbke viac než 30 cm. Vzorky súvisiace so zhutnením pôdy (nasýtená hydraulická vodivosť a vzdušná kapacita) môžu byť tie isté nenarušené vzorky ako vzorky odobraté pre objemovú hmotnosť. Ak vysoký obsah hrubých fragmentov v pôde bráni odberu vzoriek, odber vzoriek na účely merania objemovej hmotnosti sa môže v tejto lokalite vylúčiť. Ďalšie podrobnosti o odbere vzoriek v teréne sa majú poskytnúť podľa článku 24 ods. 1 písm. a), a to aj vrátane spôsobu riešenia špecifických situácií, ako sú plytké pôdy a rôzne hĺbky odberu vzoriek.

Časť B: Metodika na určenie alebo odhad hodnôt pôdných deskriptorov

Ak je v nasledujúcej tabuľke stanovená referenčná metodika, v súlade s článkom 9 sa použijú tieto metodiky:

- referenčná metodika,
- metodika rovnocenná s referenčnou metodikou alebo
- iná metodika za predpokladu, že je dostupná vo vedeckej literatúre alebo verejne dostupná a že je k dispozícii overená transferová funkcia.

Ak je k dispozícii metodika CEN, uprednostňuje sa pred referenčnou metodikou. V takom prípade sa pôvodná referenčná metodika považuje za rovnocennú metodiku.

Pôdny deskriptor	Referenčná metodika	Minimálne metodické kritériá	Požaduje sa overená transferová funkcia (ak sa používa iná ako referenčná metodika)?
Textúra pôdy (obsah ílu, prachu a piesku potrebný na určenie iných deskriptorov a súvisiacich rozsahov)	ISO 11277 určenie rozdelenia veľkosti častíc v minerálnej hmote pôdy – metóda preosievania a sedimentácie	neuplatňuje sa	ÁNO

Pôdny deskriptor	Referenčná metodika	Minimálne metodické kritériá	Požaduje sa overená transferová funkcia (ak sa používa iná ako referenčná metodika)?
Elektrická vodivosť	možnosť 1: ISO 11265 stanovenie špecifickej elektrickej vodivosti možnosť 2: metóda extrakcie nasýtenej pôdnej pasty (ECe) (FAO SOP: GLOSOLAN-SOP-08 ²)	neuplatňuje sa	ÁNO

² <https://www.fao.org/3/cb3355en/cb3355en.pdf>.

Pôdny deskriptor	Referenčná metodika	Minimálne metodické kritériá	Požaduje sa overená transferová funkcia (ak sa používa iná ako referenčná metodika)?
Miera erózie pôdy		Pri odhadovaní miery erózie pôdy by sa mali zohľadniť všetky opatrenia prijaté na zníženie alebo vykompenzovanie rizika erózie vrátane zmierňujúcich opatrení po požiari. Do odhadu miery erózie pôdy treba zahrnúť všetky relevantné procesy erózie, ako je erózia spôsobená vodou, vetrom, zberom plodín a obrábaním pôdy. Pri posudzovaní erózie pôdy spôsobenej vodou treba vziať do úvahy tieto faktory: – vlastnosti pôdy (napr. erodovateľnosť, tvorba pôdnej krusty, drsnosť povrchu pôdy, skeletovitosť), – topografiu (napr. strmosť a dĺžku svahu), – klímu (napr. erozivita dažďa – intenzita a trvanie), – vegetačný porast, typ plodín, využívanie pôdy a postupy obhospodarovania na kontrolu či zníženie erózie, – postupy obhospodarovania (napr. krycie plodiny, obmedzené obrábanie pôdy, mulčovanie atď.), – spálené plochy.	neuplatňuje sa

Pôdny deskriptor	Referenčná metodika	Minimálne metodické kritériá	Požaduje sa overená transferová funkcia (ak sa používa iná ako referenčná metodika)?
		Pri posudzovaní erózie pôdy spôsobenej vetrom treba vziať do úvahy tieto faktory: – vlastnosti pôdy (napr. erodovateľnosť), – klímu (napr. vlhkosť pôdy, rýchlosť vetra, odparovanie), – vegetáciu (napr. typ plodín), – postupy obhospodarovania na kontrolu alebo zníženie erózie (napr. vetrolamy). Erózia pôdy prostredníctvom postupov obhospodarovania pôdy, ako je obrábanie pôdy alebo vývoz biomasy, sa kvantitatívne posudzuje na základe metodiky dostupnej vo vedeckej literatúre alebo verejne dostupnej.	

Pôdny deskriptor	Referenčná metodika	Minimálne metodické kritériá	Požaduje sa overená transferová funkcia (ak sa používa iná ako referenčná metodika)?
Organický uhlík v pôde	ISO 10694 stanovenie organického a celkového uhlíka po suchom spaľovaní, pričom sa zabezpečí spaľovanie všetkého uhlíka. Organický uhlík v pôde sa vypočíta stanovením celkového obsahu uhlíka a odpočítaním uhlíka prítomného vo forme uhličitanu, ktorý sa určí v súlade s normou ISO 10693.	neuplatňuje sa	ÁNO
Zásoby organického uhlíka v pôde	Metodika stanovená v prílohe V k nariadeniu (EÚ) 2018/1999 v súlade s usmerneniami IPCC z roku 2006 pre národné inventúry skleníkových plynov	neuplatňuje sa	ÁNO

Pôdny deskriptor	Referenčná metodika	Minimálne metodické kritériá	Požaduje sa overená transferová funkcia (ak sa používa iná ako referenčná metodika)?
Objemová hmotnosť v podornici	ISO 11272 na stanovenie objemovej hmotnosti suchej hlušiny Ak bol zvolený ekvivalentný parameter, metodikou je buď európska, alebo medzinárodná norma, ak je dostupná; ak takáto norma nie je k dispozícii, zvolená metodika musí byť buď dostupná vo vedeckej literatúre, alebo verejne dostupná.	Metodiku možno spresniť v závislosti od podielu hrubých fragmentov.	ÁNO
Extrahovateľný fosfor	Uprednostňovaná: ISO 11263 pre spektrometrické stanovenie fosforu rozpustného v roztoku hydrogénuhličitanu sodného (P-Olsen). Ako alternatívu možno použiť aj iné metódy.	neuplatňuje sa	ÁNO

Pôdny deskriptor	Referenčná metodika	Minimálne metodické kritériá	Požaduje sa overená transferová funkcia (ak sa používa iná ako referenčná metodika)?
– Koncentrácia ťažkých kovov v pôde: As, Sb, Cd, Co, Cr (spolu), Cu, Hg, Pb, Ni, Tl, V, Zn – Koncentrácie iných kontaminantov (vrátane PFAS, pesticídov a ich metabolitov) určených alebo vybraných členskými štátmi	Pre ťažké kovy: ISO 54321: Aqua regia. Prípadne: biologicky dostupné frakcie kontaminantov, ako napríklad ISO 17586 s použitím zriedenej kyseliny dusičnej.	Pre iné kontaminanty ako ťažké kovy: uplatňovať európske alebo medzinárodné normy, ak sú k dispozícii; ak takáto norma nie je k dispozícii, zvolená metodika musí byť buď dostupná vo vedeckej literatúre, alebo verejne dostupná.	Pre ťažké kovy: ÁNO. Pre iné kontaminanty ako ťažké kovy: neuplatňuje sa, ak nie sú k dispozícii európske alebo medzinárodné normy.

Pôdny deskriptor	Referenčná metodika	Minimálne metodické kritériá	Požaduje sa overená transferová funkcia (ak sa používa iná ako referenčná metodika)?
Vodozadržná kapacita pôdy, vzdušná kapacita a nasýtená hydraulická vodivosť	Metodika na stanovenie hodnoty pre jedno miesto odberu vzorky: 1. Vodozadržná kapacita pôdy a vzdušná kapacita: možnosť 1: LABORATÓRIUM: ISO 11274 na určenie vlastností zadržiavania vody; možnosť 2: ODHAD: použitie pedotransferových funkcií, čo si vyžaduje vstupné premenné ako sú granulometrické zloženie, objemová hmotnosť, koncentrácia organického uhlíka v pôde.	Minimálne kritériá pre odhad celkovej vodozadržnej kapacity pôdy, vzdušnej kapacity a nasýtenej hydraulической vodivosti v pôdnej jednotke alebo na úrovni povodia alebo čiastkového povodia: – v prípade plochy s odkrytými pôdami alebo plochy, v ktorej nedošlo k odstráneniu pôdy, treba odhadnúť celkovú hodnotu vodozadržnej kapacity pôdy, vzdušnej kapacity a nasýtenej hydraulической vodivosti, – v prípade plochy so zakrytím pôdy a odstránenou pôdou treba zväžiť nastavenie vodozadržnej kapacity pôdy, vzdušnej kapacity a nasýtenej hydraulической vodivosti zakrytých plôch na nulovú hodnotu, pričom sa stredné hodnoty úmerne pridelia polopriepustným a iným umelo vytvoreným plochám.	ÁNO (v prípade bodovej hodnoty)

Pôdny deskriptor	Referenčná metodika	Minimálne metodické kritériá	Požaduje sa overená transferová funkcia (ak sa používa iná ako referenčná metodika)?
	2. Nasýtená hydraulická vodivosť: možnosť 1: LABORATÓRIUM: ISO 17313: stanovenie hydraulickej vodivosti nasýtených pórovitých materiálov; možnosť 2: ODHAD: použitie pedotransferových funkcií, čo si vyžaduje vstupné premenné ako sú granulometrické zloženie, objemová hmotnosť, koncentrácia organického uhlíka v pôde.		

Pôdny deskriptor	Referenčná metodika	Minimálne metodické kritériá	Požaduje sa overená transferová funkcia (ak sa používa iná ako referenčná metodika)?
Dusík v pôde	možnosť 1: ISO 11261 na stanovenie celkového obsahu dusíka v pôde s použitím upravenej Kjeldahlovej metódy možnosť 2: ISO 13878 na stanovenie celkového obsahu dusíka pri suchom spaľovaní	neuplatňuje sa	ÁNO
Kyslosť pôdy	ISO 10390 na stanovenie pH v extrakte H ₂ O, KCl a CaCl ₂	neuplatňuje sa	ÁNO

Pôdny deskriptor	Referenčná metodika	Minimálne metodické kritériá	Požaduje sa overená transferová funkcia (ak sa používa iná ako referenčná metodika)?
Nasýtenie bázami a vymeniteľné koncentrácie sodíka, draslíka, vápnika a horčíka	ISO 11260 na stanovenie skutočnej kationovej výmennej kapacity a úrovne nasýtenia zásadami pomocou BaCl ₂	neuplatňuje sa	ÁNO
Objemová hmotnosť v „ornici“ (A-horizont ³)	ISO 11272 na stanovenie objemovej hmotnosti suchej hlušiny	Metodiku možno spresniť v závislosti od podielu hrubých fragmentov.	ÁNO
Pôdne deskriptory spojené s biodiverzitou pôdy a biologickou aktivitou		Uplatňovanie európskych alebo medzinárodných noriem, ak sú dostupné; ak takáto norma nie je k dispozícii, zvolená metodika musí byť buď dostupná vo vedeckej literatúre, alebo verejne dostupná.	neuplatňuje sa

³ V zmysle vymedzenia v kapitole 5 dokumentu organizácie FAO Guidelines for soil description (Usmernenia k opisu pôdy) (<https://www.fao.org/3/a0541e/a0541e.pdf>).

Časť C: Minimálne metodické kritériá na určenie hodnôt ukazovateľov zakrytia pôdy a odstraňovania pôdy

Pokiaľ ide o ukazovatele zakrytia pôdy a odstraňovania pôdy, musia byť použité metodiky v súlade s vymedzeniami stanovenými v článku 3 a prílohe I. Takéto metodiky využívajú aspoň služby programu Copernicus alebo, pokiaľ možno, najlepšie dostupné údaje vrátane snímok z diaľkového snímania, ktoré sa doplnia o príslušné národné inventúry.

Pokiaľ ide o ukazovateľ sídelnej plochy, môžu členské štáty použiť údaje zozbierané podľa nariadenia (EÚ) 2018/841 za predpokladu, že sa takéto údaje nahlasujú na úrovni pôdných okrskov.

Zvolené metodiky musia byť buď dostupné vo vedeckej literatúre, alebo verejne dostupné.

PRÍLOHA III

PROGRAMY, PLÁNY, CIELE A OPATRENIA UVEDENÉ V ČLÁNKU 10

1. Národné plány obnovy prírody vypracované v súlade s nariadením (EÚ) 2024/1991.
2. Strategické plány, ktoré majú vypracovať členské štáty podľa spoločnej poľnohospodárskej politiky v súlade s nariadením (EÚ) 2021/2115.
3. Kódex vhodných postupov v poľnohospodárstve a akčné programy pre navrhnuté ohrozené pásma prijaté v zmysle smernice 91/676/EHS.
4. Ochranné opatrenia a prioritný akčný rámec zriadený pre lokality sústavy Natura 2000 v súlade so smernicou 92/43/EHS.
5. Opatrenia na dosiahnutie dobrého ekologického stavu a dobrého chemického stavu útvarov povrchovej vody a dobrého chemického a kvantitatívneho stavu útvarov podzemnej vody, ktoré sú zahrnuté do plánov manažmentu povodia pripravených podľa smernice 2000/60/ES.
6. Opatrenia na manažment povodňových rizík obsiahnuté v plánoch manažmentu povodňového rizika vypracovaných v súlade so smernicou 2007/60/ES.
7. Plány manažmentu sucha, na ktoré sa odkazuje v stratégii EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy.

8. Národné akčné programy zavedené v súlade s Dohovorom Organizácie Spojených národov o boji proti dezertifikácii.
 9. Národné stratégie a akčné plány v oblasti biodiverzity vypracované v súlade s článkom 6 Dohovoru Organizácie Spojených národov o biologickej diverzite.
 10. Cieľové hodnoty stanovené podľa nariadenia (EÚ) 2018/841.
 11. Cieľové hodnoty stanovené podľa nariadenia (EÚ) 2018/842.
 12. Národné programy riadenia znečisťovania ovzdušia vypracované podľa smernice (EÚ) 2016/2284 a monitorované údaje o vplyvoch znečistenia ovzdušia na ekosystémy, ktoré boli oznámené podľa uvedenej smernice.
 13. Integrovaný národný energetický a klimatický plán vytvorený v súlade s nariadením (EÚ) 2018/1999.
 14. Posúdenia rizík a plán riadenia rizika katastrof stanovené v súlade s rozhodnutím č. 1313/2013/EÚ.
 15. Národné akčné plány prijaté v súlade s článkom 4 smernice 2009/128/ES.
 16. Opatrenia na zmiernenie a zníženie rizík uvedené v posúdeniach vplyvov na životné prostredie vykonaných v súlade so smernicou 2011/92/EÚ v prípade plánov a projektov, ktoré by mohli mať negatívny vplyv na pôdu.
-

PRÍLOHA IV

ORIENTAČNÝ ZOZNAM OPATRENÍ NA ZNÍŽENIE RIZÍK

1. Techniky sanácie pôdy na sanáciu pôdy in-situ alebo *ex-situ*:
 - a) techniky fyzikálnej sanácie pôdy:
 - i) extrakcia pôdných pár, prevzdušňovanie vŕhaním vzduchu;
 - ii) tepelné ošetrovanie, vstrekovanie pary, tepelná desorpcia, vitifikácia;
 - iii) pranie a premývanie pôdy;
 - iv) odstraňovanie kvapalnej vrstvy.
 - b) techniky biologickej sanácie pôdy:
 - i) stimulácia aeróbnej alebo anaeróbnej degradácie: biosanácia, biostimulácia, bioaugmentácia, bioventilácia a bioareácia;
 - ii) fytoextrakcia, fytovolatilizácia, fytodegradácia;
 - iii) kompostovanie, pôdne kondicionéry, obrábanie pôdy a bioreaktorové systémy;
 - iv) biofiltrácia, mokrade na biologickú sanáciu a biolôžka;
 - v) monitorované prirodzené zmierňovanie;

- c) techniky chemickej sanácie:
 - i) chemická oxidácia;
 - ii) chemická redukcia a redukčno-oxidačné reakcie (redox);
 - iii) čerpanie a úprava podzemnej vody;
 - iv) techniky sanácie na zníženie prenosu kontaminantov (prostredníctvom izolácie, zamedzenia šírenia a monitorovania):
 - 1. tvorba pôdneho prísušku, reaktívne bariéry, zapuzdrovanie;
 - 2. chemická stabilizácia, solidifikácia a imobilizácia;
 - 3. geo-hydrologická izolácia a geo-hydrologické zamedzenie šírenia;
 - 4. fytostabilizácia;
 - 5. kontrola a nadväzná starostlivosť prostredníctvom monitorovacích vrtov.
- 2. Iné opatrenia na zníženie rizík než sanácia pôdy na zníženie expozície:
 - a) obmedzenie pestovania a spotreby plodín a zeleniny;
 - b) obmedzenie spotreby vajec;
 - c) obmedzenie prístupu spoločenských alebo hospodárskych zvierat;

- d) obmedzenie extrahovania alebo využívania podzemnej vody na pitie, osobnú hygienu či na priemyselné účely;
- e) obmedzenie búrania, opätovného odkrytia pôdy alebo výstavby v lokalite (napr. konštrukčné opatrenia na vetranie, plnenie nádrží atď.);
- f) obmedzenie prístupu do lokality (napr. oplatením) alebo oblastí obklopujúcich lokalitu;
- g) obmedzenie využívania pôdy alebo zmien využívania pôdy;
- h) obmedzenie kopania, vŕtania alebo hĺbenia;
- i) obmedzenie s cieľom predchádzať kontaktu s pôdou, prachom alebo vzduchom v interiéri a uplatňovanie bezpečnostných opatrení na ochranu ľudského zdravia (ako sú respirátory, rukavice, čistenie na mokro atď.).

3. Najlepšie dostupné techniky, na ktoré sa odkazuje v smernici 2010/75/EÚ.

4. Opatrenia, ktoré po závažnej havárii prijali príslušné orgány a priemyselné subjekty v súlade so smernicou 2012/18/EÚ.

PRÍLOHA V

FÁZY A ZÁSADY POSÚDENIA RIZIKA ŠPECIFICKÉHO PRE DANÚ LOKALITU

1. Charakterizácia kontaminácie si vyžaduje identifikáciu povahy kontaminantov (napr. ťažkých kovov, organických kontaminantov atď.) prítomných v lokalite a určenie ich zdroja, koncentrácie, chemickej formy a distribúcie v pôde, materskej hornine a podzemnej vode. Prítomnosť a koncentrácia kontaminantov v rôznych médiách sa určuje odberom vzoriek a prieskumom na mieste a mimo neho v prípade, že existuje podozrenie na prenos kontaminantov. Vzorky kontaminantov spojených s potenciálne kontaminujúcimi činnosťami sa odoberajú v príslušných médiách na základe environmentálneho kontextu a fyzikálno-chemických vlastností kontaminantov, ktoré ovplyvňujú ich správanie v životnom prostredí. Zohľadnia sa prirodzené a antropogénne pozadové úrovne.
2. Posúdenie expozície vyžaduje identifikáciu cesty, ktorou sa pôdne kontaminanty môžu dostať k receptorom. Medzi takéto expozičné cesty môže patriť vdýchnutie, požitie, kontakt s kožou, príjem rastlinami, migrácia do podzemnej vody atď. Koncentrácie kontaminantov v expozičných médiách sa kombinujú s expozičnými parametrami (napr. frekvencia a trvanie expozície, miera požitia pôdy atď.) a vlastnosťami receptora, ako je vek, pohlavie a zdravotný stav na odhad dennej dávky expozície. Prepojenia medzi zdrojom, cestou a receptorom možno zhrnúť grafickým, schématickým a zjednodušeným zobrazením: koncepčným modelom lokality. Expozíciu možno posúdiť priamou analýzou v bode expozície alebo modelovaním prenosu kontaminantu na médium expozície.

3. Posúdenie toxicity alebo nebezpečnosti zahŕňa hodnotenie potenciálnych nepriaznivých účinkov kontaminantov na ľudské zdravie a životné prostredie na základe dávky a trvania expozície. V posúdení toxicity alebo nebezpečnosti sa zohľadňuje prirodzená toxicita kontaminantov a citlivosť rôznych exponovaných receptorov (ľudí a ekosystémov), ako sú zvieratá, mikroorganizmy, rastliny, deti, tehotné ženy, staršie osoby atď. Toxikologické informácie sa používajú na odhad referenčných dávok alebo koncentrácií, ktoré sa používajú na charakterizáciu rizika.
4. Na charakterizáciu rizika sa vyžaduje integrácia informácií z predchádzajúcich krokov s cieľom odhadnúť rozsah a pravdepodobnosť nepriaznivých účinkov kontaminovanej lokality na ľudské zdravie a životné prostredie vrátane účinkov migrácie kontaminácie do iných zložiek životného prostredia. Charakterizácia rizika pomáha posúdiť a prioritizovať potrebu opatrení na zníženie rizika a opatrení na sanáciu a zabezpečiť, aby bol stav pôdy zlučiteľný so súčasným a plánovaným využívaním pôdy. Takisto môže pomôcť stanoviť ciele v oblasti sanácie a manažmente lokality, napr. dosiahnuť maximálne prijateľné limity alebo skriningové hodnoty, ktoré sú založené na riziku a špecifické pre danú lokalitu. Posudzovanie rizika zahŕňa veľký počet hypotéz a neistôt. Je preto nevyhnutné vyhodnotiť tieto hypotézy a neistoty, aby sa plne pochopil význam dosiahnutých výsledkov a aby sa prijímali informované rozhodnutia.

PRÍLOHA VI

OBSAH REGISTRA POTENCIÁLNE KONTAMINOVANÝCH LOKALÍT A KONTAMINOVANÝCH LOKALÍT

Štruktúra a prezentácia údajov v registri má verejnosti umožniť sledovať pokrok pri identifikácii a prieskume potenciálne kontaminovaných lokalít a manažmente kontaminovaných lokalít. Register má obsahovať a ponúkať nasledujúce informácie na úrovni lokality pre známe potenciálne kontaminované lokality, kontaminované lokality, kontaminované lokality, v ktorých sa vyžadujú ďalšie opatrenia, a kontaminované lokality, v ktorých sa opatrenia prijímajú alebo už sú prijaté:

- a) súradnice, adresa alebo katastrálne parcely, na ktorých sa nachádza lokalita, v súlade so smernicami (EÚ) 2019/1024 a 2007/2/ES;
- b) rok zápisu do registra;
- c) kontaminujúce alebo potenciálne kontaminujúce činnosti, ktoré sa uskutočňovali alebo uskutočňujú v lokalite;
- d) stav manažmentu lokality;
- e) závery týkajúce sa prítomnosti alebo neprítomnosti, typu a rizika kontaminácie (alebo zvyškovej kontaminácie po sanácii pôdy), ak sú už informácie o týchto prvkoch dostupné z prieskumov pôdy a posúdenia rizika špecifického pre danú lokalitu, na ktoré sa odkazuje v článkoch 15 a 16;

- f) požadované následné opatrenia a kroky pri manažmente, na ktoré sa odkazuje v článkoch 15 a 16.

Register môže obsahovať aj nasledujúce informácie na úrovni lokality pre známe potenciálne kontaminované lokality, kontaminované lokality, kontaminované lokality, v ktorých sa vyžadujú ďalšie opatrenia, a kontaminované lokality, v ktorých sa opatrenia prijímajú alebo už sú prijaté, ak sú tieto informácie k dispozícii:

- a) informácie o environmentálnych povoleniach vydaných pre danú lokalitu vrátane prvého a posledného roku vykonávania činnosti;
- b) súčasné a plánované využívanie pôdy;
- c) výsledky zo správ o prieskume pôdy a sanácii pôdy, napríklad koncentrácia a vymedzenie kontaminácie, koncepčný model lokality, metodika posúdenia rizika, použité alebo plánované techniky, účinnosť a odhadované náklady spojené s opatreniami na zníženie rizík;
- d) harmonogram následných opatrení a krokov pri manažmente.
